

Treball de fi de grau

Títol

**Cobertura mediàtica dels atemptats terroristes:
el cas de París i Beirut**

Autor/a

Georgina Guitart De Abajo

Tutor/a

Mariona Codinach Fossas

Departament	Departament de Publicitat, Relacions Públiques i Comunicació Audiovisual
Grau	Periodisme
Tipus de TFG	Recerca
Data	1 de juny de 2016

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Cobertura mediàtica dels atemptats terroristes: el cas de París i Beirut	
Castellà:	Cobertura mediática de los atentados terroristas: el caso de París y Beirut	
Anglès:	Media coverage of the terrorist attacks: the case of Paris and Beirut	
Autor/a:	Georgina Guitart De Abajo	
Tutor/a:	Mariona Codinach Fossas	
Curs:	2015/16	Grau: Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català:	atemptats, terrorisme, tractament periodístic, cobertura mediàtica
Castellà:	atentados, terrorismo, tratamiento periodístico, cobertura mediática
Anglès:	attacks, terrorism, press coverage, media coverage

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	La cobertura mediàtica dels atemptats terroristes requereix una gran precisió i un tractament adequat a les circumstàncies per part dels mitjans de comunicació. L'aplicació dels principis ètics del periodisme esdevenen imprescindibles per aconseguir una cobertura adequada dels fets. Aquest anàlisi pretén mostrar quina va ser la cobertura mediàtica de la premsa espanyola en el cas dels atemptats de París i Beirut que van tenir lloc al novembre de 2015.
Castellà:	La cobertura mediática de los atentados terroristas requiere una gran precisión y un tratamiento adecuado a las circunstancias por parte de los medios de comunicación. La aplicación de los principios éticos del periodismo son imprescindibles para conseguir una cobertura adecuada de los hechos. Este análisis pretende mostrar cuál fue la cobertura mediática de la prensa española en el caso de los atentados de París y Beirut que tuvieron lugar en noviembre de 2015.
Anglès:	Media coverage of the terrorist attacks requires great precision and treatment appropriate to the circumstances by the media. The application of ethical principles of journalism is essential to ensure adequate coverage of the events. This analysis aims to show what was the media coverage of the Spanish press in the case of Paris and Beirut attacks that took place in November 2015.

Índex

1. Introducció	5
2. Problemàtica d'investigació.....	6
2.1 Objectius de la investigació.....	6
2.2 Preguntes d'investigació.....	6
2.3 Hipòtesis de treball.....	7
2.4 Objecte d'estudi.....	7
2.5 Taula de variables d'anàlisi.....	9
3. Marc teòric.....	10
3.1 Ètica del periodisme.....	10
3.1.1 Recomanacions del CAC sobre el tractament de les tragèdies.....	10
3.1.2 Codi deontològic FAPE.....	12
3.1.3 Cobertura informativa del terrorisme.....	17
3.1.3.1 Opció del silenci total.....	17
3.1.3.2 Opció del flux lliure d'informació.....	18
3.1.3.3 Opcions intermèdies.....	18
3.1.3.4 Informació selectiva de qualitat.....	19
3.1.4 Estatuts de redacció.....	19
3.2 Teoria de l'Agenda Setting.....	20
3.3 Teoria del Framing.....	22
3.4 Els valors i atributs periodístics: la proximitat.....	24
4. Metodologia.....	26
4.1 Anàlisi de continguts.....	26
4.2 Variables d'anàlisi.....	26
4.2.1 Ítem: Descripció del contingut.....	26
4.2.2 Ítem: Descripció de la imatge.....	29
4.2.3 Ítem: Descripció dels titulars.....	32
4.2.4 Ítem: Actors.....	32
4.3 Llibre de codi.....	33
4.4 Entrevistes.....	35
5. Anàlisi de continguts.....	36
5.1 Anàlisi <i>El Periódico</i>	36

5.1.1	Atemptat de París.....	36
5.1.1.1	<i>Descripció del contingut</i>	36
5.1.1.2	<i>Descripció de la imatge</i>	42
5.1.1.3	<i>Descripció dels titulars</i>	45
5.1.1.4	<i>Actors</i>	46
5.1.2	Atemptat de Beirut.....	47
5.1.2.1	<i>Descripció del contingut</i>	47
5.1.2.2	<i>Descripció de la imatge</i>	50
5.1.2.3	<i>Descripció dels titulars</i>	50
5.1.2.4	<i>Actors</i>	51
5.2	Anàlisi <i>El Mundo</i>	51
5.2.1	Atemptat de París.....	51
5.2.1.1	<i>Descripció del contingut</i>	51
5.2.1.2	<i>Descripció de la imatge</i>	57
5.2.1.3	<i>Descripció dels titulars</i>	59
5.2.1.4	<i>Actors</i>	60
5.2.2	Atemptat de Beirut.....	61
5.2.2.1	<i>Descripció del contingut</i>	61
5.2.2.2	<i>Descripció de la imatge</i>	63
5.2.2.3	<i>Descripció dels titulars</i>	64
5.2.2.4	<i>Actors</i>	65
5.3	Anàlisi comparatiu.....	65
6.	Entrevistes	71
6.1	Entrevista a <i>El Periódico</i>	71
6.2	Entrevista a <i>El Mundo</i>	73
7.	Conclusions	76
8.	Bibliografia	79
9.	Annex	81

Llistat de referències

Taula 1. *Variables d'anàlisi. Nota. Elaboració pròpia*

Taula 2 *El paper de l'establiment de l'agenda dels mitjans de comunicació. Nota. Recuperat de McCombs (2006) Taula 1.1 El establecimiento de la agenda de los medios de comunicación. Ed. Paidós. p. 29*

Taula 3 *Factors d'influència en els enfocaments, segons Tuchman. Nota. Recuperat de Sábada (2007) Framing: el encuadre de las noticias. Ed. La Crujía. p. 88*

Taula 4 *Llibre de codi. Nota. Elaboració pròpia.*

Gràfic 1. *Espectacularització París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 2. *Nombre d'expressions espectacularitzadores París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 3. *Respecte a la privadesa París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 4. *Denominació dels terroristes París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 5. *Objectivitat París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 6. *Suposicions de fets, causes i conseqüències París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 7. *Objectivitat París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 8. *Informació París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 9. *Lead tres de 6W París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 10. *Localització dels fets París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 11. *Contextualització París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 12. *Objectivitat París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 13. *Nombre de portades París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 14. *Nombre de grafismes París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 15. *Nombre d'anàlisis periodístics i editorials París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 16. *Imatge París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 17. *Respecte de la privadesa París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 18. *Enquadrament de les imatges París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 19. *Relació imatge-text París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 20. *Objectivitat París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 26. *Existència de corresponents i enviats especials París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 27. *Fonts informatives París-El Periódico. Elaboració pròpia*

Gràfic 28. *Espectacularització París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 29. *Nombre d'expressions espectacularitzadores París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 30. *Respecte de la privadesa París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 31. *Denominació dels terroristes París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 32. *Objectivitat París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 33. *Suposicions de fets, causes i conseqüències París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 34. *Estructura París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 35. *Informació París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 36. *Lead 3 de 6W París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 37. *Localització dels fets París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 38. *Contextualització París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 39. *Nombre de notícies i Nombre de cròniques París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 40. *Nombre de portades París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 41. *Nombre de grafismes París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 42. *Nombre d'anàlisis periodístics i editorials París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 43. *Imatge París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 44. *Respecte de la privadesa París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 45. *Enquadrament de les imatges París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 46. *Informació París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 47. *Accions i actors de les imatges París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 48. *Nombre d'imatges París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 49. *Posició de la notícia París-El Mundo. Elaboració pròpia*

Gràfic 50. *Mida dels titulars París-El Mundo.*

*Gràfic 21. Nombre d'imatges París-El Periódico.
Elaboració pròpia*

*Gràfic 22. Posició de la notícia París-El Periódico.
Elaboració pròpia*

*Gràfic 23. Mida dels titulars París-El Periódico.
Elaboració pròpia*

*Gràfic 24. Contingut dels titulars París-El Periódico.
Elaboració pròpia*

*Gràfic 25. Nombre de titulars París-El Periódico.
Elaboració pròpia*

Elaboració pròpia

*Gràfic 51. Contingut dels titulars París-El Mundo.
Elaboració pròpia*

*Gràfic 52. Nombre de titulars París-El Mundo.
Elaboració pròpia*

*Gràfic 53. Existència de corresponsals i enviats
especials París-El Mundo. Elaboració pròpia*

*Gràfic 54. Fonts informatives París-El Mundo.
Elaboració pròpia*

1. Introducció

El 12 de novembre de 2015 va tenir lloc un doble atemptat a la ciutat de Beirut. El barri on van tenir lloc els fets està residit majoritàriament per musulmans xiïtes, un altre vessant de l'islam diferent de la sunnita. Aquest doble atemptat va ser reivindicat pel grup terrorista Estat Islàmic a les poques hores d'haver-se produït.

Al dia següent, el 13 de novembre de 2015 es van produir diversos atemptats al centre de la ciutat de París. Les xarxes socials van ser les primeres a reaccionar davant dels fets, seguides pels mitjans de comunicació. En menys de 24 hores l'atac va ser reivindicat per l'Estat Islàmic.

Ambdós atemptats van ser planejats i duts a terme pel mateix grup terrorista. L'Estat Islàmic, tal com ells mateixos es denominen, és un grup terrorista sunnita que lluita en la defensa de l'islamisme tradicional. Aquest grup ha sabut evolucionar utilitzant totes les eines comunicatives digitals que tenen al seu abast per atacar territoris que estan en contra dels seus ideals. Així doncs, Occident veu l'Estat Islàmic com una forta amenaça i tot això resulta en accions que intenten eradicar aquest grup.

Els mitjans de comunicació espanyols van fer molta difusió sobre els atemptats que s'havien produït a París. Per aquest motiu, la cobertura dels atemptats en els mitjans de comunicació aplicant els principis ètics esdevé important, ja que la informació que arribi al públic i com s'expliqui influirà en com aquest veu i valora el conflicte.

L'anàlisi que es realitzarà en aquest treball pretén valorar la cobertura mediàtica que s'ha fet sobre els dos atemptats en la premsa espanyola. L'anàlisi es centra en els principis ètics que es tenen en compte i els que no, durant la cobertura de fets tràgics com ho és un atemptat. A més, també pretén analitzar les diferències en la cobertura dels dos atemptats segons la proximitat.

2. Problemàtica d'investigació

En aquest apartat s'estableixen els diferents objectius d'aquesta investigació, així com les hipòtesis i les preguntes d'investigació que es tindran en compte.

2.1 Objectius de la investigació

El **primer objectiu** d'aquest treball és veure quin tractament i cobertura que fa la premsa espanyola sobre els atemptats terroristes que han tingut lloc a París i a Beirut per part de l'Estat Islàmic. La premsa escollida en aquest cas serà el diari de *El Mundo* i *El Periódico de Catalunya*, que actualment són dos dels diaris generalistes amb més lectors de l'Estat Espanyol segons les dades de l'EGM¹. L'anàlisi es farà sobre les edicions en paper dels mitjans escollits i es tindrà en compte la rellevància que se li dóna a la notícia (en quina pàgina apareix, quina posició ocupa, si hi ha imatge i què s'hi mostra) i el seu contingut.

El **segon objectiu** del treball consisteix en establir en primer lloc les diferències i semblances entre els diferents diaris analitzats i en segon lloc les diferències i semblances en el tractament i cobertura dels dos atemptats per cada un dels mitjans.

El **tercer objectiu** de la investigació és conèixer la visió dels periodistes que han tractat els atemptats i exposant l'anàlisi dut a terme, la seva valoració mitjançant entrevistes.

2.2 Preguntes d'investigació

Després d'establir els objectius d'aquest treball, introduïrem unes preguntes d'investigació que respondrem un cop dut a terme l'anàlisi.

- Darrere dels objectius d'investigació podem establir unes preguntes d'investigació:
- Quina cobertura fan els diaris amb un gran nombre de lectors de la premsa espanyola dels atemptats terroristes?
- Quines diferències i semblances hi ha entre el tractament i la cobertura dels atemptats entre els mitjans escollits?
- Quines diferències i semblances hi ha entre el tractament i la cobertura de l'atac a París i el de Beirut?
- Segons els periodistes que han cobert els atemptats, consideren que el tractament de la premsa espanyola és adequat en ambdós casos?

¹ Asociación para la Investigación de Medios de Comunicación (AIMC). *Resumen General de Resultados EGM*. Último resumen publicado: Octubre 2014 a Mayo 2015.

2.3 Hipòtesis de treball

La hipòtesi que plantegem en relació al primer objectiu és que, la cobertura mediàtica sobre els atemptats de París i Beirut serà exhaustiva per ser un fet tràgic. A partir de la teoria de la comunicació de l'*Agenda Setting*, els mitjans de comunicació determinaran la informació que s'aportarà sobre els atemptats a través de cobertura que fan sobre els fets de París i Beirut.

La hipòtesi que plantegem en relació al segon objectiu és que, les línies editorials determinaran la cobertura que cada mitjà farà de cadascun dels atemptats. El seguiment que es farà de l'atemptat de París serà molt més continuat i exhaustiu que l'atemptat de Beirut. Les imatges i els espais en les pàgines dedicats a la cobertura variaran segons el mitjà que faci la cobertura.

La hipòtesi que plantegem en relació al tercer objectiu és que, degut a la proximitat, la cobertura de l'atemptat de París serà molt més exhaustiva. Espanya és un país fronterer amb França, capital del qual s'ha vist afectada per uns atemptats simultanis. A diferència de Beirut, París no és una ciutat que pateixi atemptats sovint però les dues ciutats van ser atemptades amb un dia de diferència (12 de novembre a Beirut i 13 de novembre a París) pel mateix grup terrorista.

2.4 Objecte d'estudi

Per tal de dur a terme aquesta recerca és necessari establir la mostra. En aquest cas centrarem l'anàlisi en dos dels diaris espanyols amb més lectors diaris segons els últims resultats de l'EGM. Per tant, analitzarem els diaris de *El Mundo* i *El Periódico* en la seva versió de Catalunya. Ambdós diaris compleixen unes característiques comunes; són diaris presents en l'àmbit nacional i d'informació general. Establim també l'anàlisi sobre la versió en paper de cada un dels diaris.

El diari *El Mundo* amb seu a Madrid, forma part del grup de mitjans de comunicació *Unidad Editorial*. Tal com exposen en la seva web corporativa, aquest grup està sota el control del grup italià RSC MediaGroup (Unidad Editorial, 2016). Des de *Unidad Editorial* s'editen altres diaris com *Expansión*, *Marca* i revistes com *Telva*, *Yo Dona* i *Metrópolis*. La directiva està composta per Antonio Fernández-Galiano, president de *Unidad Editorial*, el vicepresident Giampaolo Zambelletti i el director general Javier Cabrerizo. En el cas del diari *El Mundo*, recentment s'ha destituït el que fins ara era el seu director David Jiménez i la persona escollida per substituir-lo és Pedro García Cuatango (*El Confidencial*, 25/05/2016). Podem definir la línia editorial d'aquest diari propera a una ideologia política de dreta.

El diari *El Periódico* amb seu a Barcelona, forma part del grup de mitjans de comunicació del *Grupo Zeta*. Aquest grup de mitjans de comunicació edita altres diaris com *El Periódico de Aragón*, *Mediterráneo* i revistes com *Interviú*, *Cuore* i *Viajar*. Pel que fa a la directiva del *Grupo Zeta*, el seu president actual és Antonio Asensio Mosbah, fill del fundador d'aquest grup. El director general d'aquest grup és Conrado Carnal i el seu conseller delegat Agustín Cordón. Actualment, el director general de *El Periódico de Catalunya* és Joan Alegre (El Periódico, 2016). La línia editorial de *El Periódico de Catalunya* és propera a una ideologia política de centre esquerre. Com que el nom d'aquest diari és força llarg, per la resta del treball farem referència a *El Periódico de Catalunya* anomenant-lo només *El Periódico*.

Pel que fa al nostre objecte d'estudi, podem destacar que tots dos atemptats es van produir la mateixa setmana amb només un dia de diferència. L'atemptat a Beirut es va donar el dia 12 de novembre mentre que l'atemptat a París va ser el dia 13 de novembre. Per aquest motiu, analitzarem en el cas de l'atemptat de Beirut del 13 al 20 de novembre i en el cas de l'atemptat de París del 14 al 21 de novembre. Així doncs, finalment s'analitzarà la primera setmana després de cadascun dels dos atemptats.

Per tal de realitzar un anàlisi complet i igual en ambdós atemptats i també en els diferents diaris establirem unes variables. Podem establir dues línies d'anàlisi, per una banda un anàlisi quantitatiu i per una altra qualitatiu. Les variables escollides en cada cas, es correspondran a una d'aquestes línies d'anàlisi.

En el cas de l'anàlisi quantitatiu tindrem en compte l'atenció informativa dels diferents mitjans tenint en compte el nombre de notícies que es publiquen sobre els atemptats i el nombre de cròniques. Tindrem en compte el nombre d'expressions espectacularitzadores i quantes editorials i anàlisis periodístics s'han realitzat sobre els atemptats per complementar la informació publicada a cada un dels diaris. També tindrem en compte el nombre de grafismes que publica cada diari i el nombre d'imatges que acompanyen a les publicacions analitzades.

En el cas de l'anàlisi qualitatiu centrarem la investigació en el contingut de les notícies i cròniques, i també si aquestes vénen acompanyades per imatges que contextualitzin o no aquestes publicacions. Tindrem en compte l'existència d'enviats especials als llocs dels fets, així com la contextualització de les notícies i la utilització de les diverses fonts informatives que van aparèixer en els atemptats. També destacarem la maquetació en clau de rellevància, és a dir, la mida dels titulars i la posició que ocupa la publicació respecte a la pàgina. Les paraules i expressions espectacularitzadores que els mitjans utilitzin en les notícies i cròniques seran també es tindran en compte per conèixer el to que cada mitjà

aporti a la cada un dels atemptats i si es respecta la privadesa de les persones en les diferents publicacions, tant en les imatges com en el text.

2.5 Taula de les variables d'anàlisi

Taula 1
Variables d'anàlisi

Blocs d'anàlisi	Variables
Descripció dels continguts	Espectacularització Nombre d'expressions espectacularitzadores Respecte de la privadesa Denominació dels terroristes Objectivitat Suposicions de fets, causes i conseqüències Estructura Informació Lead informatiu (3 de 6W) Localització dels fets Contextualització Pàgines de publicació
Descripció de la imatge	Existència d'imatge Respecte de la privadesa en les imatges Enquadrament de les imatges Relació imatge amb el text Accions i/o actors de les imatges Posició de la notícia
Descripció dels titulars	Mida del titular Contingut del titular
Actors	Existència de corresponsals Fonts informatives

Nota. Elaboració pròpia

3. Marc Teòric

En aquest apartat s'exposa el marc teòric que es tindrà en compte per abordar l'anàlisi d'investigació i donar resposta als objectius, les preguntes i les hipòtesis plantejades en l'apartat anterior.

3.1 Ètica del periodisme

En la cobertura de qualsevol fet noticable per part dels mitjans de comunicació, ja sigui en televisió, ràdio o premsa, és necessari aplicar i tenir en compte uns principis bàsics sobre l'ètica periodística. Actualment, són els mitjans de comunicació que s'autoregulen a si mateixos les publicacions o emissions, ja que no existeix un òrgan regulador en l'àmbit estatal. Tot i així, existeixen codis deontològics, recomanacions i consells que defineixen els aspectes ètics i morals que els mitjans haurien de tenir en compte.

3.1.1 Recomanacions del CAC sobre el tractament informatiu de les tragèdies

Per al nostre treball hem de tenir en compte uns principis ètics en els quals basar el nostre anàlisi. A falta d'un òrgan regulador, considerem oportú utilitzar les recomanacions del Consell Audiovisual de Catalunya. Tot i així, com es tracta d'unes recomanacions dirigides principalment cap als mitjans de comunicació audiovisuals, no totes les recomanacions seran aplicables al nostre anàlisi.

Per la temàtica d'anàlisi d'aquest treball, ens centrarem en les recomanacions sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals. Aquest document es dirigeix a diferents públics, per això s'hi troben:

- recomanacions dirigides a les autoritats
- recomanacions dirigides a les empreses audiovisuals
- recomanacions dirigides als professionals de la informació audiovisual
- recomanacions dirigides al públic general

Per a la realització d'aquest treball es tindran en compte les recomanacions dirigides tant a les empreses audiovisuals com als professionals que hi treballen. No es podran tenir en compte totes les recomanacions, pel fet que la cobertura audiovisual té aspectes diferents que no podem aplicar en premsa però podem partir d'unes idees clau de cobertura de les tragèdies que ens serviran per establir un marc en què sustentar el nostre anàlisi. A més, tot i que les recomanacions en la cobertura de les imatges estan dirigides a la cobertura

audiovisual, creiem oportú adaptar-les a les imatges estàtiques que es presenten i acompanyen a les publicacions en premsa.

A continuació, exposarem un recull de les recomanacions del CAC sobre el tractament de les tragèdies personals que hem de tenir en compte en el nostre anàlisi:

Recomanació núm. 4. El sentit de la mesura i les proporcions és fonamental en la política informativa d'un mitjà davant d'un desastre o una tragèdia. Cal evitar els desplegaments desproporcionats de mitjans, les connexions innecessàries o el seguidisme de les autoritats que visiten el lloc o els afectats. També l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges. (CAC, 2001, p.28)

Recomanació núm. 5. Sempre que sigui possible, és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua que no afegeix valor informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats, i substituir-la per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment (en medicina, arquitectura, enginyeria, psicologia, geologia, meteorologia, etc.). (CAC, 2001, p.28)

Recomanació núm. 6. No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. En qualsevol cas, mai sense el seu consentiment explícit. (CAC, 2001, p.29)

Recomanació núm. 12. Resulta fonamental per no suscitar temors innecessaris evitar qualsevol mena d'especulació o conjectura sobre els esdeveniments tràgics, les causes o les conseqüències. (CAC, 2001, p.30)

Recomanació núm. 13. En cap cas no es poden aventurar llistes de víctimes fins que siguin oficials i comprovades. Cal assegurar també que les persones implicades i els familiars són al corrent de la informació abans de difondre-la. (CAC, 2001, p.30)

Recomanació núm. 14. Convé extremar la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejutjar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones. (CAC, 2001, p.31)

Recomanació núm. 15. En la informació sobre tragèdies cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin i espectacularitzin innecessàriament el relat d'un esdeveniment i puguin atemorir víctimes, familiars o afectats potencials. (CAC, 2001, p.31)

Recomanació núm. 18. Convé tenir present la dificultat d'assignació ponderada de "gravetat" o d'"interès informatiu" segons el nombre de víctimes, l'estatus, la raça, la edat, etc. per no establir comparacions implícites discriminatòries o lesives per a algunes víctimes o familiars, o qualsevol segment de la ciutadania. (CAC, 2001, p.31)

Recomanació núm. 19. En el cas de tragèdies provocades per grups terroristes, les expressions emprades per designar-los han de ser rigoroses i exactes. Convé evitar els malentesos derivables d'expressions com "terrorisme basc" o "terrorisme islàmic", les quals per extensió al·ludeixen a tot el poble basc i a tot l'Islam. (CAC, 2001, p.32)

3.1.2 Codi deontològic de la FAPE

El Codi Deontològic de la Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya (FAPE) emmarca els principis ètics dins de la llibertat que empara la Constitució. Tal com s'assenyala al preàmbul, destaquen que *"el ejercicio profesional del Periodismo representa un importante compromiso social, para que se haga realidad para todos los ciudadanos el libre y eficaz desarrollo de los derechos fundamentales sobre la libre información y expresión de las ideas"* (FAPE, s.d). Així doncs, aquests principis delimiten els drets dels periodistes sense que es transgredeixin altres drets considerats per la Constitució:

I – PRINCIPIOS GENERALES

1. El Periodista actuará siempre manteniendo los principios de profesionalidad y ética contenidos en el presente Código Deontológico, cuya aceptación expresa será condición necesaria para su incorporación al Registro Profesional de Periodistas y a las Asociaciones de la Prensa federadas.

Quienes con posterioridad a su incorporación al Registro y a la correspondiente Asociación actúen de manera no compatible con estos principios, incurrirán en los supuestos que se contemplen en la correspondiente reglamentación.

2. El primer compromiso ético del periodista es el respeto a la verdad.

3. De acuerdo con este deber, el periodista defenderá siempre el principio de la libertad de investigar y de difundir con honestidad la información y la libertad del comentario y la crítica.

4. Sin perjuicio de proteger el derecho de los ciudadanos a estar informados, el periodista respetará el derecho de las personas a su propia intimidad e imagen, teniendo presente que:

a) Solo la defensa del interés público justifica las intromisiones o indagaciones sobre la vida privada de una persona sin su previo consentimiento.

b) En el tratamiento informativo de los asuntos en que medien elementos de dolor o aflicción en las personas afectadas, el periodista evitará la intromisión gratuita y las especulaciones innecesarias sobre sus sentimientos y circunstancias.

c) Las restricciones sobre intromisiones en la intimidad deberán observarse con especial cuidado cuando se trate de personas ingresadas en Centros hospitalarios o en instituciones similares.

d) Se prestará especial atención al tratamiento de asuntos que afecten a la infancia y a la juventud y se respetará el derecho a la intimidad de los menores.

5. El periodista debe asumir el principio de que toda persona es inocente mientras no se demuestre lo contrario y evitar al máximo las posibles consecuencias dañosas derivadas del cumplimiento de sus deberes informativos. Tales criterios son especialmente exigibles cuando la información verse sobre temas sometidos al conocimiento de los Tribunales de Justicia.

a) El periodista deberá evitar nombrar en sus informaciones a los familiares y amigos de personas acusadas o condenadas por un delito, salvo que su mención resulte necesaria para que la información sea completa u equitativa.

b) Se evitará nombrar a las víctimas de un delito, así como la publicación de material que pueda contribuir a su identificación, actuando con especial diligencia cuando se trate de delitos contra la libertad sexual.

6. Los criterios indicados en los dos principios anteriores se aplicarán con extremo rigor cuando la información pueda afectar a menores de edad. En particular, el periodista deberá abstenerse de entrevistar, fotografiar o grabar a los menores de edad sobre temas relacionados con actividades delictivas o enmarcables en el ámbito de la privacidad.

7. El periodista extremará su celo profesional en el respeto a los derechos de los mas débiles y los discriminados. Por ello, debe mantener una especial sensibilidad en los casos de informaciones u opiniones de contenido eventualmente

discriminatorio o susceptibles de incitar a la violencia o a prácticas humanas degradantes.

a) Debe, por ello, abstenerse de aludir, de modo despectivo o con prejuicios a la raza, color, religión, origen social o sexo de una persona o cualquier enfermedad o minusvalía física o mental que padezca.

b) Debe también abstenerse de publicar tales datos, salvo que guarden relación directa con la información publicada.

c) Debe, finalmente, y con carácter general, evitar expresiones o testimonios vejatorios o lesivos para la condición personal de los individuos y su integridad física y moral.

II – ESTATUTO

8. Para garantizar la necesaria independencia y equidad en el desempeño de su profesión, el periodista deberá reclamar, para sí y para quienes trabajen a sus órdenes:

a) El derecho a unas dignas condiciones de trabajo, tanto en lo que se refiere a la retribución, como a las circunstancias materiales y profesionales en las que debe desempeñar su tarea.

b) El deber y el derecho de oposición a cualquier intento evidente de monopolio u oligopolio informativo, que pueda impedir el pluralismo social y político.

c) El deber y el derecho de participación en la empresa periodística, para que se garantice su libertad informativa de manera compatible con los derechos del medio informativo en que se exprese.

d) El derecho a invocar la cláusula de conciencia, cuando el medio del que dependa pretenda una actitud moral que lesione su dignidad profesional o modifique sustantivamente la línea editorial.

e) El derecho y el deber a una formación profesional actualizada y completa.

9. El periodista tiene derecho a ser amparado tanto en el marco de su propia empresa como por las organizaciones asociativas o institucionales, frente a quienes,

mediante presiones de cualquier tipo, pretendan desviarle del marco de actuación fijado en el presente Código Deontológico.

10. El secreto profesional es un derecho del periodista, a la vez que un deber que garantiza la confidencialidad de las fuentes de información.

Por tanto, el periodista garantizará el derecho de sus fuentes informativas a permanecer en el anonimato, si así ha sido solicitado. No obstante, tal deber profesional podrá ceder excepcionalmente en el supuesto de que conste fehacientemente que la fuente ha falseado de manera consciente la información o cuando el revelar la fuente sea el único medio para evitar un daño grave e inminente a las personas.

11. Corresponde al periodista vigilar escrupulosamente el cumplimiento por parte de las Administraciones Públicas de su obligación de transparencia informativa. En particular, defenderá siempre el libre acceso a la información proveniente o generada por aquéllas, a sus Archivos o Registros Administrativos.

12. El periodista respetará y hará respetar los derechos de autor que se derivan de toda actividad creativa.

III – PRINCIPIOS DE ACTUACIÓN

13. El compromiso con la búsqueda de la verdad llevará siempre al periodista a informar sólo sobre hechos de los cuales conozca su origen, sin falsificar documentos ni omitir informaciones esenciales, así como a no publicar material informativo falso, engañoso o deformado. En consecuencia:

a) Deberá fundamentar las informaciones que difunda, lo que incluye el deber que contrastar las fuentes y el de dar la oportunidad a la persona afectada de ofrecer su propia versión de los hechos.

b) Advertida la difusión de material falso, engañoso o deformado, estará obligado a corregir el error sufrido con toda rapidez y con el mismo despliegue tipográfico y/o audiovisual empleado para su difusión. Asimismo difundirá a través de su medio una disculpa cuando así proceda.

c) Asimismo, y sin necesidad de que los afectados acudan a la vía judicial, deberá facilitar a las personas físicas o jurídicas la adecuada oportunidad de replicar a las inexactitudes de forma análoga a la indicada en el párrafo anterior.

14. En el desempeño de sus obligaciones profesionales, el periodista deberá utilizar métodos dignos para obtener la información, lo que excluye los procedimientos ilícitos.

15. El periodista reconocerá y respetará a las personas físicas y jurídicas su derecho a no proporcionar información, ni a responder a las preguntas que se les formulen, sin perjuicio del deber profesional de atender el derecho de los ciudadanos a la información.

16. Con las mismas excepciones previstas para el secreto profesional, el periodista respetará el off the record cuando haya sido expresamente invocado o se deduzca que tal fue la voluntad del informante.

17. El periodista establecerá siempre una clara e inequívoca distinción entre los hechos que narra y lo que puedan ser opiniones, interpretaciones o conjeturas, aunque en el ejercicio de su actividad profesional no está obligado a ser neutral.

18. A fin de no inducir a error o confusión de los usuarios, el periodista está obligado a realizar una distinción formal y rigurosa entre la información y la publicidad.

Por ello, se entiende éticamente incompatible el ejercicio simultáneo de las profesiones periodísticas y publicitarias.

Igualmente, esta incompatibilidad se extenderá a todas aquellas actividades relativas a la comunicación social que supongan un conflicto de intereses con el ejercicio de la profesión periodísticas y sus principios y normas deontológicas.

19. El periodista no aceptará, ni directa ni indirectamente, retribuciones o gratificaciones de terceros, por promover, orientar, influir o haber publicado informaciones u opiniones de cualquier naturaleza.

20. *El periodista no utilizará nunca en beneficio propio las informaciones privilegiadas de las que haya tenido conocimiento como consecuencia del ejercicio profesional. En particular, el periodista que habitual u ocasionalmente informado sobre asuntos financieros estará sujeto a las siguientes limitaciones:*

a) No podrá utilizar en su propio beneficio económico datos financieros de los que tenga conocimiento antes de su difusión general, ni podrá tampoco transmitir tales datos a terceros.

b) No podrá escribir sobre acciones o valores en los que tenga un interés financiero significativo propio o de sus familiares.

c) No podrá negociar de ningún modo acciones o valores, sobre los que tenga intención de escribir en un futuro próximo. (Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya, 1993)

3.1.3 Cobertura informativa del terrorisme

Niceto Blázquez (2002) en el llibre *Ética de la Comunicación y de la Información* descriu les diferents opcions ètiques en la cobertura informativa del terrorisme. Blázquez (2002) senyala diferents tipus d'accions que poden utilitzar els mitjans de comunicació alhora de reaccionar i cobrir un atemptat terrorista (p.205).

3.1.3.1 Opció del silenci total

Blázquez (2002) afirma que aquesta opció resulta la més eficaç si es vol lluitar contra el terrorisme, ja que existeix un gran interès per part dels terroristes en aparèixer en els mitjans de comunicació, però afegeix que aquesta opció no està gaire contemplada (p.205). Sábada senyala que aquesta opció "*se ha desechado principalmente por atender a los principios del derecho a la información y porque el denominado apagón informativo solo alimenta el rumor con la posibilidad de un mayor agravamiento de la situación.*" (Sábada, 2007, p. 64). Blázquez afegeix també que "*dado el interés que tienen los terroristas en salir en los medios, el rechazarlos resultaría muy difícil y podría resultar altamente peligroso.*" (Blázquez, 2002, p.205).

En aquest sentit, Blázquez (2002) afirma que la falta d'informació i els rumors que se'n derivin d'aquest silenci acaba resultant en més aspectes negatius que no pas el que se'n pot arribar a derivar de la informació que els mitjans de comunicació poden publicar (p.205).

A més, Blázquez (2002) senyala que no s'ha demostrat que aquesta opció tingui com a resultat una disminució de les accions terroristes, així doncs, *“los medios de comunicación son una de las armas preferidas por los profesionales del terror, pero no la causa ni el motivo.”* (Blázquez, 2002, p.205).

3.1.3.2 Opció del flux lliure d'informació

Blázquez (2002) afirma que aquesta opció és contrària a la que hem fet referència en el punt anterior sobre el silenci total i es correspondria amb la màxima manifestació de la llibertat d'expressió (p.206). En l'opció del flux lliure d'informació en l'àmbit del terrorisme, tal com senyala Blázquez, hem de tenir diversos aspectes en compte que poden afavorir al terrorisme: *“Por ejemplo el culto a la objetividad puramente fáctica, que facilita la plataforma terrorista. O el culto a la rapidez, expresado en el famoso dicho «escribir primero, pensar después»”* (Blázquez, 2002, p.206). Aquest tipus de debilitats dels mitjans de comunicació, senyala Blázquez (2002), són conegudes pels terroristes i ho saben aprofitar, aportant informació mitjançant comunicats abans de tancar les edicions dels diaris (p.206). *“Consiste en una peligrosa dependencia informativa de los terroristas usando su propia terminología propagandística”* (Ibid, p.206).

En aquesta línia Sábada (2007) també apunta que els mitjans de comunicació s'han de plantejar com informar de les accions terroristes sense fer-ne propaganda (p.64). *“Una de las cuestiones más conflictivas para cumplir esta supuesta objetividad es el lenguaje que se utiliza, porque en muchas ocasiones, el uso de determinados vocablos implica ya un juicio de los acontecimientos, una valoración.”* (Sábada, 2007, p.64).

3.1.3.3 Opcions intermèdies

Dins d'aquesta opció trobem híbrids de les dues opcions de cobertura que hem explicat anteriorment. Es tracta d'opcions no tan extremes. La primera opció intermèdia que senyala Blázquez (2002) té a veure amb el neutralisme informatiu (p.207). Aquesta opció considera al periodista un acumulador de dades i de fets, i aquest relata ajustant-se allò que ha vist tal com senyala l'autor (Blázquez, 2002, p.207).

La segona opció que exposa Blázquez (2002) es correspon amb el silenci d'excepció, que es correspon amb informar amb el que realment és necessari i realment està contrastat (p.207). *“En ocasiones puede ser suficiente la información escueta de los hechos sin mencionar la autoría de los mismos, dejando los comentarios para otro momento más oportuno.”* (Blázquez, 2002, p.207).

La tercera opció que senyala Blázquez (2002) és la de la informació selectiva, exposant al relat de la manera més objectiva possible i amb les dades seleccionades acurades als fets, evitant l'opinió i la interpretació del periodista (p.207).

3.1.3.4 Informació selectiva de qualitat

Segons Blázquez, *“la información selectiva de calidad implica condena y desprestigio inteligente de los actos terroristas poniendo de manifiesto lo irracional e inhumano de sus métodos.”* (Ibid, p.208). Tal com explica Blázquez (2002) en cas d'una acció terrorista greu aquesta opció consisteix en seleccionar la informació de qualitat, rebutjant el llenguatge propagandístic dels terroristes i desqualificar les seves accions (p.208).

Blázquez (2002) apunta que en aquesta línia de seleccionar la informació, els mitjans han d'intentar no entorpir la tasca de les autoritats (p.208). Afegeix també que per *“salvar la dignidad de los rehenes y de las personas eventualmente involucradas, la información de calidad rechaza los comunicados de los terroristas. No usa jamás su lenguaje y da por supuesto se trata de delincuentes y asesinos.”* (Ibid, p.208). En resum, Blázquez considera que la informació de qualitat té la funció de:

“Dar a conocer los actos de violencia o de terror al público sin idealizarlos, sin incitar a su realización y pronunciándonos inequívocamente contra ellos. Además, evitando a cualquier precio el convertir las acciones violentas en un espectáculo mediático para la satisfacción malsana del público irresponsable”. (Blázquez, 2002, p.215)

3.1.4 Estatuts de Redacció

Els estatuts de redacció dels mitjans de comunicació donen resposta a la necessitat d'organització del treball dels periodistes. Tots els mitjans de comunicació acostumen a establir els seus estatuts propis, tot i que moltes de les idees que s'exposen siguin compartides. Aquests estatuts estableixen un vincle entre els periodistes treballadors del mitjà i el mitjà de comunicació com a empresa. Així doncs, els estatuts són en gran mesura, documents que autoregulen l'activitat periodística que es dona al mitjà de comunicació.

En aquest sentit, els estatuts de redacció recullen uns principis bàsics fundacionals en els quals es sustenta el mitjà de comunicació. També s'estableixen els drets i els deures que tenen els professionals de la comunicació que treballen en les redaccions dels diaris, ja sigui dels propis redactors, com de la direcció i del consell de redacció.

3.2 Teoria de l'Agenda Setting

La teoria de l'Agenda Setting, emmarcada en les teories de la comunicació, explica la relació d'influència que exerceixen els mitjans de comunicació en l'opinió pública. Bernard Cohen² (1963) definia de manera simple la idea principal en la qual es basa la teoria de l'Agenda Setting: "La premsa no té molt èxit en dir a la gent el que ha de pensar però sí en té en dir als seus lectors sobre el que han de pensar"³ (Cohen, 1963, p.13).

Walter Lippmann⁴ és considerat l'autor intel·lectual de la idea del que ara entenem per Agenda Setting. Lippmann a l'any 1949 ja senyalava que "*el entorno resulta en conjunto excesivamente grande , complejo y fugaz para que podamos conocerlo de forma directa. No estamos capacitados para manejar tanta sutileza y variedad, ni para considerar un numero tan elevado de permutaciones y combinaciones*" (Lippmann, 1949, p.33). Així doncs, Lippmann aleshores ja tenia en compte la limitació de les persones per conèixer tot el que passa al món i en conseqüència, senyala que "*por mucho que debemos actuar en él, nos vemos en la necesidad de reconstruirlo en modelos más asequibles para manejarlo*" (Ibid, p.33).

En general denominamos asuntos públicos a los aspectos del mundo exterior que están relacionados con comportamientos desarrollados por terceros y que en alguna medida interfieren con el nuestro, dependen de nosotros o nos interesan. (...) Las imágenes que provocan reacciones por parte de grupos de personas o de individuos que actúan en nombre de grupos constituyen la Opinión Pública con mayúsculas. (Lippmann, 1949, p.42)

Lippmann (1949) afirmava doncs l'existència d'una opinió pública i els límits que aquesta té per conèixer els fets després de la informació hagi estat tractada i deformada per oferir un resum de la complexa realitat (p.42). L'autor ja era conscient de les decisions que el periodista i el diari havien de prendre i que per tant, interferien en aquesta realitat.

Los periódicos, tal y como finalmente llegan a manos de los lectores, son el resultado final de una serie de decisiones relativas a qué debe imprimirse, qué orden deben seguir las noticias, cuanto espacio deben ocupar y qué aspectos se deben enfatizar en cada caso. No hay ningún criterio objetivo que se pueda aplicar. (Lippmann, 1949, p.285)

² Bernard Cecil Cohen (1926). Politòleg nord-americà autor de *The Press and Foreign Policy*

³ Traducció de la cita original: "*The press may not be successful much of the time in telling people what to think, but it is stunningly successful in telling its readers what to think about.*"

⁴ Walter Lippmann (1889-1974). Intel·lectual, escriptor, periodista i crític de mitjans, autor de *Public Opinion*

La teoria de l'Agenda Setting va ser desenvolupada per Maxwell McCombs⁵ i Donald Shaw⁶ l'any 1972. El plantejament d'aquesta teoria dirigida a conèixer la influència dels mitjans de comunicació es basa en la idea que el públic rep informació sobre *“una realidad de segunda mano, que viene estructurada por las informaciones que dan los periodistas de esos hechos y situaciones”* (McCombs, 2006, p.24). Així doncs, l'opinió de les persones i com aquestes interpreten el món no dependrà únicament del seu interès personal i de la seva experiència, sinó també de l'experiència i la informació que ofereixin els mitjans de comunicació.

“Las noticias diarias nos avisan de los últimos acontecimientos y de los cambios de ese entorno que queda más allá de nuestra experiencia inmediata” (Ibid, p.24). Tot i així, tal com assenyala McCombs (2006), els mitjans de comunicació no es limiten només a aportar informació sobre els fets (p.24). *“Los editores y directores informativos, con su selección día a día y su despliegue de informaciones, dirigen nuestra atención e influyen en nuestra percepción de cuáles son los temas importantes del día.”* (Ibid, p.24).

McCombs (2006) assenyala que es poden trobar infinitat de pistes en els diaris sobre quins temes són els que es consideren més rellevants i que per tant, estarien inclosos en l'agenda mediàtica (p.25). Les pistes més rellevants es poden trobar en els temes que apareixen en les portades, la mida dels titulars de les pàgines interiors i fins i tot la quantitat d'espai que dediquen a una notícia (p.24). I destaca que *“en todos los medios informativos, la repetición de un tema un día y otro día es el más potente de todos los mensajes para que nos quede clara su importancia”* (Ibid, p.25).

Taula 2
El paper de l'establiment de l'agenda dels mitjans de comunicació

AGENDA MEDIÀTICA	AGENDA DEL PÚBLIC
Patrons de cobertura informativa	Preocupacions del públic
TEMES DE PREOCUPACIÓ PÚBLICA MÉS DESTACATS	TEMES DE PREOCUPACIÓ PÚBLICA MÉS IMPORTANTS

Nota. Recuperat de McCombs (2006) Taula 1.1 El establecimiento de la agenda de los medios de comunicación. Ed. Paidós. p. 29

McCombs (2006) afirma que tot i que hi ha una gran quantitat de temes que es disputen l'atenció pública, *“sólo unos pocos tienen éxito, y los medios informativos ejercen una gran influencia sobre nuestra percepción de cuáles son los temas más importantes del día”*. (Ibid, p.25). Tot i així aclareix que:

⁵ Maxwell E. McCombs (1938). Teòric, periodista i president de l'associació *World Association for Public Opinion Research*

⁶ Donald L. Shaw (1936). Teòric, escriptor i periodista.

No estamos hablando de una influencia deliberada y premeditada, como la que se desprende de la expresión «tener una agenda», sino más bien del resultado no buscado de esa necesidad de los medios informativos de seleccionar y destacar un puñado de cuestiones como las noticias más relevantes del momento. (McCombs, 2006, p.25)

Així doncs, Maxwell McCombs (2006) senyala que els diferents temes competeixen per aparèixer a l'Agenda Setting, *“pero ninguna Sociedad, con sus Instituciones puede atender a más de un puñado de temas a la vez”* (McCombs, 2006, p.84). McCombs (2006) també afirma que l'Agenda Setting té una mida limitada i per tant hi ha temes que queden fora d'aquesta (p.25). En un primer moment es va acceptar la idea que l'Agenda Setting estava limitada a entre 5 i 7 temes, més endavant els sondejos Gallup⁷ plantejaven baixar aquest límit a un màxim de 5 temes (p.84). *“Esta restricción en el tamaño de la agenda pública se explica por los límites de los recursos del público, tanto de tiempo como de capacidad psicológica”* (Ibid., p.85).

3.3 Teoria del Framing

La teoria del enquadrament o *framing* té origen *“en el desarrollo de la denominada sociología interpretativa”* (Sábada, 2007, p.24). Tal com afirma Sábada (2007), són tres les escoles que situem dins de l'àmbit de la sociologia interpretativa que van generar la creació de la teoria de l'enquadrament: l'Escola de Chicago i el seu interaccionisme simbòlic, la fenomenologia i la etnometodologia (p.25).

L'interaccionisme simbòlic de l'escola de Chicago incideix en *“la idea de que la interpretación de los individuos se realiza a través de las relaciones y en los símbolos que proporciona la sociedad como instrumentos que posibilitan la comunicación.”* (Ibid, p.27). La fenomenologia té aspectes compartits amb l'interaccionisme simbòlic. Mitjançant el desenvolupament de la fenomenologia i l'interaccionisme simbòlic, tal com recull Sábada (2007) en el seu llibre, Peter Berger⁸ y Thomas Luckmann⁹ acaben definint la perspectiva constructivista en què sustenten que *“los hombres son un producto social, en cuanto que aprenden lo que se considera realidad en los procesos de socialización, al mismo tiempo que la sociedad es producida por los hombres al institucionalizar sus acciones.”* (Ibid, p.28). Per últim la etnometodologia, que tal com explica Sábada (2007), aquesta corrent es centra en investigar coses que es donen per suposades i que en realitat poden no ser així perquè

⁷ Enquestes realitzades a Nord-Amèrica sota la pregunta “Quin és el problema més important al que s'enfronta la nació?” per conèixer quina era l'opinió pública.

⁸ Peter Berger (1929). Teòleg i sociòleg nord-americà.

⁹ Thomas Luckmann (1927). Sociòleg alemany.

están conformades socialment (p.29). Arran de les investigacions del seu autor Harold Garfinkel¹⁰, *“surge la preocupación por el lenguaje que las describe, puesto que las explicaciones sobre las cosas, las expresiones lingüísticas, están ligadas en ocasiones de uso y en sí mismas también son acciones.”* (Ibid, p.29).

Així doncs la sociologia interpretativa, tal com afirma Sábada, *“estudia las significaciones de la realidad para cada sujeto a través de un proceso interpretativo, en le que cobra un papel fundamental la interacción y que tiene como objeto la definición de las situaciones de la vida cotidiana.”* (Ibid, p.29)

El concepte de *frame* (enquadrament) va ser utilitzat en un primer moment per Gregory Bateson¹¹ amb el que definia el marc interpretatiu com l'actitud de les persones per prestar atenció a certs aspectes de la realitat i rebutjar o desatendre uns altres (p.30). Més tard, Erving Goffman¹² recupera aquest concepte d'enquadrament i l'aplica a la sociologia (p.33). *“El frame para Goffman es tanto un marco como un esquema. Un marco que designa el contexto de la realidad y un esquema o estructura mental que incorpora los datos externos objetivos.”* (Ibid, p.33). Així doncs, Goffman aplica l'aspecte social en la interpretació del concepte *frame* (Sábada, 2007, p.35). *“Los frames de Goffman son formas transmitidas y compratidas por la Sociedad, a través de los cuales se mira la realidad.”* (Ibid, p. 35).

La teoría del framing porta sugerentes análisis que llevan a cuestionarse si el concepto de los marcos de organización de experiencias individuales o colectivas, utilizados en las interacciones cara a cara, se ajusta del mismo modo para la interacción que se desarrolla en la comunicación de masas. (Sábada, 2007, p.56).

Segons explica Sábada (2007), la teoria de l'enquadrament es lliga a la teoria de l'*Agenda Setting* en els aspectes i conseqüències que es deriven dels mitjans de comunicació en l'opinió pública (p.56). La teoria de l'enquadrament no només disposa aquest plantejament perquè tal com afirma Sábada (2007), també *“responde en cierto sentido a la necesidad de ofrecer una solución a las practicas profesionales y teorías del objetivismo informativo, que se demuestran impracticables.”* (Ibid, p.56).

En periodisme, la teoria de l'enquadrament planteja que *“la tradición que atribuye a los medios de comunicación un papel mediador entre el hombre y la sociedad, a través del cual se dan a conocer noticias.”* (Ibid, p.69). Tot i així, a partir de les idees que exposa Sábada (2007) entenem que els mitjans de comunicació mostren el món fent de mediadors però no

¹⁰ Harold Garfinkel (1917-2011). Sociòleg i autor de *Studies in Ethnometodology*.

¹¹ Gregory Bateson (1904-1980). Antropòleg i científic social britànic.

¹² Erving Goffman (1922-1982). Sociòleg i escriptor canadenc.

sent lliures de la interpretació que se'n derivi del periodista i de com aquest explica la notícia (p.69). Sábada (2007) diferencia la utilització del concepte *frame* fet per Goffman amb el de Tuchman¹³, ja que “*en lugar de hablar de los encuadres que ponen un orden en la vida cotidiana de los individuos (Goffman), se explica ahora que son los periodistas quienes organizan la realidad para crear las noticias (Tuchman).*” (Ibid, p.87).

Segons exposa Sábada (2007), Tuchman profunditza en els factors que influeixen en aquesta organització de la realitat per part dels mitjans de comunicació.

Taula 3
Factors d'influència en els enfocaments, segons Tuchman

Lloc de Cobertura: Internacional, Nacional, Local...
Organització Seccions: Cultura, Societat, Política...
Seleccionador de la notícia: Cap de secció, Cap de redacció, Redactor...
Moment de la notícia: Ara, ahir, fa una hora...
Tipificacions: Notícies dures (sobtades/en desenvolupament) o Notícies toves

Nota. Recuperat de Sábada (2007) Framing: el encuadre de las noticias. Ed. La Crujía. p. 88

Mitjançant aquesta taula podem veure que tots aquests aspectes que exposa Tuchman, afectaran directament a l'organització de la realitat que ens presentaran els mitjans de comunicació (Sábada, 2007, p.88). “*Todos estos condicionamientos ayudan al periodista a moldear el mundo social y a ofrecerlo a su público. Constituyen el marco a través del cual el comunicador mira los acontecimientos.*” (Ibid, p.89).

3.4 Els valors i atributs periodístics: la proximitat

Segons Fernando Sabés i José Juan Verón (2009), podem identificar uns valors periodístics, “*una serie de cualidades para que merezcan ser divulgados como mensajes periodísticos*” (Sabés i Lassa, 2009, p.108). Els que assenyala Sabés són:

- La novetat
- L'actualitat
- D'interès públic

(Sabés i Lassa, 2009, p.108)

A més, també es poden assenyalar atributs que segons Sabés (2008) són els que propicien que un fet es converteixi en una publicació:

¹³ Gaye Tuchman (1945). Sociòloga i professora nord-americana.

- Notorietat social
- Proximitat
- Immediatesa
- El conflicte
- La conseqüència
- La raresa
- Gènere
- La línia informativa del mitjà

(Sabés i Lassa, 2009, p.109)

Un dels atributs que volem aprofundir és el de la proximitat. Sabés defineix la proximitat com *“la cercanía geográfica de los hechos a la localidad, pueblo o ciudad donde se edita el periódico”* (Ibid, p.109). Així doncs, segons el que exposa Sabés (2008), la proximitat és un atribut valorable de forma positiva a l'hora de publicar una notícia (p.109).

Aquest atribut també es té en compte en la teoria de l'*Agenda Setting* tal com ho senyala Raquel Rodríguez (2004). Segons Rodríguez (2004), hi ha dos elements vinculats a l'atribut de la proximitat: la geografia i la unió del tema amb el públic (p.32). *“No todos los temas cuentan a priori con el mismo grado de atención de la gente. Existen temas con los que el público se siente más identificado”* (Rodríguez, 2004, p.32). Quan es tracta de temes que es produeixen a la llunyania *“el publico esta más abierto, y con menos filtros, para asumir como cierto o fiable todo lo que cuenta el medio”*(Ibid, p.32) que no pas si es tractes de temes propers i més coneguts pel públic (p.32). En aquests casos tal com assenyala Rodríguez (2004), el públic és molt més crític amb el mitjà (p.32).

4. Metodologia

En aquest apart es descriu la metodologia utilitzada per desenvolupar l'anàlisi d'acord amb el marc teòric en el qual es sustenta la nostra investigació. En aquest sentit, determinarem quines són les eines i procediments que utilitzarem per aconseguir-ho.

4.1 Anàlisi de continguts

Per esbrinar quina ha estat la cobertura que han realitzat *El Mundo* i *El Periódico* sobre els atemptats de París i Beirut, i donar resposta a les preguntes plantejades a l'apartat problemàtica d'investigació, realitzarem un l'anàlisi qualitatiu i quantitatiu de les publicacions que els diaris van fer la setmana posterior a cada un dels atemptats.

Per conèixer quina ha estat aquesta cobertura tindrem en compte només les notícies que parlin directament sobre els atemptats de París i de Beirut. També es tindran en compte els continguts que tinguin a veure amb la seva investigació i com el govern Francès aborda aquest fet. Tot i així, no tindrem en compte les reaccions dels governs d'altres països que esdevinguin d'aquests atemptats, com poden ser les mesures del govern espanyol. Tampoc es tindran en compte les publicacions que vinculin o puguin vincular al grup terrorista amb altres temàtiques com per exemple els refugiats o barris amb població majoritàriament musulmana.

4.2 Variables d'anàlisi

Pel que fa a l'anàlisi de continguts, establirem les variables tant qualitatives com quantitatives basades en les teories, recomanacions i codis deontològics exposats en el marc teòric. Aquestes variables es dividiran segons els quatre ítems escollits: descripció del contingut, descripció de la imatge, descripció dels titulars i actors.

4.2.1 Ítem: Descripció del contingut

Variable 1: Espectacularització

Definició: Entenem per espectacularització totes les frases que facin que el text estigui més centrat en l'espectacle que no en la informació.

Categories: Si/No

Indicadors: paraules i expressions que dramatitzin els fets

Exemples: “escenario de una auténtica pesadilla que extendió el horror”, “El terror se apoderó de la ciudad.”, “la sala Bataclan se transformó en un baño de sangre.”

Variable 2: Nombre d'expressions espectacularitzadores

Definició: Comptabilització de la variable 1

Exemples: *“escenario de una auténtica pesadilla que extendió el horror”, “El terror se apoderó de la ciudad.”, “la sala Bataclan se transformó en un baño de sangre.”*

Variable 3: Respecte a la privadesa

Definició: Respecte al dret de la pròpia intimitat i vida privada

Categories: Si/No

Indicadors: la difusió de dades personals de les víctimes sense el seu consentiment

Exemples: *“Véronique Geoffroy de Bourgies. Francesa de 54 años, en 2004 creó la asociación Zazakely Sambatra, dedicada a mejorar la educación de los niños de Madagascar. Ella misma había adoptado a dos niños malgaches. Murió asesinada en el restaurante ‘La Belle Équipe’, en la calle Charonne.”*

Variable 4: Denominació dels terroristes

Definició: Denominació per fer referència als autors dels atemptats

Categories: terroristes, gihadistes, islamistes, individus, kamikazes, Estat islàmic, suïcides, comando, Daesh, Milícia ultraradical, tiradors, extremistes

Indicadors: paraules que serveixin per anomenar als terroristes

Exemples: *“Kamikazes”, “Suicidas”, “Comando”, “Terroristas”, “Estat Islàmic”*

Variable 5: Objectivitat

Definició: Text amb qualitats objectives

Categories: Si/No

Indicadors: la no presència de la interpretació del periodista

Exemples: *“El responsable de la toma de rehenes en la sala Bataclan ha sido formalmente identificado gracias a las huellas digitales.”*

Variable 6: Suposicions de fets, causes i conseqüències

Definició: Fets, causes i conseqüències que es donen per suposat o es donen per certes i no ho són

Categories: Si/No

Indicadors: paraules que pretenen donar per bó o cert alguna cosa a través dels indicis que es tenen però no tenen per què ser-ho.

Exemples: *“supuestamente”, “quizá”, “alomejor”, “aparentemente”*

Variable 7: Estructura

Definició: Ordre i distribució dels continguts en el text

Categories: Piràmide invertida, No Piràmide invertida, Cronològica

Indicadors: disposar d'un lead i on es prioritzin la informació rellevant com a piràmide invertida, una estructura en la que es prioritzin dades secundàries com a no piràmide invertida i una estructura on s'expliquin els fets en ordre cronològic.

Exemple: Un exemple de piràmide invertida seria: *“El ministro francés del Interior, Bernard Cazeneuve, se quejó ayer de la falta de coordinación europea en la lucha contra el terrorismo, al poner de relieve que ningún país de la Unión Europea «por los que pudo transitar» Abdelhamid Abaaoud, el yihadista belga de 28 años considerado el cerebro de los atentados cometidos en París el 13 de noviembre”*. En el cas de la no piràmide invertida: *“Bélgica ya trató de detener en enero a Abdelhamid Abaaoud cuando desmanteló la célula yihadista que presuntamente lideraba en la localidad de Verviers y que tenía la intención de atacar contra policías.”*. Per últim el cas de de l'estructura cronològica es correspondria amb: *“Eran las 21.20 horas del viernes 13 de noviembre cuando se escuchó el primer estallido en el Stade de France. Luego una vertiginosa barbarie atravesó el corazón de la noche en el este de París.”*

Variable 8: Informació

Definició: Classificació del tipus de les dades que s'aporten a la notícia

Categories: nova, ampliació, repetitiva, supèrflua, d'interès

Indicadors: En el cas de la informació nova es tractarà dels esdeveniments més recents i en ampliació la informació que amplia dades que anteriorment s'han publicat. En el cas de la informació que es repeteix entrarà en la categoria de repetitiva, informació que no és necessària es catalogarà com a supèrflua i per últim, la informació que no és noticable però pot resultar d'interès als lectors es considerarà d'interès.

Variable 9: Lead respon a 3 de 6W

Definició: Entradeta que inclou un mínim de tres respostes a les sis W.

Categories: Si/No

Indicadors: respon a 3 de les 6W: Qui? On? Com? Què? Quan? Per què?

Exemple: *“Los investigadores empiezan a conocer mejor la trayectoria de los ocho yihadistas que en el pasado viernes dejaron a su paso un reguero de sangre en París y centran su atención en las conexiones internacionales que hay detrás de la masacre.”*

Variable 10: Localització dels fets

Definició: Determinar i ubicar el lloc dels fets

Categories: Si/No

Indicadors: Situa el lloc on s'han donat els fets, ja sigui un país, ciutat, carrer, una zona o edifici.

Exemples: *“En el barrio chií de Beirut”, “En el Estadio de Francia”, “en la calle Alibert”, “a la altura del restaurante Le Petit Cambodge”, “en París”*

Variable 11: Contextualització

Definició: Determinar de les circumstàncies que envolten els fets

Categories: Si/No

Indicadors: s'assenyala el context en el que s'han succeït els fets, els seus antecedents i dades anteriors que facin la informació més intel·ligible.

Exemples: *“La terrible barbarie en cadena desatada por ocho terroristas el pasado viernes en el Estadio de Francia y en los barrios más animados de la noche parisina ha dejado un balance, todavía provisional, de 132 muertos.”*

Variable 12: Nombre de notícies

Definició: Comptabilització del nombre de notícies

Variable 13: Nombre de cròniques

Definició: Comptabilització del nombre de cròniques

Variable 14: Nombre de portades

Definició: Comptabilització del nombre de portades

Variable 15: Nombre de grafismes

Definició: Comptabilització del nombre de grafismes

Variable 16: Nombre d'anàlisis periodístics i editorials

Definició: Comptabilització del nombre d'anàlisis periodístics i editorials

4.2.2 Ítem: Descripció de la imatge

Variable 17: Imatge

Definició: Existència d'imatge amb el contingut

Categories: Si/No

Indicadors: la notícia disposa d'imatges que acompanyen al text

Variable 18: Respecte de la privadesa en les imatges

Definició: respecte al dret de la pròpia intimitat i vida privada en les imatges

Categories: Si/No

Indicadors: No utilització de primers plans de les víctimes en les imatges o mostrar les cares de les víctimes sense el seu exprés consentiment.

Exemples:

Exemple de no respecte a la privadesa.
El Mundo, 14 de novembre 2015.

Exemple de no respecte a la privadesa.
El Mundo, 15 de novembre 2015.

Variable 19: Enquadrament de les imatges

Definició: Tipus de pla utilitzat en les imatges

Categories: Primer pla, Pla mig, Pla general, Gran pla general, Pla sencer, Pla americà, Pla detall

Indicadors:

Exemple de primer pla. *El Periódico*, 15 de novembre 2015.

Exemple de pla mig. *El Periódico*, 15 de novembre 2015.

Exemple de pla general. *El Periódico*, 15 de novembre 2015.

Exemple de gran pla general. *El Mundo*, 13 de novembre 2015.

Exemple de pla sencer. *El Periódico*, 15 de novembre 2015.

Exemple de pla americana. *El Periódico*, 16 de novembre 2015.

Exemple de pla detall. *El Periódico*, 15 de novembre 2015.

Variable 20: Relació imatge-text

Definició: la imatge exposada serveix per contextualitzar el que s'explica al text

Categories: Si/No

Indicadors: s'estableix una relació entre el que el text de la notícia exposa i la imatge o imatges que l'acompanyen

Variable 21: Accions i actors de les imatges

Definició: Rol de les persones i objectes que apareixen a les imatges

Categories: Serveis d'emergència (bombers, policia, sanitaris..), Víctimes, Vilatans , Homenatges, Exercit, Sospitosos, Govern, Altres

Indicadors: segons les característiques dels actors que apareixen a les imatges: si porten uniforme dels serveis d'emergència o de l'exèrcit, si van vestits de carrer, si estan ferits, fugint o en situació de perill, zones de commemoració de les víctimes, persones que son sospitoses. Els actors que no es puguin incloure en cap d'aquestes categories es consideraran com a "Altres".

Variable 22: Nombre d'imatges

Definició: Comptabilització del nombre d'imatges

Variable 23: Posició de la notícia

Definició: Lloc que ocupa la notícia en la pàgina

Categories: Pàgina sencera, Pàgina mig superior, Pàgina mig inferior, Centre, Lateral esquerre, Lateral dret, Més d'una pàgina sencera

Indicadors: la posició en la que se situï la notícia a la pàgina

4.2.3 Ítem: Descripció dels titulars

Variable 24: Mida titular

Definició: Mida té el titular de les notícies

Categories: Gran, mitjà, petit

Indicadors: es considerarà un titular de mida gran quan la mida de la font superi els 70 punts, de mida mitjana quan oscil·li entre els 50 i els 69 punts, i de mida petita quan sigui inferior a 49 punts

Variable 25: Contingut del titular

Definició: Classificació del contingut que exposen els titulars

Categories: Informatiu, No informatiu

Indicadors: si el contingut del titular té sentit per si sol, aporta informació sobre els fets i si respon a algunes de les 6W.

Variable 26: Nombre de titulars

Definició: Comptabilització del nombre de titulars

4.2.4 Ítem: actors

Variable 27: Existència de corresponsals i d'enviats especials

Definició: Càrrec de la persona que signa el contingut i lloc on es situa

Categories: Si/No

Indicadors: Ve el nom del redactor acompanyat del país o ciutat on han tingut lloc els fets amb el seu càrrec.

Variable 28: Nombre de corresponsals i enviats especials

Definició: Comptabilització del nombre de corresponsals i enviats especials

Variable 29: Fonts informatives

Definició: Classificació de les fonts informatives dels continguts

Categories: Testimonis, institucions, agències, altres mitjans de comunicació

Indicadors: la procedència de les dades que es determini en el text ja siguin dels propis testimonis, institucions oficials o agències de premsa que hagin facilitat informació

4.3 Llibre de codi

Per realitzar l'anàlisi, establirem uns codis per reduir l'espai i el temps de confecció de la taula on incorporarem la informació que derivi de cada variable d'anàlisi. Per poder entendre doncs les taules d'anàlisi dels diaris necessitarem consultar en aquesta taula els codis de classificació de cada variable.

Taula 4
Llibre de codi

Variable	Categories	Codi
Espectacularització	Si No	Si No
Respecte de la privadesa	Si No	Si No
Denominació dels terroristes	terroristes gihadistes islamistes individus kamikazes Estat Islàmic Comando Daesh Milícia ultraradical Suïcides Tiradores extremistes	Terr Gih Isl Ind Kam EI Com Dae Mur Su Tir Ext
Objectivitat	Si No	Si No
Informació	Nova Ampliació Repetitiva Supèrflua d'Interès	Nova Amp Rep Sup Int
Suposicions de fets, causes i conseqüències	Si No	Si No
Estructura	Piràmide invertida No piràmide invertida Cronològica	PI NP CRI

Lead - respon 3 de 6W	Si No	Si No
Localització dels fets	Si No	Si No
Existència de corresponsals	Si No	Si No
Contextualització	Si No	Si No
Fonts informatives	Testimonis Institucions Agències Mitjans Comunicació	Test Inst Age MC
Imatges	Si No	Si No
Respecte privadesa en les imatges	Si No	Si No
Enquadrament de les imatges	Primer pla Pla mig Pla general Gran pla general Pla sencer Pla americà Pla detall	PP PM PG GPG PS PA PD
Relació imatge-text	Si No	Si No
Accions i actors de les imatges	Serveis d'emergència (bombers, policia, sanitaris..) Víctimes Vilatans Homenatges Exercit Sospitosos Govern Altres	SE VIC VIL HOM EXE SOS GOV ALT
Posició	Pàgina sencera Pàgina mig superior Pàgina mig inferior Centre Lateral esquerre Lateral dret Més d'una pàgina sencera	PS PMS PMI C LE LD MPS
Mida titular	Gran Mitjà	G M

	Petit	P
Contingut dels titulars	No informatius (sensacionalistes) Informatiu	SEN INF
Reacció informativa	Si No	Si No

Nota. Elaboració pròpia

4.4 Entrevistes

Per complementar el nostre anàlisi, realitzarem entrevistes a dos periodistes que s'hagin implicat en la cobertura d'un dels dos atemptats. Per aquestes entrevistes escollirem un periodista de cadascun dels diaris analitzats que hagi realitzat tasques com a redactor, cap de redacció de la secció d'internacional, enviat especial o corresponsal, ja sigui sobre París o Beirut.

Les preguntes que es faran tindran a veure amb la cobertura dels atemptats d'acord amb les variables establertes prèviament en aquest treball. Es preguntarà pels canvis en les rutines periodístiques i també sobre la gestió del volum d'informació que arriba en una redacció quan es produeix un atemptat. Amb aquestes entrevistes també podrem conèixer quines fonts utilitzen per contrastar els fets i si tenen present o segueixen algun codi ètic per a la cobertura d'aquest tipus de fets tràgics.

Les preguntes també buscaran conèixer la visió dels dos periodistes entrevistats sobre l'espectacularització d'aquests fets i el sensacionalisme en què, a vegades, els diaris poden caure durant cobertura. També voldrem conèixer la seva opinió respecte a l'establiment de l'*Agenda Setting* i l'interès del públic sobre el fet que un atemptat es produeixi lluny o a prop d'aquest. A més, voldrem saber quins aspectes es tenen en compte a l'hora de publicar o no, certes imatges de l'atemptat i com des del diari es vetlla per respectar la privadesa de les persones que hi apareixen.

En el cas que les entrevistes es realitzin a enviats especials o corresponsals, considerarem també l'opció de fer preguntes sobre la cobertura des dels llocs dels fets. Plantejarem preguntes sobre les dificultats amb què es troben a l'hora d'estar als llocs dels fets, com és el seu contacte amb els testimonis que apareixen en moltes de les seves publicacions i si el fet viure-ho en primera persona els influeix a l'hora d'escriure les notícies.

5. Anàlisi de continguts

En aquest apartat exposarem els resultats de l'anàlisi que hem dut a terme dels dos diaris i dels dos atemptats. També exposarem un apartat comparatiu dels resultats que hem obtingut tant entre diaris com entre atemptats.

5.1 Anàlisi *El Periódico*

A continuació, realitzarem l'anàlisi a partir dels resultats obtinguts de les diferents variables en la cobertura de *El Periódico* dels atemptats de París i Beirut.

5.1.1 Atemptat París

5.1.1.1 Descripció del contingut

Variable 1: Espectacularització

Gràfic 1.
Espectacularització
París-El Periódico.
Elaboració pròpia

Durant la cobertura dels atemptats de París per part del diari *El Periódico*, podem comprovar que més de la meitat dels continguts publicats contenen paraules i frases espectacularitzadores. Trobem que un 66% dels continguts hi ha elements en el text que dramatitzen, s'utilitzen adjectius que qualifiquen i valoren els fets, i només un 34% de les publicacions estarien tractades sense ànim d'espectacularitzar els fets.

Variable 2: Nombre d'expressions espectacularitzadores

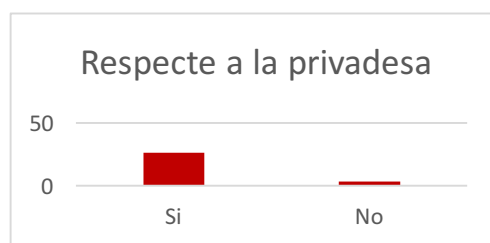
Gràfic 2. Nombre d'expressions espectacularitzadores París-El Periódico. Elaboració pròpia

En relació a la Variable 1 de l'espectacularització, la Variable 2 pretén calcular el total d'expressions espectacularitzadores.

En aquest gràfic comprovem que durant el diumenge dia 15 de novembre les publicacions contenen més expressions espectacularitzadores. Aquest gràfic també mostra que el primer dijous després de l'atemptat no es va espectacularitzar amb els fets. Així doncs, la primera setmana després dels atemptats hi ha un total de 46 paraules i frases espectacularitzadores i podem determinar una mitja d'aproximadament 6 per dia.

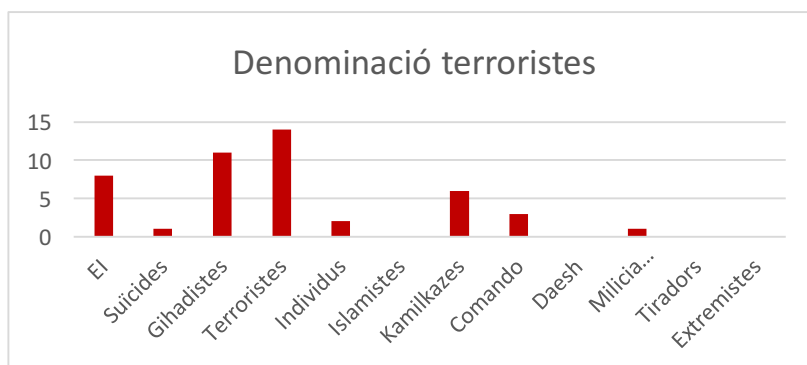
Variable 3: Respecte a la privadesa

Pel que fa a la privadesa, podem comprovar que a la majoria de continguts que ofereix *El Periódico* tenen una clara tendència cap al respecte de la privadesa de les persones que intervenen en les publicacions.

Gràfic 3. Respecte a la privadesa París-El Periódico. Elaboració pròpia

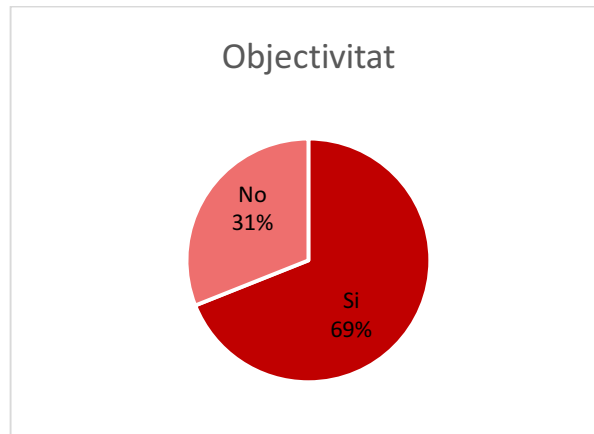
Variable 4: Denominació dels terroristes

Gràfic 4. Denominació dels terroristes París-El Periódico. Elaboració pròpia

Durant la cobertura de *El Periódico* dels atemptats de París, la paraula que més utilitzen per referir-se als autors dels fets és "terroristes", seguit per "gihadistes" i "Estat Islàmic". La utilització de la paraula "terroristes" no comporta relació directa amb el grup terrorista que realitza l'acte, és una paraula, si més no, genèrica que es refereix persones que practiquen actes terroristes. En el cas de la paraula "gihadistes", ja senyala als autors com partidaris de la gihad. Cal destacar però, que dins del col·lectiu de persones defensores de la gihad existeixen diverses organitzacions. Per últim, "Estat Islàmic" que és el nom del grup terrorista que s'adjudica l'autoria dels fets. En aquest cas, seria la denominació més concreta que utilitza *El Periódico*.

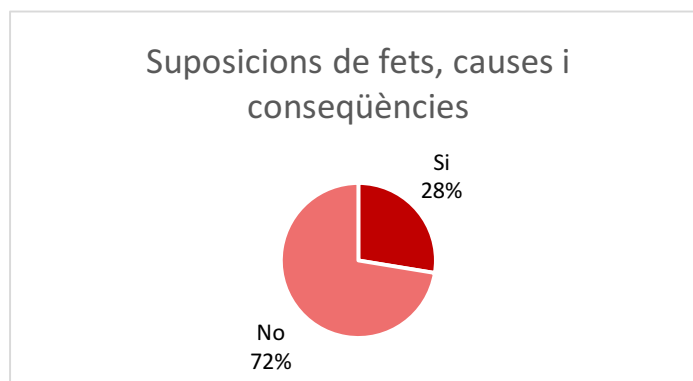
Variable 5: Objectivitat

Gràfic 5. Objectivitat Paris-El Periódico. Elaboració pròpia

El diari *El Periódico* resulta objectiu en el tractament dels atemptats de París en un 69%. Aquest 69% es correspon alhora amb la quantitat de notícies analitzades. Per tant, *El Periódico* en les seves notícies és rigorosament objectiu i és en la part de les cròniques en què el periodista pot ser més interpretatiu, on l'objectivitat no hi és tant present i, en algunes fins i tot, el periodista intervé en les escenes que s'expliquen.

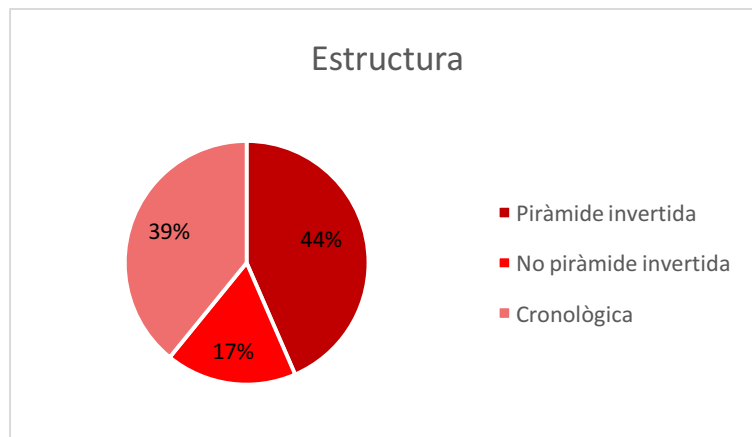
Variable 6: Suposicions de fets, causes i conseqüències

Gràfic 6. Suposicions de fets, causes i conseqüències Paris-El Periódico. Elaboració pròpia

El Periódico en un 72% dels seus continguts no fa suposicions sobre els fets, les causes i les conseqüències dels atemptats de París. Això resulta positiu de cara a no confondre als lectors, ja que es tracta d'informació que no està contrastada i, encara que es tracti de suposicions basades en indicis, en cap cas és segur que la informació succeeix així. Només en un 28% dels continguts s'han detectat suposicions.

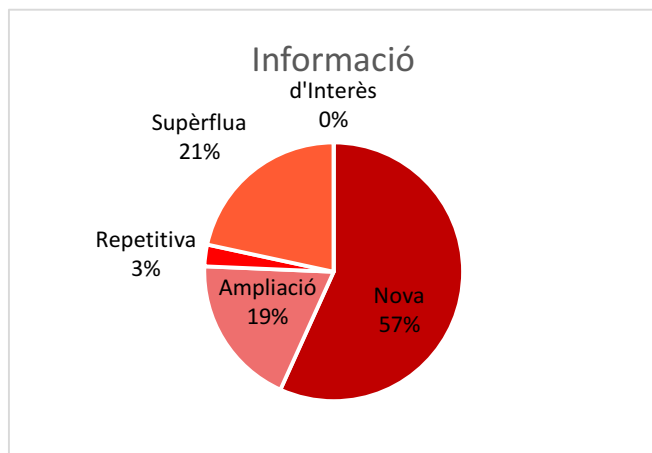
Variable 7: Estructura

En un 44% de les notícies *El Periódico* utilitza l'estructura de la piràmide invertida, que seria l'estructura clàssica dels textos periodístics, en la que es prioritza la informació rellevant al principi. D'altra banda un 17% dels continguts es corresponen amb una estructura que no és el de la piràmide invertida però si es manté un registre periodístic. Per últim trobem que el 39% es correspon amb continguts que segueixen una estructura cronològica. Aquests últims en aquest cas es corresponen també amb les cròniques, tot i que no tenen per què coincidir.

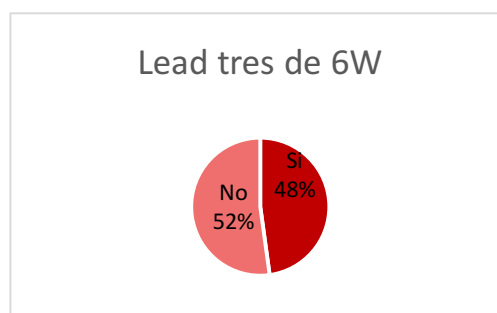
Variable 8: Informació

Respecte a la informació, el 57% d'informació que es va publicar es tractava de novetats. D'altra banda, un 21% de la informació que es va publicar era supèrflua i un 19% de la informació ampliava la informació nova que s'havia publicat. Només un 3% de la informació va ser repetitiva i no es va publicar informació genèrica d'interès.

Gràfic 8. Informació París-El Periódico. Elaboració pròpia

Variable 9: Lead respon a tres de 6 W

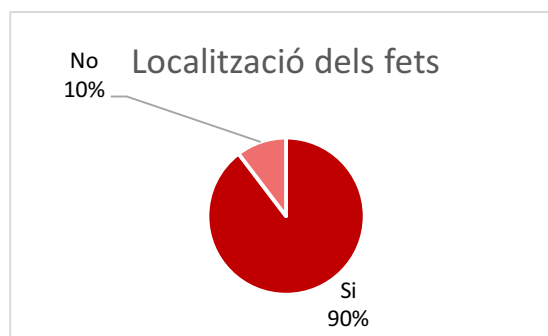

Gràfic 9. Lead tres de 6W París-El Periódico. Elaboració pròpia

De les notícies analitzades, podem determinar que la meitat d'elles responia a un mínim de tres de les preguntes: Què? Qui? Com? Quan? On? Per què?. L'altra meitat en canvi, o no responia a cap de les preguntes o no arribava a un mínim de tres.

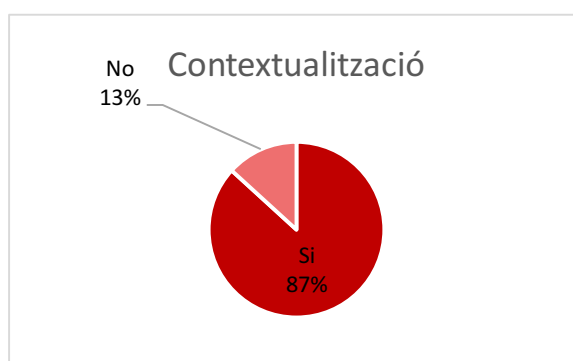
Variable 10: Localització dels fets

El Periódico en un 90% dels seus continguts ha optat per determinar el lloc dels fets, ja sigui de forma més general (París) com de manera més concreta (Sala Bataclan). Només un 10% no feia referència la localització on tenien lloc els fets.

Gràfic 10. Localització dels fets París-*El Periódico*. Elaboració pròpia

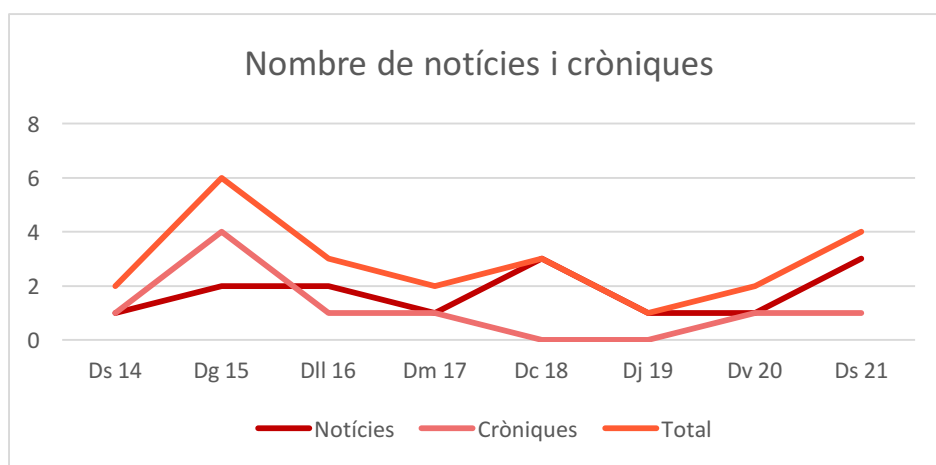
Variable 11: Contextualització

Gràfic 11. Contextualització París-*El Periódico*. Elaboració pròpia

En un 87% dels continguts que publica *El Periódico* es contextualitzen els atemptats i la informació que es dóna dels fets. Només un 13% dels continguts no estan contextualitzats.

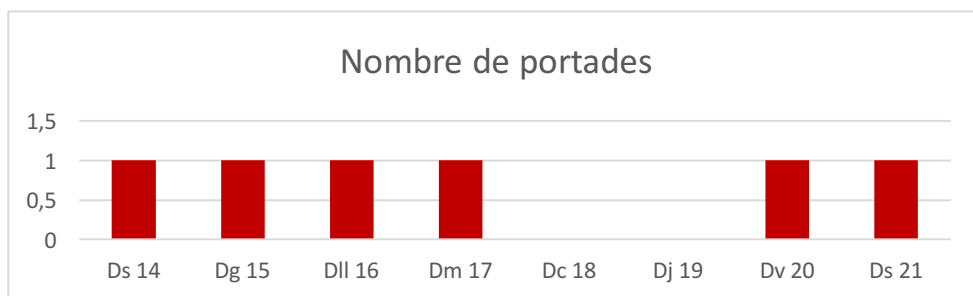
Variabes 12 i 13: Nombre de notícies i Nombre de cròniques

Gràfic 12. Objectivitat París-*El Periódico*. Elaboració pròpia

Mitjançant aquesta gràfica podem comprovar que les cròniques estaven més presents durant els primers dies i que durant la setmana aquestes es van reduint. El nombre de notícies es manté més estable, tot i que tant dimecres com el dissabte següent aquestes augmenten. Segons el total, podem veure que el dia en què hi va haver una cobertura més exhaustiva va ser el primer diumenge després de l'atemptat.

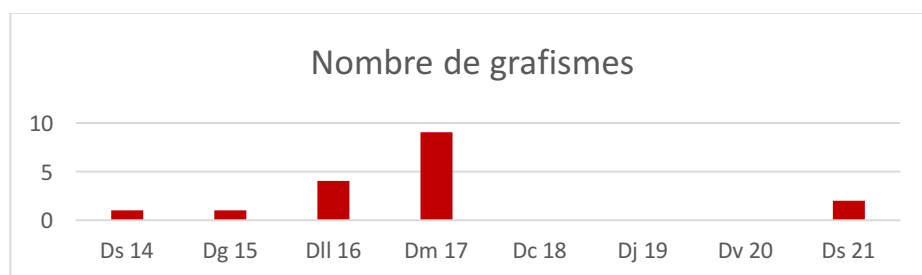
Variable 14: Nombre de portades

Gràfic 13. Nombre de portades París-El Periódico. Elaboració pròpia

El Periódico publica en portada l'atemptat de París en totes les seves portades excepte les portades de dimecres i de dijous en les que, tot i que es tracten altres accions gihadistes, no tenen un vincle directe amb els atemptats de París. Per tant, podem comptabilitzar un total de 6 portades sobre els atemptats.

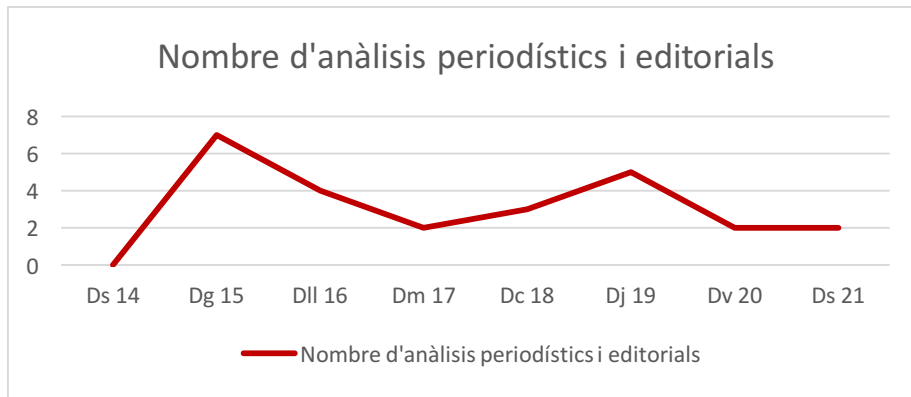
Variable 15: Nombre de grafismes

Gràfic 14. Nombre de grafismes París-El Periódico. Elaboració pròpia

El Periódico utilitza grafismes per ajudar a entendre millor els fets. El dia que més s'utilitzen els grafismes en les publicacions sobre els atemptats es correspon amb el dimarts. Els grafismes de dimarts ajuden a localitzar els punts d'accions terroristes i relacionar-los amb els diferents autors. En total durant la setmana es publiquen 17 grafismes.

Variable 16: Nombre d'anàlisis periodístics i editorials

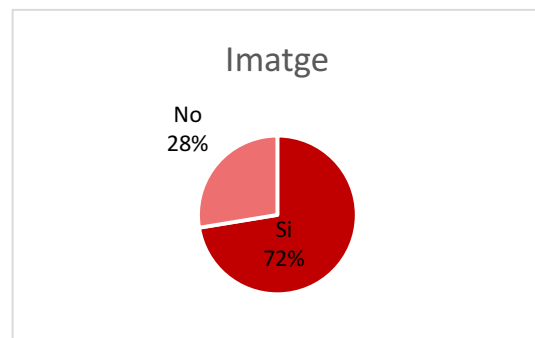
Gràfic 15. Nombre d'anàlisis periodístics i editorials París-El Periódico. Elaboració pròpia

A la primera publicació després dels atemptats no es va publicar cap anàlisi periodístic ni editorial sobre el tema perquè el marge de temps entre que es van produir els atemptats i el tancament de l'edició va ser molt curt. La resta de dies però, sí que hi ha un seguiment. El dia que més anàlisis i editorials es van publicar va ser el diumenge i va tornar a repuntar el dijous. En total van ser 25 anàlisis periodístics i editorials publicats durant la setmana.

5.1.1.2 Descripció de la Imatge

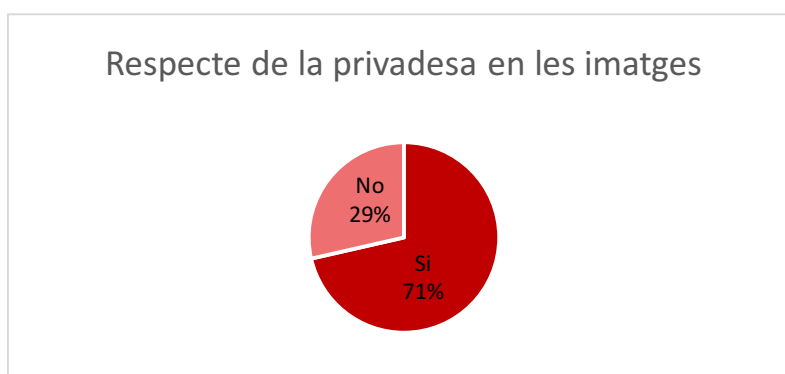
Variable 17: Imatge

En el 72% dels continguts vénen acompanyats per una imatge i només un 28% no disposarien de cap imatge. Tot i així, molts dels continguts de *El Periódico* que si disposen d'imatge moltes vegades vénen acompanyats per més d'una imatge per contingut.

Gràfic 16. Imatge París-El Periódico. Elaboració pròpia

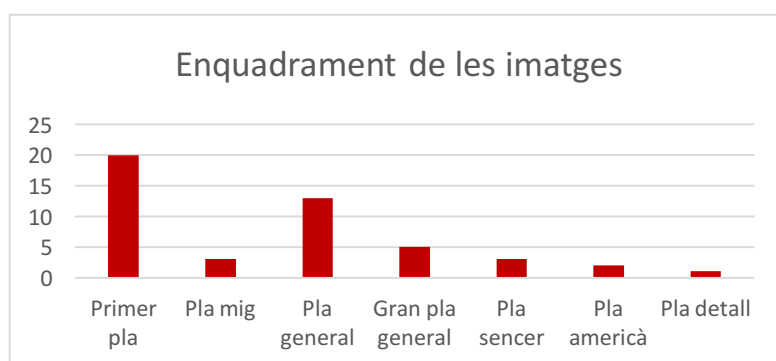
Variable 18: Respecte de la privadesa en les imatges

Gràfic 17. Respects de la privadesa París-El Periódico. Elaboració pròpia

En un 71% dels casos, les imatges que publica *El Periódico* respecten la privadesa de les persones que apareixen en les imatges però en un 29% no. En algunes de les imatges publicades en els dos primers diaris després de l'atemptat, hi apareixien tant víctimes ferides com víctimes mortals, sense respectar la seva privadesa. Tot i que el diari no mostra la cara de les víctimes mortals, si mostra la resta del cos. Es pot veure la roba que porten amb claredat i això pot fer fàcil que amics i coneguts reconguin a la persona.

Variable 19: Enquadrament de les imatges

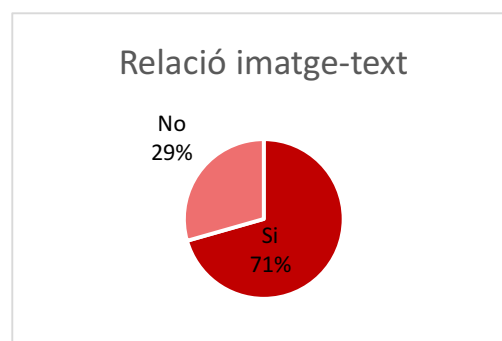

Gràfic 18. Enquadrament de les imatges París-El Periódico. Elaboració pròpia

Els enquadraments més utilitzats en les imatges del diari són el primer pla i el pla general. La majoria dels enquadraments de primer pla es corresponen amb persones que fan homenatges a les víctimes i també les imatges que mostren dels sospitosos. Pel que fa al pla general hi ha molta més varietat.

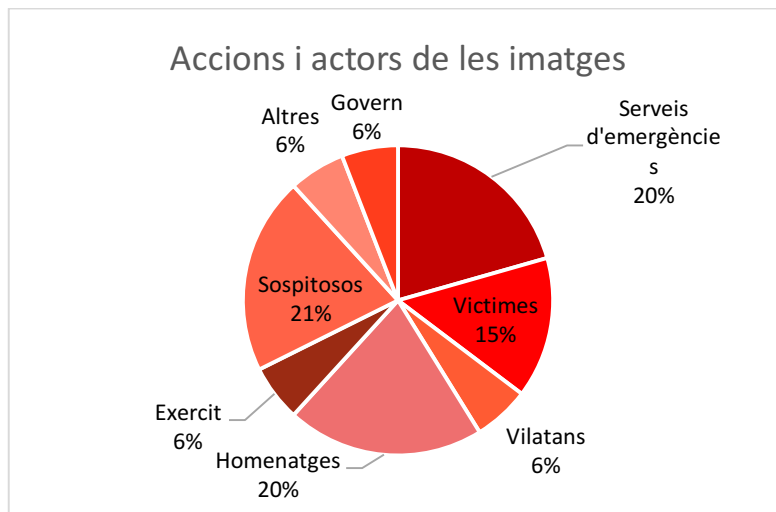
Variable 20: Relació imatge-text

Durant la setmana posterior als atemptats, la majoria de les imatges tenen una relació amb el contingut del text. En un 71% dels casos la imatge que acompanya el text mostra allò del que es parla. En un 29% dels casos en canvi, hem trobat imatges que no guardaven una relació amb el text.

Gràfic 19. Relació imatge-text París-El Periódico. Elaboració pròpia

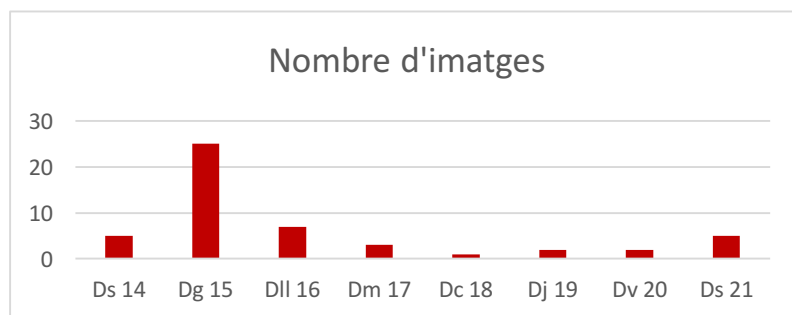
Variable 21: Accions i actors de les imatges

Gràfic 20. Objectivitat París-El Periódico. Elaboració pròpia

A la majoria de les imatges que es publiquen al diari *El Periódico* hi apareixen els sospitosos en un 21% dels casos, els serveis d'emergències o homenatges en un 20%, i les víctimes en un 15%. D'altra banda, trobem que els vilatans, l'exèrcit, el govern i altres imatges apareixen en un 6% dels casos en cadascuna de les categories.

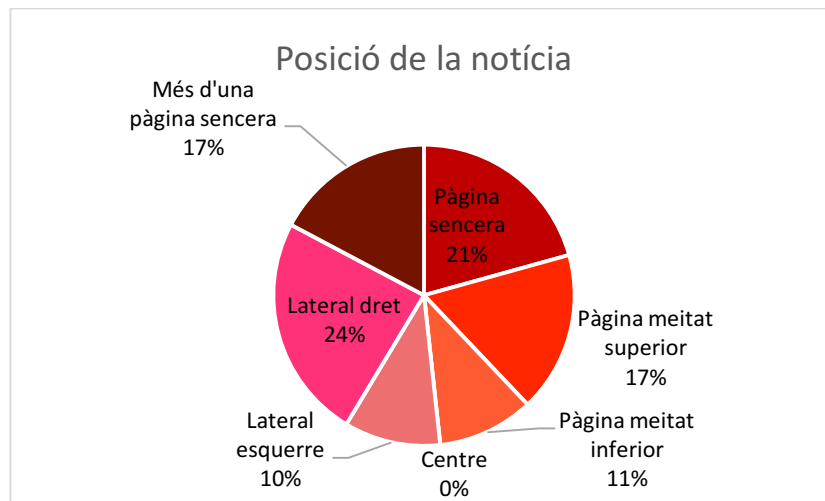
Variable 22: Nombre d'imatges

Gràfic 21. Nombre d'imatges París-El Periódico. Elaboració pròpia

En total *El Periódico* va publicar un total de 50 imatges. Arran de la portada de diumenge en la qual es fa un gran recull d'imatges, és el dia en què més se'n van publicar.

Variable 23: Posició de la notícia o crònica

Gràfic 22. Posició de la notícia París-El Periódico. Elaboració pròpia

Gran part dels continguts que *El Periódico* va publicar es situaven al lateral dret (24%) de la pàgina, seguit per pàgines senceres en un 21% dels casos. En un 17% dels casos es va publicar contingut a la meitat superior de la pàgina i un altre 17% els continguts ocupaven més d'una pàgina sencera. Només un 11% es situaven en la meitat inferior de la pàgina i un 10% en el lateral esquerre. Al centre de la pàgina no s'hi va situar cap.

5.1.1.3 Descripció dels titulars

Variable 24: Mida dels titulars

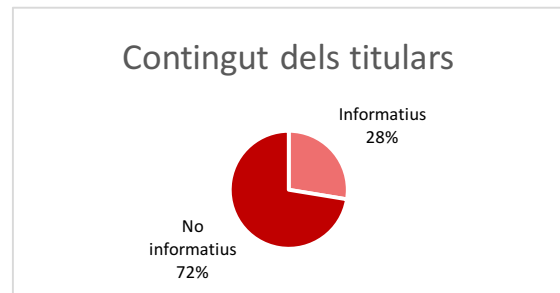

Gràfic 23. Mida dels titulars París-El Periódico. Elaboració pròpia

La majoria dels titulars sobre els atemptats de París són de mida mitjana en un 41% dels casos, seguit per un 31% que eren de mida petita i un 28% de mida gran, molts d'ells procedents dels titulars de les primeres publicacions i portades.

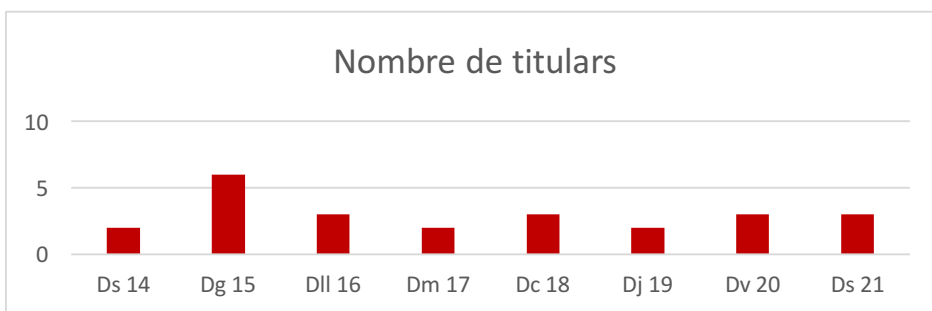
Variable 25: Contingut dels titulars

Podem destacar que un 72% dels titulars de *El Periódico* no eren informatius, només un 28% ho van ser. Als titulars no informatius els mancava el text per ser entesos (per si sols no tenien cap tipus d'informació rellevant) i fins i tot alguns contenien frases o paraules espectacularitzadores.

Gràfic 24. Contingut dels titulars París-*El Periódico*. Elaboració pròpia

Variable 26: Nombre de titulars

Gràfic 25. Nombre de titulars París-*El Periódico*. Elaboració pròpia

Al diari *El Periódico* trobem un total de 24 titulars en els continguts sobre els atemptats de París. Podem comprovar que el dia en què es van publicar més titulars va ser el diumenge després dels fets. Durant la resta de dies, es mantenen aproximadament el nombre de titulars per dia.

5.1.1.4 Actors

Variable 27: Existència de corresponsals i enviats especials

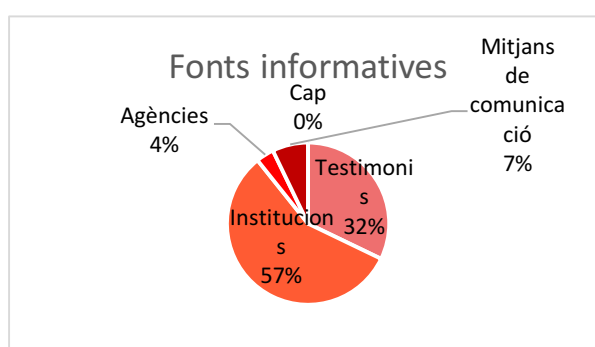
Gràfic 26. Existència de corresponsals i enviats especials París-*El Periódico*. Elaboració pròpia

En la cobertura de *El Periódico*, un 61% dels continguts van ser escrits per corresponsals i enviats especials a París. Un 39% va ser escrit pels periodistes de la redacció de *El Periódico* i per corresponsals que es trobaven en altres indrets com Brussel·les o Moscou.

Variable 28: Nombre de corresponsals i enviats especials

El Periódico va disposar d'una corresposnal que ja era a París i d'un enviat especial que es va desplaçar cap al lloc dels fets des de Barcelona. En total, dues persones encarregades de cobrir els fets.

Variable 29: Fonts informatives

Gràfic 27. Fonts informatives París-El Periódico. Elaboració pròpia

En un 57% dels casos, *El Periódico* utilitza com a fonts les declaracions d'institucions i autoritats competents seguit amb un 32% en les que hauria utilitzat els testimonis com a fonts. En un 7% dels casos, va utilitzar com a font altres mitjans de comunicació i en un 4% agències (només publicacions on ho especificava).

5.1.2 Atemptat Beirut

Donat que *El Periódico* només va publicar una portada i una notícia durant la setmana posterior als atemptats, en aquest apartat no podem mostrar gràfics representatius de l'anàlisi realitzat. Tant la portada com la notícia es van publicar el dia 13 de novembre de 2015, durant la resta de la setmana no hi va haver cobertura d'aquest atemptat.

5.1.2.1 Descripció del contingut

Variable 1: Espectacularització

En el cas de la cobertura dels atemptats de Beirut, només trobem una portada i una notícia al respecte. En el cas de la portada no hi ha paraules ni expressions espectacularitzadores però en la notícia sí que se'n troben.

Variable 2: Nombre d'expressions espectacularitzadores

En la portada no hi ha cap paraula ni frase espectacularitzadora, en canvi a la notícia en trobem un total de dues frases i una paraula espectacularitzadores, en total 3.

Variable 3: Respecte a la privadesa

El Periódico en tots dos casos respecta la privadesa de les persones tant en el titular de la portada com en el text de la notícia.

Variable 4: Denominació dels terroristes

En la portada es parla de l'Estat Islàmic com a autors dels fets. En el cas de la notícia trobem les denominacions de l'Estat Islàmic (com a la portada), suïcides i kamikazes. Per tant, *El Periódico* utilitza el nom de l'organització per fer referència als autors dels fets i cal destacar que en cap moment els anomena terroristes.

Variable 5: Objectivitat

Els continguts estan redactats respectant l'objectivitat. En cap cas trobem interpretacions pròpies del periodista ni les seves valoracions personals sobre el tema.

Variable 6: Suposicions de fets, causes i conseqüències

En cap de les dues publicacions existeix informació o dades que siguin fruit d'indicis o suposicions del periodista.

Variable 7: Estructura

La notícia esta redactada amb una estructura que no s'ajusta a la piràmide invertida. No es destaca la informació més rellevant al principi i tampoc es segueix un orde cronològic en tota la notícia (només en alguns paràgrafs on s'explica com es van donar els fets).

Variable 8: Informació

En tots dos casos, les informacions que publica el diari tant a la portada com a la notícia són noves. També corresponen a la primera i única cobertura dels fets al diari.

Variable 9: Lead respon a 3 de 6 W

Les portades no disposen de lead però en el cas de la notícia si. En aquesta notícia però podem destacar que no hi ha un lead informatiu, ja que com hem dit abans no segueix una estructura de piràmide invertida.

Variable 10: Localització dels fets

Tant a la portada com a la notícia es localitzen on van tenir lloc els atemptats.

Variable 11: contextualització

En la notícia es contextualitzen els fets, s'assenyalen les característiques del barri que van donar lloc a què es produís l'atemptat en aquesta zona de Beirut i també es lliga la situació del barri amb l'Estat Islàmic.

Variable 12 i 13: Nombre de notícies i Nombre de cròniques

El Periódico només publica una notícia sobre els atemptats de Beirut durant la setmana posterior en què aquests es van produir. *El Periódico* no publica cap crònica sobre els atemptats a Beirut.

Variable 14: Nombre de portades

El Periódico publica en una portada l'atemptat de Beirut. En aquesta portada l'atemptat no es situa en el titular principal. Cal destacar però, que *El Periódico* és l'únic diari que va publicat aquest atemptat en portada.

Variable 15: Nombre de grafismes

El diari no acompanya la portada ni la notícia amb grafismes. Per tant, en la cobertura dels atemptats de Beirut no hi ha cap grafisme que ajudi a conèixer de manera visual i clara els fets.

Variable 16: Nombre d'anàlisis periodístics i editorials

En total, durant la setmana posterior a l'atemptat de Beirut es publiquen 6 anàlisis periodístics i editorials. Aquests però no són únicament exclusius de l'atemptat de Beirut, ja que també es parla dels atemptats de París.

5.1.2.2 Descripció de la Imatge

Variable 17: Imatge

En els continguts de *El Periódico*, només la notícia disposa d'una imatge. En el cas de la portada, al ser un titular petit no ve acompanyat per cap imatge.

Variable 18: Respecte de la privadesa en les imatges

En el cas de la imatge publicada amb la notícia, la imatge respecta la privadesa de les imatges, ja que només es veuen als vilatans en el lloc dels fets.

Variable 19: Enquadrament de les imatges

La imatge de la notícia es correspon a un enquadrament de gran pla general on es poden veure les destrosses de les explosions però també molts vilatans que estan a la zona.

Variable 20: Relació imatge text

La imatge es correspon amb el contingut del text de la notícia.

Variable 21: Accions i actors de les imatges

En la imatge apareixen principalment vilatans en el lloc dels fets.

Variable 22: Nombre d'imatges

En total només hi ha una imatge.

Variable 23: Posició de la notícia

La notícia està situada a la meitat superior de la pàgina.

5.1.2.3 Descripció dels titulars

Variable 24: Mida dels titulars

El titular que apareix en la portada és de mida petita, en canvi, el titular de la notícia és de mida mitjana.

Variable 25: Contingut dels titulars

En tots dos casos, els continguts dels titulars és informatiu. Per si sols aporten dades per saber què ha passat.

Variable 26: Nombre de titulars

En total només hi ha dos titulars sobre els atemptats de Beirut.

5.1.2.4 Actors

Variable 27: Existència de corresponsals i enviats especials

A Beirut no s'envia cap periodista i la corresposal que publica la notícia no està al lloc dels atemptats. La corresposal escriu des de Jerusalem.

Variable 28: Nombre de corresponsals i enviats especials

No existeixen corresponsals ni enviats especials a Beirut.

Variable 29: Fonts informatives

Les fonts informatives es centren en la informació que aporten les institucions i mitjans de comunicació.

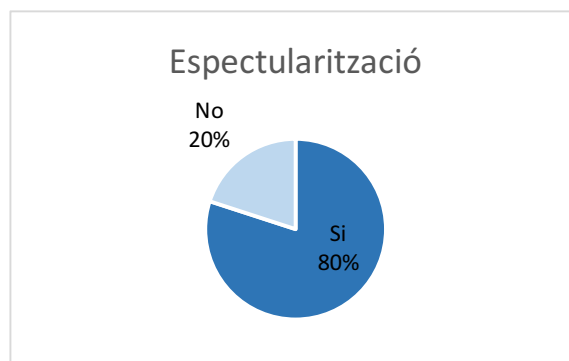
5.2 Anàlisi de *El Mundo*

A continuació, realitzarem l'anàlisi a partir dels resultats obtinguts de les diferents variables en la cobertura de *El Mundo* dels atemptats de París i Beirut.

5.2.1 Atemptat París

5.2.1.1 Descripció del contingut

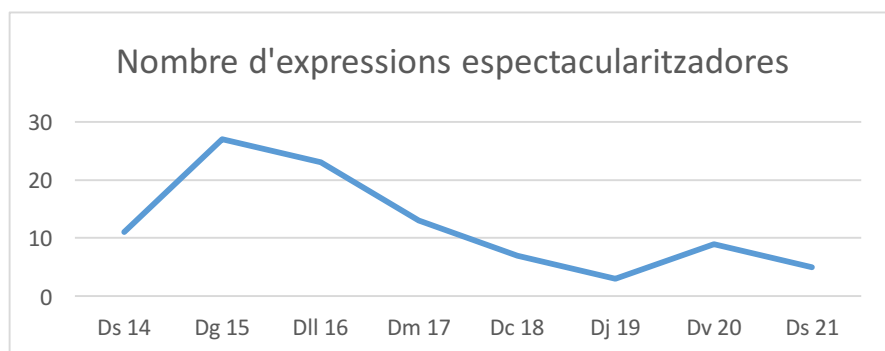
Variable 1: Espectacularització

Gràfic 28.
Espectacularització
París-El Mundo.
Elaboració pròpia

En la cobertura del diari *El Mundo*, podem comprovar que en un 80% dels continguts hi ha paraules o frases espectacularitzadores que dramatitzen els continguts explicats en els textos. Només un 20% dels continguts no disposaria d'aquests elements dramatitzadors.

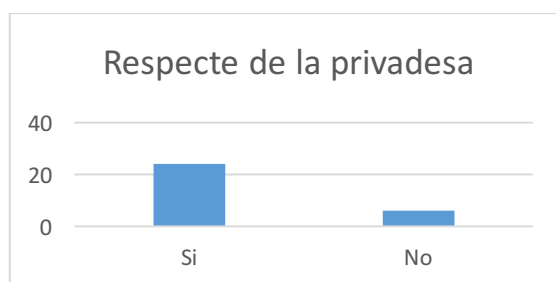
Variable 2: Nombre d'expressions espectacularitzadores

Gràfic 29. Nombre d'expressions espectacularitzadores París-El Mundo. Elaboració pròpia

El dia que *El Mundo* va publicar més paraules i expressions espectacularitzadores va ser el diumenge després de l'atemptat. Podem comprovar que durant els tres primers dies de la cobertura dels atemptats és quan més paraules i frases espectacularitzadores podem trobar en els continguts. *El Mundo*, durant la cobertura dels atemptats de París, va publicar un total de 98 paraules i expressions espectacularitzadores.

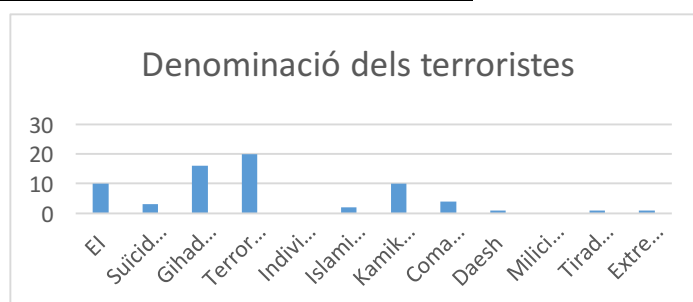
Variable 3: Respecte a la privadesa

Gràfic 30. Respecte de la privadesa París-El Mundo. Elaboració pròpia

Pel que fa al respecte de la privadesa, podem comprovar que la majoria dels continguts que publica *El Mundo* compleixen aquest respecte de privadesa de les persones que apareixen en els continguts..

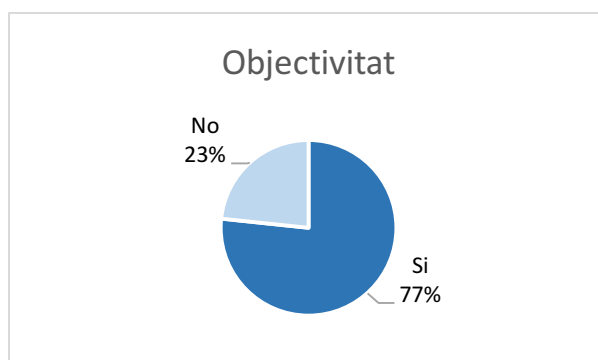
Variable 4: Denominació dels terroristes

Gràfic 31. Denominació dels terroristes París-El Mundo. Elaboració pròpia

El diari *El Mundo*, durant la cobertura que va fer sobre els atemptats de París, la paraula que més utilitza per anomenar als autors dels fets és “terroristes”, seguit per “gihadistes” i “Estat Islàmic”. En el cas de *El Mundo*, s’afegeixen altres denominacions com “islamistes”, “tiradors”, “Daesh” i “extremistes”, tot i que de manera puntual. D’aquestes últimes denominacions, “islamistes” i “Daesh” podrien considerar-se despectives. La primera de cara al col·lectiu seguidor de l’islam, ja que s’utilitza islamista per anomenar persones que han comès un atemptat i això pot fer que els lectors relacionin l’islam amb crims. La segona, “Daesh”, tal com senyala Julve (2015), és utilitzada per alguns governs per atacar aquesta organització ja que és l’acronim de *al-Dawla al-Islamiya al-Iraq al-Sham* i traduït seria Estat Islàmic d’Iraq i Llevant. “Sin embargo, en árabe puede dar pie a un juego de palabras que lleve a otras interpretaciones, como “algo que pisotear” o “persona intolerante que impone su punto de vista” (Julve, 2015).

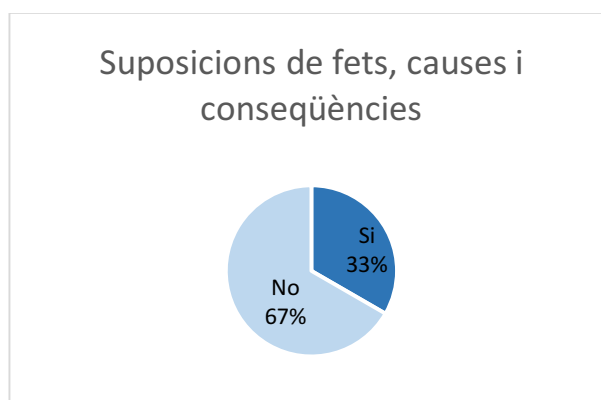
Variable 5: Objectivitat

Gràfic 32.
Objectivitat París-El Mundo. Elaboració pròpia

El Mundo en un 77% dels casos resulta objectiu pel que fa al tractament dels atemptats de París. Només un 23% de continguts no seria rigorosament objectius i aquests es poden donar per les diferents interpretacions que estan permeses a l’hora d’escriure les cròniques.

Variable 6: Suposicions de fets, causes i conseqüències

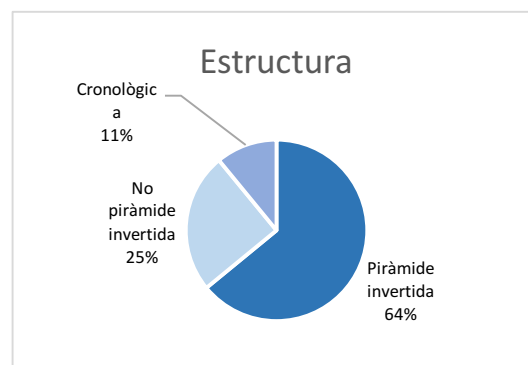

Gràfic 33. Suposicions de fets, causes i conseqüències París-El Mundo. Elaboració pròpia

En un 67% dels casos, *El Mundo* no fa cap suposició sobre els fets, les causes i les conseqüències dels atemptats de París. En canvi en un 33% dels continguts sí que s'han trobat paraules que donaven lloc a aquestes suposicions.

Variable 7: Estructura

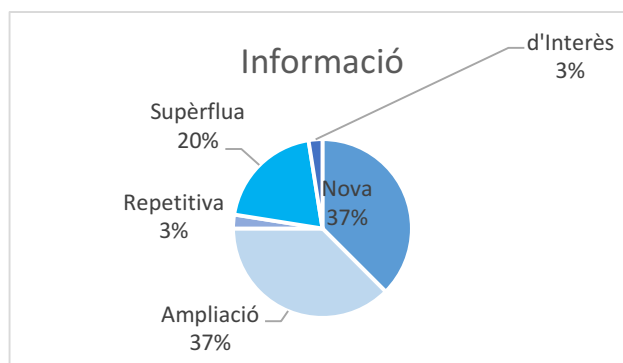
En el 64% dels continguts publicats pel diari *El Mundo* l'estructura utilitzada és la de la piràmide invertida. Aquesta estructura és la més utilitzada per aquest diari i la que es correspon amb l'estructura periodística. D'altra banda trobem que hi ha notícies que no segueixen aquesta piràmide invertida en un 25% dels casos i altres

continguts que corresponen amb una estructura d'ordre cronològic dels fets. Aquests últims acostumen a utilitzar-se en el gènere de la crònica però no sempre coincideixen.

Gràfic 34. Estructura París-El Mundo. Elaboració pròpia

Variable 8: Informació

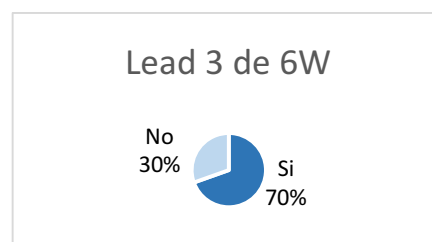

Gràfic 35. Informació París-El Mundo. Elaboració pròpia

La majoria de la informació que aporta *El Mundo* és nova o una ampliació. Un 37% dels continguts es correspon amb aquesta informació nova i un altre 37% amb informació d'ampliació d'altres continguts publicats anteriorment. Un 20% de la informació és supèrflua, és a dir, que no és informació necessària. Trobem un 3% d'informació repetitiva i un altre 3% d'informació d'interès.

Variable 9: Lead respon a 3 de 6 W

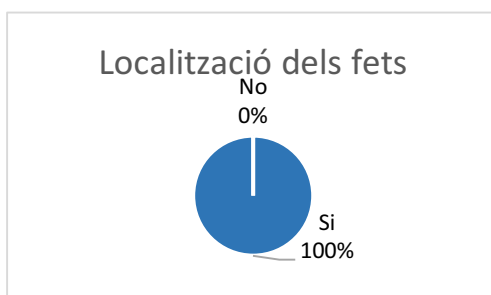
En el 70% dels casos el lead si contesta a 3 de les 6 preguntes bàsiques del periodisme: Que? Qui? Com? Per què? Quan? On?. Només en un 30% dels casos el

Gràfic 36. Lead 3 de 6W París-El Mundo. Elaboració pròpia

lead no arribava a respondre a tres d'aquestes preguntes o no en contestava a cap.

Variable 10: Localització dels fets

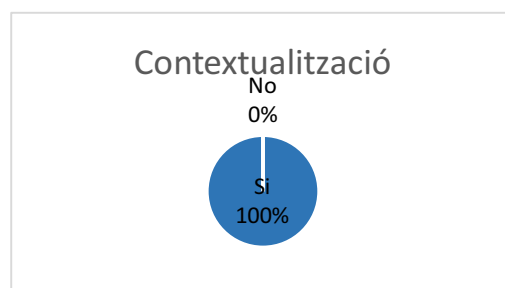

Gràfic 37.
Localització dels fets
París-El Mundo.
Elaboració pròpia

En aquesta gràfica podem comprovar que *El Mundo* localitza en totes les seves publicacions els fets.

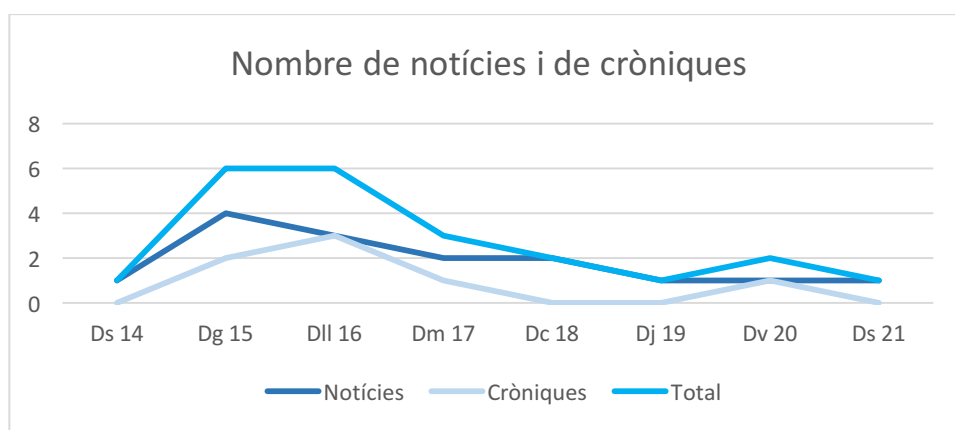
Variable 11: contextualització

Tots els continguts de *El Mundo* estan contextualitzats. En totes les publicacions s'han aportat altres dades per entendre quin és el conflicte i en quines circumstàncies s'han produït els atemptats.

Gràfic 38. Contextualització París-El Mundo. Elaboració pròpia

Variable 12 i 13: Nombre de notícies i Nombre de cròniques

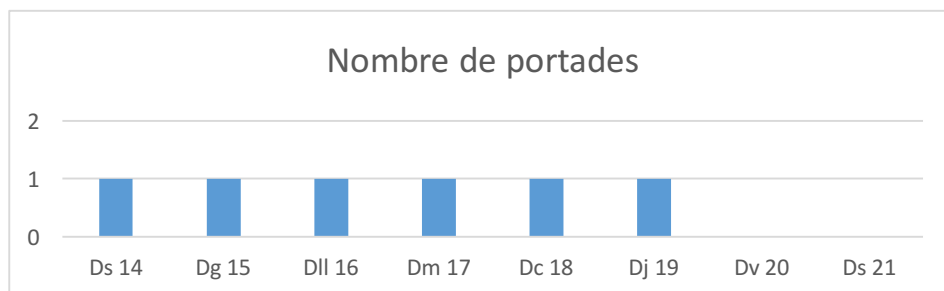

Gràfic 39. Nombre de notícies i Nombre de cròniques París-El Mundo. Elaboració pròpia

Durant la setmana posterior als atemptats de París, el dia que *El Mundo* va publicar més notícies va ser el dilluns després dels atemptats. En general, podem veure una tendència a un major nombre de notícies que de cròniques durant tota la setmana i fins i tot dimecres dia 18 i dijous dia 19 no es va publicar cap crònica. A més podem veure que el volum més gran

de continguts es va publicar de diumenge dia 15 a dimecres dia 17. En total, durant tota la setmana es va publicar un total de 15 notícies i 7 cròniques.

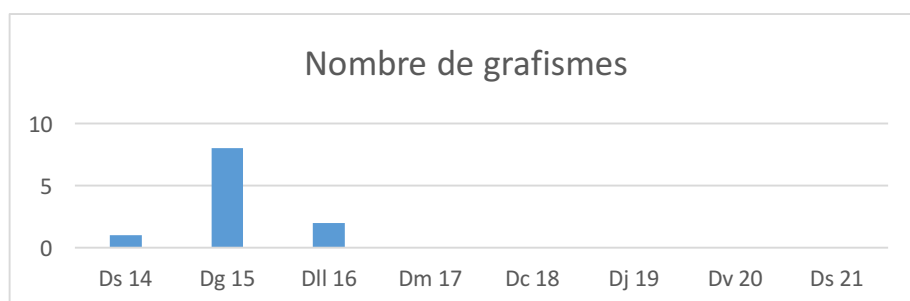
Variable 14: Nombre de portades

Gràfic 40. Nombre de portades París-El Mundo. Elaboració pròpia

El Mundo va publicar portades sobre els atemptats des de dissabte dia 14 fins dijous dia 19. Divendres la portada es va centrar en el dia de la infància i dissabte en l'ataemptat que es va produir a Mali, per tant, sobre l'ataemptat de París es van publicar un total de 6 portades.

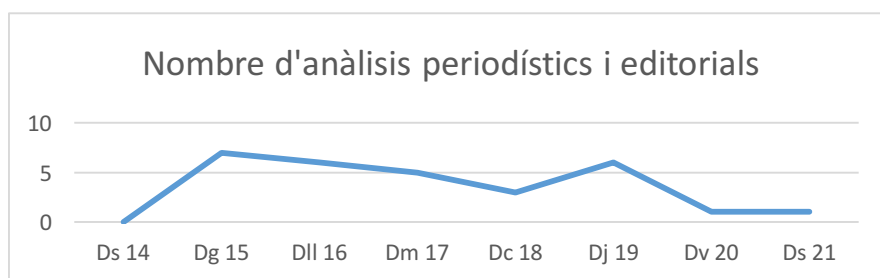
Variable 15: Nombre de grafismes

Gràfic 41. Nombre de grafismes París-El Mundo. Elaboració pròpia

En el cas de la publicació de grafismes que acompanyin als continguts, *El Mundo* en va publicar durant els primers dies coincidint amb els dies que més publicacions es van fer. En total el diari va publicar 11 grafismes durant tota la setmana, dels quals 9 van ser publicats només en la publicació de diumenge dia 15.

Variable 16: Nombre d'anàlisis periodístics i editorials

Gràfic 42. Nombre d'anàlisis periodístics i editorials París-El Mundo. Elaboració pròpia

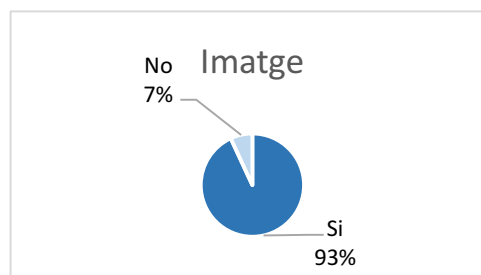
El Mundo al llarg de tota la setmana va publicar diversos anàlisis periodístics i editorials. El primer dia podem comprovar que no se'n publiquen donat el poc temps que hi va haver des

que es van produir els atemptats fins al tancament de l'edició del dissabte. Tant divendres dia 20 com dissabte 21 són els dies que menys anàlisis periodístics i editorials es van publicar, a la resta de la setmana hi ha diverses publicacions per dia. En total es van publicar 29 anàlisis periodístics i editorials.

5.2.1.2 Descripció de la Imatge

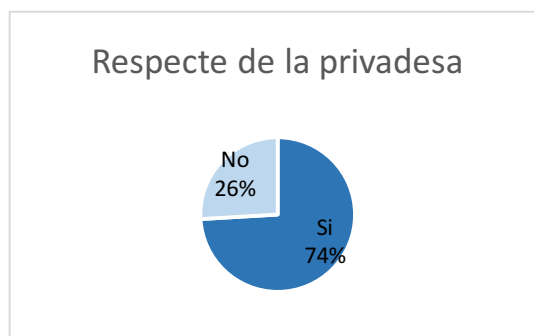
Variable 17: Imatge

Mitjançant aquest gràfic podem comprovar que la gran majoria de les publicacions que fa *El Mundo* vénen acompanyats per imatges. Un 93% dels continguts disposa d'imatge i en canvi, només un 7% es correspondria a continguts que no en disposen.

Gràfic 43. Imatge París-El Mundo. Elaboració pròpia

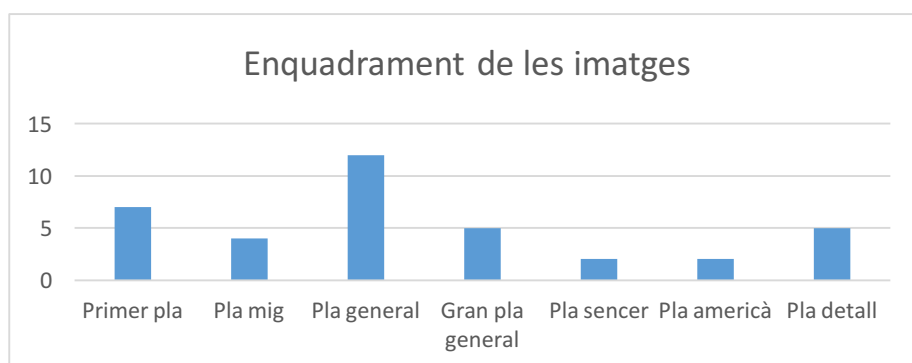
Variable 18: Respecte de la privadesa en les imatges

Gràfic 44. Respecte de la privadesa París-El Mundo. Elaboració pròpia

El 74% de les imatges que acompanyen als continguts en aquest diari durant la cobertura dels atemptats de París respecten la privadesa de les persones que apareixen en les imatges. D'altra banda en un 26% dels continguts trobem que no es respecta aquesta privadesa.

Variable 19: Enquadrament de les imatges

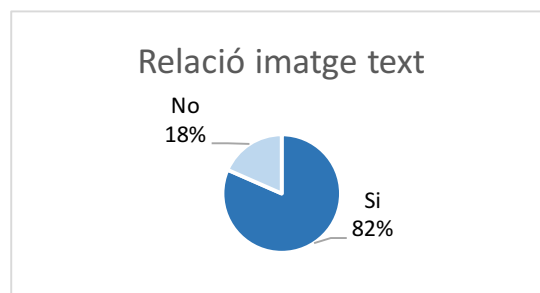

Gràfic 45. Enquadrament de les imatges París-El Mundo. Elaboració pròpia

Amb aquest gràfic podem comprovar que els enquadraments més utilitzats en les imatges que publica *El Mundo* són el pla general, el primer pla, el gran pla general i el pla detall. Tot i així podem veure que s'utilitzen els diferents tipus de plans.

Variable 20: Relació imatge-text

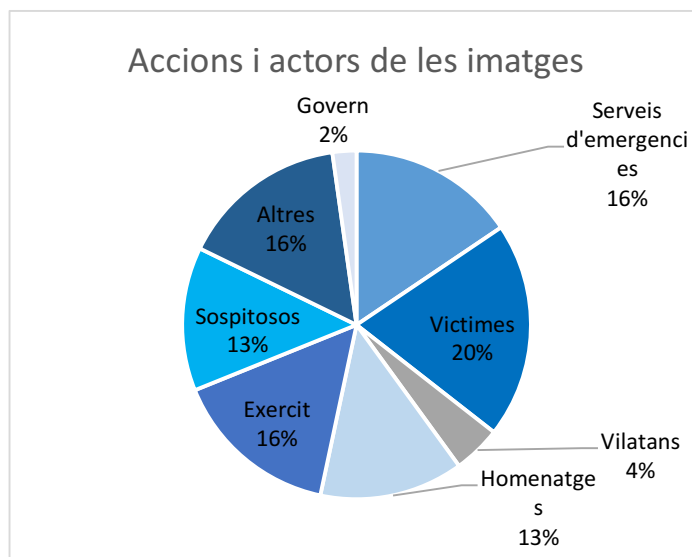
En el 82% dels casos, *El Mundo* va publicar imatges que es corresponien amb l'explicació del text. En aquest sentit, s'il·lustren els fets que s'expliquen. D'altra banda, en un 18% dels casos aquestes imatges no anirien relacionades amb el text.

Gràfic 46. Informació París-El Mundo. Elaboració pròpia

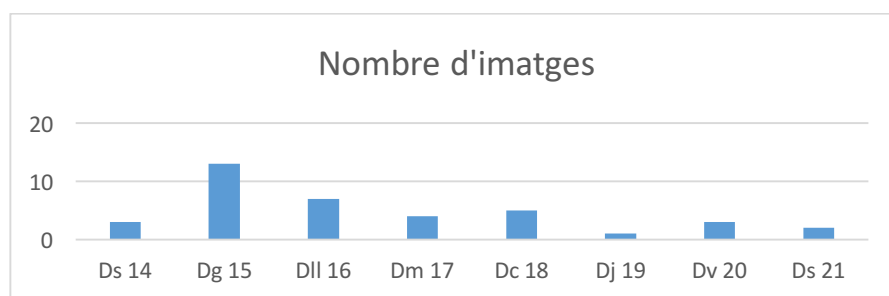
Variable 21: Accions i actors de les imatges

Les accions i actors que més mostren les imatges publicades pel diari *El Mundo* són les que es corresponen amb víctimes amb un 20% dels casos, els serveis d'emergències amb un 16%, l'exercit també amb un 16% i altres imatges que no formen part de cap de les categories analitzades també hi haurien en un 16% dels casos. Els seguirien imatges dels sospitosos i imatges dels homenatges amb un 13% cadascun, un 4% es correspondria a imatges dels vilatans i un 2% a imatges del govern.

Gràfic 47. Accions i actors de les imatges París-El Mundo. Elaboració pròpia

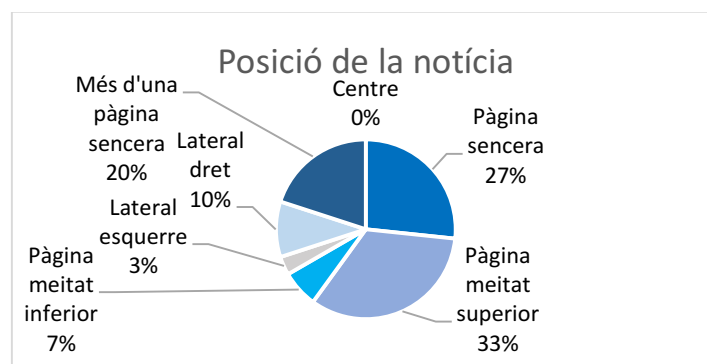
Variable 22: Nombre d'imatges

Gràfic 48. Nombre d'imatges París-El Mundo. Elaboració pròpia

El nombre més gran d'imatges que va publicar *El Mundo* sobre els atemptats de París va ser diumenge dia 15 de novembre. Els dies que menys imatges van acompanyar als continguts van ser dijous dia 19 i dissabte 21. En total el nombre d'imatges que es va publicar durant tota la setmana de cobertura van ser 38 imatges.

Variable 23: Posició de la notícia

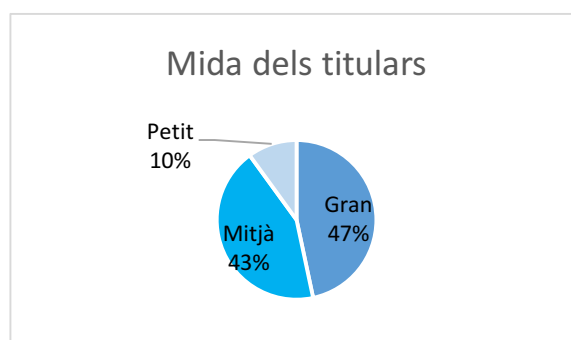

Gràfic 49. Posició de la notícia París-El Mundo. Elaboració pròpia

El Mundo va publicar un 33% de les notícies a la meitat superior de la pàgina, seguit per un 27% de continguts que ocupaven la pàgina sencera. Un 20% de les publicacions van ocupar més d'una pàgina sencera, un 10% el lateral dret de la pàgina i un 7% la meitat inferior de la pàgina. Només un 3% es va publicar en el lateral esquerre de la pàgina.

5.2.1.3 Descripció dels titulars

Variable 24: Mida dels titulars

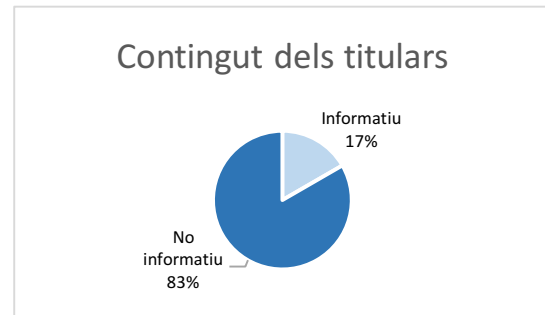

Gràfic 50. Mida dels titulars París-El Mundo. Elaboració pròpia

La majoria dels titulars que va publicar *El Mundo* són de mida gran amb un 47% dels casos i de mida mitjana en un 43%. Només un 10% dels titulars va ser de mida petita. Per tant, la mida de la gran majoria dels titulars seran vistosos.

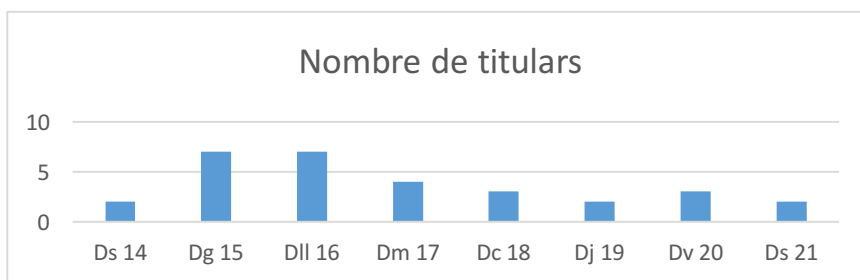
Variable 25: Contingut dels titulars

El 83% dels titulars publicats per *El Mundo* durant aquesta setmana d'anàlisi no són informatius. Aquests manquen d'informació suficient com per que siguin entesos per si sols, sense llegir el text no podem fer-nos una idea clara dels fets. Només un 17% dels titulars va ser informatiu.

Gràfic 51. Contingut dels titulars París-El Mundo. Elaboració pròpia

Variable 26: Nombre de titulars

Gràfic 52. Nombre de titulars París-El Mundo. Elaboració pròpia

El major nombre de titulars que es van publicar van ser en l'edició del diumenge dia 15 i del dilluns 16. La resta de dies de la setmana de la cobertura dels atemptats es manté força estable. En total el nombre de titulars que es van publicar va ser de 30 titulars.

5.2.1.4 Actors

Variable 27: Existència de corresponsals i enviats especials

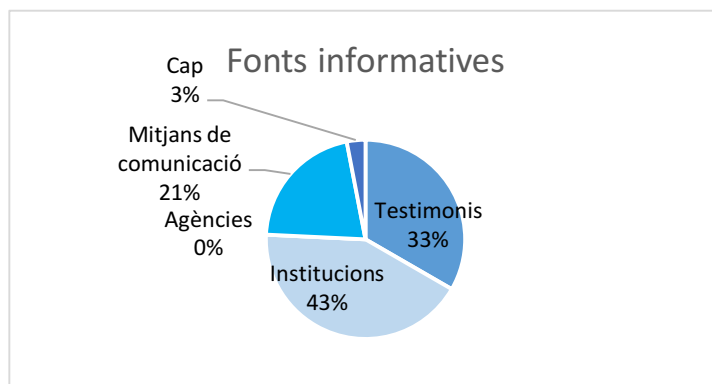
Gràfic 53. Existència de corresponsals i enviats especials París-El Mundo. Elaboració pròpia

En el 72% dels continguts, els periodistes de *El Mundo* que els escriuen les notícies i les cròniques són corresponsals i enviats especials. Només en un 28% dels casos aquests continguts s'escriuen des de la redacció.

Variable 28: Nombre de corresponsals i enviats especials

En total hi ha una corresponsal a París i es van enviar a dues persones més per reforçar la cobertura dels atemptats.

Variable 29: Fonts informatives

Gràfic 54. Fonts informatives París-El Mundo. Elaboració pròpia

Les fonts que *El Mundo* va utilitzar per redactar els continguts en un 43% dels casos eren fonts institucionals i en un 33% van ser testimonis. També es van basar en el que s'havia publicat en altres mitjans francesos en un 21% dels casos. Només en un 3% no es van basar en cap font i no especifiquen en cap moment que utilitzin informació d'agències de comunicació.

5.2.2 Atemptat Beirut

El diari *El Mundo* només va publicar una notícia i una crònica en relació als atemptats de Beirut durant la setmana posterior a què es produïssin, per aquest motiu en aquest apartat no podem mostrar gràfics representatius de l'anàlisi que s'ha realitzat. La notícia que va publicar *El Mundo* va ser el dia 13 de novembre de 2015 i la crònica el dia 20 de novembre de 2015.

5.2.2.1 Descripció del contingut

Variable 1: Espectacularització

En el cas de la cobertura dels atemptats de Beirut, només trobem una frase espectacularitzadora en la crònica que es va publicar una setmana més tard. En la resta de la cobertura no hi ha més paraules i expressions espectacularitzadores

Variable 2: Nombre d'expressions espectacularitzadores

La notícia no conté paraules ni expressions espectacularitzadores, en canvi, en la crònica podem trobar-ne una.

Variable 3: Respecte a la privadesa

Tant en la notícia com en la crònica, *El Mundo* respecta la privadesa de les persones que hi apareixen. Tot i que la crònica tracta sobre una persona morta durant els atemptats, la família hi participa i s'entén l'autorització de difusió de dades personals.

Variable 4: Denominació dels terroristes

Les denominacions utilitzades tant en la notícia com en la crònica són "Estat Islàmic" i "suïcides". En el cas de la crònica a més s'utilitza també "kamikazes".

Variable 5: Objectivitat

El Mundo manté l'objectivitat en text de la notícia però no en el de la crònica. En aquest últim cas, està present la interpretació del periodista.

Variable 6: Suposicions de fets, causes i conseqüències

En les dues publicacions no es fa referència ni es recull a cap suposició de fets, causes o conseqüències.

Variable 7: Estructura

La notícia en aquest cas està escrita amb l'estructura de piràmide invertida. D'altra banda, la crònica segueix una estructura cronològica dels fets.

Variable 8: Informació

En la notícia de *El Mundo* sobre els atemptats de Beirut, la informació publicada és contingut nou. Trobem que la crònica en canvi, esdevé una ampliació del que va passar durant els atemptats, del que es va publicar a la notícia.

Variable 9: Lead respon a 3 de 6 W

En el cas de la notícia, el lead respon a tres de les sis preguntes bàsiques del periodisme: Que? Qui? Com? Quan? Per què? On?. Pel que fa la crònica, com segueix una estructura cronològica dels fets, no respon a cap de les sis preguntes.

Variable 10: Localització dels fets

En totes dues publicacions es localitzen els llocs on van passar els fets.

Variable 11: Contextualització

Els dos continguts contextualitzen la informació que donen.

Variable 12 i 13: Nombre de notícies i Nombre de cròniques

En total només trobem una notícia en la cobertura de l'atemptat de Beirut.

Variable 14: Nombre de portades

El Mundo no va publicar cap notícia sobre els atemptats de Beirut en portada.

Variable 15: Nombre de grafismes

Durant la cobertura dels atemptats de Beirut, *El Mundo* no va publicar cap grafisme que acompanyés les publicacions.

Variable 16: Nombre d'anàlisis periodístics i editorials

Aquest diari només va publicar un anàlisi periodístic sobre els atemptats de Beirut el dia 19 de novembre de 2015.

5.2.2.2 Descripció de la Imatge

Variable 17: Imatge

Tant la notícia com la crònica vénen acompanyades per una imatge cadascuna.

Variable 18: Respecte de la privadesa en les imatges

A més, en aquestes dues imatges es respecta la privadesa de les persones que hi apareixen.

Variable 19: Enquadrament de les imatges

En la imatge de la notícia *El Mundo* publica una imatge amb enquadrament de gran pla general mentre que en la crònica s'aplica un pla americà lleugerament contrapicat.

Variable 20: Relació imatge-text

Les dues imatges publicades que acompanyen als continguts estan relacionades amb el que s'explica al text.

Variable 21: Accions i actors de les imatges

Pel que fa a les accions i els actors de les imatges, podem destacar que en la notícia només es veien a vilatans en el lloc dels fets. Una gran quantitat de gent sobre les runes de les cases que es van veure afectades per les explosions. En canvi, la imatge de la crònica és un homenatge en què apareixen els familiars de la víctima amb una fotografia seva, els quals parlen sobre ell en el text.

Variable 22: Nombre d'imatges

En total, *El Mundo* només va publicar dues imatges acompanyant els continguts.

Variable 23: Posició de la notícia

En la cobertura dels atemptats de Beirut, la notícia va ocupar la meitat superior de la pàgina mentre que la crònica va arribar a ocupar una pàgina sencera.

5.2.2.3 Descripció dels titulars

Variable 24: Mida dels titulars

La mida del titular tant de la notícia com de la crònica són de mida mitjana.

Variable 25: Contingut dels titulars

Pel que fa al contingut dels titulars, les dues publicacions tenen titulars no informatius. En aquest sentit, es necessita el text per poder entendre el que ha passat, ja que per si sol el titular no té valor informatiu.

Variable 26: Nombre de titulars

En total trobem dos titulars, un de la notícia i un altre de la crònica.

5.2.2.4 Actors

Variable 27: Existència de corresponsals i enviats especials

Podem destacar, que les dues publicacions han estat escrites per un corresponsal a Beirut. No hi va haver cap enviat especial per reforçar la cobertura.

Variable 28: Nombre de corresponsals i enviats especials

En total només hi va haver un corresponsal a Beirut que va escriure les dues publicacions i no hi va haver cap enviat especial.

Variable 29: Fonts informatives

Totes dues publicacions estan basades en testimonis directes dels fets. En aquest cas, no hi ha la presència de fons institucionals, publicacions d'altres mitjans de comunicació locals ni d'agències de comunicació.

5.3. Anàlisi comparatiu

L'espectacularització és un element present a la cobertura de tots dos diaris durant aquesta setmana de cobertura. Podem destacar però, que a la cobertura sobre els atemptats de París en el diari *El Mundo* es van trobar fins a 98 paraules i expressions espectacularitzadores. Com assenyala Blázquez (2002), la informació de qualitat sobre accions terroristes violentes ha d'evitar qualsevol espectacle mediàtic. Un atemptat terrorista ha de ser mostrat mediàticament però sense recórrer a la vulneració dels principis ètics del periodisme. Tots dos diaris utilitzen aquestes paraules dramatitzadores i espectacularitzadores en moltes de les seves publicacions però cal destacar que el diari *El Mundo* dobla el nombre de paraules i expressions espectacularitzadores del diari *El Periódico*. En aquest sentit, *El Mundo* recorre més a aquest tipus de cobertura.

Tot i així podem destacar que en la cobertura dels atemptats de Beirut, les expressions no són gaire presents però entre els dos diaris, en trobem més a *El Periódico* que no pas a *El Mundo*. Així doncs podem comprovar que tot i que *El Periódico* conté paraules i expressions dramatitzadores, la seva cobertura entre els dos atemptats és similar, mentre que *El Mundo* tracta de manera més informativa els atemptats de Beirut.

Tots dos diaris respecten la privadesa en la majoria dels textos de les publicacions tant en la cobertura dels atemptats de París com els de Beirut, tot i que hi trobem excepcions. Com per exemple la publicació de dades del compte de *Facebook* d'una de les víctimes mortals (últimes fotos, comentaris, etc.) a *El Mundo*, que vulneraria la privadesa de la víctima i del seu entorn. Cal destacar que aquest mateix diari, a les pàgines "Primer plano", afegeix a la part superior de les pàgines una imatge i dades de les víctimes. Aquesta informació no pertany a cap notícia però és important destacar que *El Mundo* va fer aquest tipus de difusió que pot vulnerar el dret a la privadesa.

Un altre aspecte a destacar és la denominació dels terroristes en els diferents diaris. Tots dos diaris utilitzen "terroristes", "gihadistes" i "Estat Islàmic" en la majoria dels casos per denominar als autors dels atemptats. Cal destacar però la utilització d'alguns termes en algunes ocasions de *El Mundo*, ja que poden resultar ofensius per alguns col·lectius. Aquest és el cas de les paraules com "islamistes" i "Daesh". Com ja vam exposar en l'anàlisi, aquestes dues paraules poden resultar ofensives, en el primer cas per les persones seguidores de l'islam i en el segon cas per provocar/ofendre als integrants de l'Estat Islàmic, ja que ambdues paraules s'utilitzen despectivament.

Durant la setmana posterior als atemptats, tots dos diaris fan una cobertura objectiva de les notícies que publiquen i aquesta es perd en les cròniques en la que els mateixos periodistes s'hi personifiquen o fan valoracions pròpies sobre els fets o les mesures que els governs haurien de prendre.

Les suposicions dels fets, de les causes i conseqüències sobre els atemptats de París no estan gaire presents en els dos diaris però també hem pogut trobar excepcions. En aquest aspecte, ambdós diaris tenen una cobertura similar. Pel que fa a l'estructura dels continguts, a *El Mundo* preval l'estructura de piràmide invertida per davant dels altres tipus mentre que *El Periódico* no arriba a la meitat de continguts publicats en piràmide invertida, perdent així part de l'estil periodístic per altres estructures més narratives i cronològiques.

D'altra banda, *El Periódico* va publicar molta més informació nova mentre que *El Mundo* va fer més ampliacions. Podem destacar a més, que ambdós diaris tenen aproximadament un 20% d'informació supèrflua i gairebé la informació que es va publicar no es repeteix.

Més de la meitat dels continguts de *El Mundo* tenien un lead que respon a tres de les sis preguntes: Què? Qui? Com? Quan? On? Per què?. *El Periódico*, d'altra banda només va publicar la meitat de continguts responent a tres d'aquestes preguntes en el lead. També

podem destacar que *El Mundo* va localitzar els fets i els va contextualitzar en tots els seus continguts mentre que a *El Periódico* es van trobar algunes publicacions en què no s'assenyalava els fets o no es contextualitzaven els continguts.

Pel que fa al nombre de notícies i cròniques tots dos diaris tenen una cobertura semblant els primers dies després dels atemptats. És a partir del dilluns que *El Periódico* opta per una cobertura amb menys publicacions però es manté al llarg de la setmana pel que fa als atemptats de París, en canvi, a *El Mundo* trobem una davalla progressiva. Només *El Periódico* repunta en la cobertura dels atemptats de París al final de la setmana. Cal destacar també que *El Mundo* publica una notícia a meitat de setmana sobre els atemptats de Beirut a diferència de *El Periódico* que ja no torna a tractar el tema, exceptuant en anàlisis periodístics i editorials.

Pel que fa al nombre de portades, tots dos diaris publiquen un total de 6 portades en les quals apareixen els atemptats de París i a més, una altra portada en què *El Periódico* publica l'atemptat de Beirut.

Els grafismes hi són presents als dos diaris durant l'atemptat de París. En el cas de *El Mundo* es concentren la majoria d'aquests durant els tres primers dies després de l'atemptat, en trobem un gran nombre en la publicació de diumenge. En canvi, *El Periódico* publica alguns grafismes al principi de la cobertura dels atemptats de París però el dia que més se'n publiquen va ser en l'edició de dimecres. Cal assenyalar que en la cobertura dels atemptats de Beirut cap dels dos diaris va publicar grafismes.

Cap dels dos diaris va publicar anàlisis periodístics i editorials el primer dia després dels atemptats de París pel poc temps que hi va haver des que es van produir fins que ambdós diaris van tancar les seves respectives edicions. Tot i així, la resta de la setmana es poden trobar anàlisis periodístics i editorials en ambdós diaris durant tota la setmana.

Ambdós diaris tenen una majoria de continguts acompanyats per imatges, cal destacar que durant la cobertura dels atemptats de París *El Mundo* només té un 7% de notícies que no disposin d'aquesta imatge mentre que *El Periódico* en té fins a un 28%. Cal destacar també que tots dos diaris respecten la privadesa en les imatges que publiquen en la majoria dels casos, però podem comprovar que els primers dies dels atemptats tots dos diaris mostren imatges de víctimes tant ferides com mortals (tot i que en aquest últim cas no es mostra la cara, la roba i el cos es pot veure amb claredat i pot ser reconeguda per familiars o l'entorn de la víctima). Pel que fa a l'atemptat de Beirut, els continguts vénen acompanyats per

imatges i mostren el lloc dels fets sense que apareguin víctimes. Es respecta la privadesa en les imatges de Beirut.

Els enquadraments són variats en ambdós diaris. Tant a *El Periódico* com a *El Mundo* prevalen els primers plans i els plans generals, tot i així tots dos diaris utilitzen varietat de plans en les imatges. A més, la majoria dels continguts que apareixen en aquestes imatges tenen relació amb el que s'explica al text de la publicació.

Mentre que a les imatges que apareixen a *El Periódico* es poden veure principalment als serveis d'emergències i els homenatges que es realitzen a les víctimes, en el cas de *El Mundo* es poden veure víctimes, imatges de l'exercit i dels serveis d'emergències. El total d'imatges publicades per *El Mundo* durant la cobertura dels dos atemptats durant la setmana posterior és de 40 imatges, mentre que *El Periódico* va arribar a publicar un total de 51 imatges.

Les notícies ocupen posicions diferents en les pàgines al llarg de la setmana posterior als atemptats. Pel que fa a *El Periódico* trobem que moltes de les notícies se situen al lateral dret o ocupen la pàgina del diari sencera, en canvi, un gran nombre de notícies de *El Mundo* estan publicades a la meitat superior de la pàgina, seguit per publicacions que ocupen la pàgina del diari sencera.

Un gran nombre de titulars al diari *El Mundo* es corresponen amb titulars grans o mitjans. En canvi, al diari *El Periódico* la majoria són de mida mitjana i petita, tot i que també hi ha alguns titulars de mida gran. La majoria d'aquests titulars en ambdós diaris no són informatius, és a dir, sense el cos del text no podem entendre quin és el significat del titular. El nombre total de titulars dels dos atemptats és de 32 en el cas de *El Mundo* i de 25 en el cas de *El Periódico*.

La majoria de les notícies publicades en tots dos diaris estan escrites i signades per corresponsals i enviats especials. *El Mundo* disposava d'una corresposnal a París i s'hi van desplaçar dos enviats especials per reforçar la cobertura. *El Periódico* també disposava d'una corresposnal a París i hi va enviar un periodista més de reforç. Pel que fa als atemptats de Beirut, *El Mundo* disposa d'un corresposnal en aquesta ciutat mentre que el corresposnal més proper de Beirut del diari *El Periódico* es situa a Jerusalem.

Tots dos diaris basen la gran majoria dels seus continguts en les informacions que es faciliten des de les institucions de les ciutats on han tingut lloc els atemptats. Tot i així,

també centren gran part dels continguts en el que expliquen els testimonis. Podem destacar que a més *El Mundo* utilitza com a fonts altres mitjans de comunicació francesos en la cobertura dels atemptats de París.

Fins ara hem fet una comparativa sobre la cobertura informativa sobre els dos atemptats de París i Beirut dels dos diaris analitzats. Fins ara però també hem pogut veure una gran diferència en la cobertura dels atemptats de París amb la dels atemptats de Beirut. Per aquest motiu a continuació destacarem els trets bàsics diferenciadors entre la cobertura dels dos atemptats.

Podem considerar que la cobertura d'aquest atemptat està totalment eclipsada per la dels atemptats de París. Tot i així el primer dia de cobertura d'aquest atemptat podem comprovar que es publica mitja pàgina de notícia en cada un dels diaris i només apareix en portada en un d'ells. Tot i així no és el tema principal de la portada. Tot el contrari passa amb els atemptats de París, ja que es publiquen notícies en pàgines senceres i per descomptat, també apareix com a tema principal en les portades. Les fonts informatives estan basades en testimonis dels fets en el cas de *El Mundo*, i en institucions i mitjans de comunicació en el cas de *El Periódico*.

Podem destacar a més, que durant la cobertura dels atemptats de Beirut els diaris són molt més rigorosos i la informació és molt més informativa a l'hora de publicar sobre aquests atemptats. El nombre de paraules i expressions espectacularitzadores és molt més reduït. A més podem destacar que es respecta molt més la privadesa de les persones tant en el text com en les imatges. No es parla de víctimes concretes, no els hi posen nom, tampoc apareixen imatges de víctimes ferides ni mortals. Tot i així, *El Mundo* en la seva crònica sobre Beirut explica l'acte que fer una de les víctimes per intentar evitar conseqüències més greus durant l'atac, en la que apareix la seva família, la seva foto i el seu nom. Entenem però, que la família dóna permís de publicació a aquest tipus d'informació, ja que col·labora amb declaracions en la crònica.

Un tret diferenciador també és la denominació utilitzada per anomenar als autors dels atemptats. En ambdós atemptats es tracta del mateix grup terrorista: l'Estat Islàmic. Tot i així en la cobertura d'aquests atemptats, no se'ls tracta de terroristes en cap dels dos diaris, sinó més aviat d'Estat Islàmic, de suïcides i de kamikazes. Tampoc s'utilitzen paraules despectives com podria ser Daesh o islamistes.

En els continguts sobre els atemptats de Beirut com als de París s'especifica la ubicació on van tenir lloc els fets a més també es contextualitzen els atemptats. Per contra, en la cobertura dels atemptats de París trobem que hi ha grafismes que ajuden a entendre els fets i a situar-los a diferència de la cobertura dels atemptats de Beirut sobre els que no es va afegir cap grafisme.

Sobre els atemptats de Beirut es van publicar a *El Periódico* fins a 6 anàlisis periodístics i editorials, mentre que *El Mundo* només va publicar un. Malauradament, molts d'ells no només parlaven de Beirut, també parlaven dels atemptats de París.

Pel que fa a les imatges dels atemptats de Beirut, tal com passa amb la majoria de continguts dels atemptats de París, també vénen acompanyats per imatges. Tal com hem apuntat a dalt, aquestes imatges respecten també la privadesa de les persones que hi apareixen i a més tenen relació amb el que s'exposa al contingut del text. En les imatges dels atemptats de Beirut es veuen vilatans i a part, un homenatge en el cas de la crònica de *El Mundo*.

Com hem comentat més a dalt en l'anàlisi comparatiu entre els dos diaris, a Beirut només hi ha un corresponal de *El Mundo*, ja que físicament no hi ha cap de *El Periódico* en aquesta ciutat. No es va enviar a cap periodista per reforçar la cobertura en cap dels dos diaris.

6. Entrevistes

En aquest apartat exposarem els perfils i la trajectòria de les persones entrevistades dels diaris *El Periódico* i *El Mundo* que van participar en la cobertura dels atemptats. Destacarem també les dades claus que resulten d'aquestes entrevistes.

6.1 Entrevista a *El Periódico*

Per l'entrevista sobre la cobertura que va fer *El Periódico* sobre els atemptats de París i Beirut, vam entrevistar a Carlos Márquez Daniel, un dels enviats especials que aquest diari va enviar per reforçar la cobertura a París. Carlos Márquez fa més de 15 anys que treballa a la redacció de *El Periódico* i és periodista de la secció de societat. En aquest cas, no es va enviar un redactor d'internacional. L'entrevista a Carlos Márquez ens aporta l'experiència que ell com a periodista va viure durant els dies que va estar d'enviat especial a París.

Tal com ens va comentar Carlos Márquez, *El Periódico* no va enviar a cap periodista per reforçar la cobertura dels atemptats de Beirut i només van enviar-lo a ell per reforçar la cobertura de París (C. Márquez, comunicació personal, 28 d'abril de 2016).

“Més que planificar-se, es fa tot bastant de pressa i corrents” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d'abril de 2016). Al diari *El Periódico* quan es produeix un fet inesperat actuen sobre la marxa i valoren si el fet mereix una atenció extra. En el cas dels atemptats de París, es va considerar aquesta opció i Márquez, tot i que treballa a la secció de societat, es va oferir a anar. La seva tasca com a enviat especial va ser la d'enviar continguts diferents: “has de justificar perquè t'ha enviat el teu diari. Com ho justifiques? Intentant explicar alguna cosa que no hagi explicat un altre mitjà de comunicació” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d'abril de 2016).

A *El Periódico* es considera que hi ha informació bàsica que s'ha de tractar quan es tracta d'un atemptat: quantitat de ferits, quantitat de morts, informació sobre la investigació, l'afectació de la ciutat i la seva repercussió. “A part d'això, tu et crees la teva pròpia agenda i és intentar buscar diferents punts de vista que només tinguis tu si pot ser” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d'abril de 2016). Així doncs, des de la redacció es centraven principalment en la informació d'agència i l'enviat especial es centrava en la cobertura més propera com cròniques i reportatges, ja que “a qualsevol redacció tenien més informació que la que jo tenia” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d'abril de 2016). Márquez va consultar Twitter per informar-se sobre el que passava a París durant els dies que va estar com a enviat especial, tot i que també rebia informació de la redacció.

Quan es produeix un atemptat “sempre són les cadenes de referència amb les que t’acabes enterant, BBC News, una cadena francesa, per la cadena de teletips que tenim aquí... llavors és quan la cosa es comença a moure” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016). Tal com explica Márquez, tot i que la repercussió a Twitter sobre aquest atemptat va ser elevada, fins que cadenes serioses no se’n van fer ressò el diari no es va prendre, no es van començar a prendre decisions sobre la seva cobertura.

Els enviats especials viuen en primera persona el que està passant al lloc dels fets i per tant això els influeix en la seva tasca periodística.

El periodista com millor escriu és quan veu el que està explicant, sigui el que sigui, pot ser un ple de l’Ajuntament de Barcelona, un ple de la Generalitat o un partit de futbol, si tu ho veus i no t’ho expliquen és molt millor. (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

Però estar allà també comporta trobar-se amb diverses dificultats com l’idioma i no conèixer suficient la ciutat tal com afirma Márquez. Donat que l’ateptat es va donar a diversos punts de la ciutat, “has de prioritzar, diguem que el nucli era el Bataclan i després hi havia restaurants, però jo crec que hi havia algun dels restaurants que per qüestió de temps no hi vaig anar” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

Tal i com explica Márquez, sovint els testimonis prefereixen que no se’ls faci preguntes, “en aquests casos tens que ser més persona que periodista, t’has de guanyar a la persona i quan t’has guanyat la confiança de la persona és quan entres a ser periodista” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

“Del tema de terrorisme el que la gent té cada cop més clar, és que això va passar a París, i ha passat fa poc a Brussel·les, però es que demà pot passar a Barcelona” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016). En el cas de Beirut doncs, Márquez afirma que “probablement molta gent no sap ni on està Beirut” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016). Assenyala que la cultura del nostre entorn i les més properes són les que prestem atenció tot i que no es fa per rebuig. “No és que no li fem cas, sinó que considerem normal o habitual una cosa que no ho és i deixem de publicar-la” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

Pel que fa a les imatges, Márquez considera que són igual d’importants les fotos com els textos. “Si poses una imatge molt crua d’un atemptat, en els mitjans grans es sol acompanyar d’una editorial que explica perquè es tria” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016). Márquez considera que la postura de mostrar la crueltat de la tragèdia

és igual de respectable que no mostrar-ho i afegeix: “jo crec que dependrà molt del cas i de la situació” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

“Si llegeixes els meus titulars no tenies ni idea del que anaven, és molt probable, però bueno això també és una estratègia de què la gent tingui ganes de saber de què va” (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016). Per tant, els titulars no informatius volen cridar l’atenció dels lectors, que no es quedin només amb el titular i la imatge, sinó que llegeixin el contingut del text. Márquez senyala que els diaris es troben en la disjuntiva d’optar per titulars desfasats o titulars que vinguin a dir el mateix d’una altra manera:

En aquests titulars d’una línia de “*Guerra total*” o coses d’aquestes, en això els mitjans no són gaire originals, però si titulars “*Ciento veinte personas mueren en un atentado en París*” al dia següent, tu creus que alguna persona no sabrà que cent vint persones van morir ahir?. (C. Márquez, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

6.2 Entrevista a *El Mundo*

Per l’entrevista sobre la cobertura que va fer *El Mundo* sobre els atemptats de París i Beirut, vam entrevistar a Irene Hernández Velasco, una dels enviats especials que es van desplaçar a París per ajudar en la cobertura dels atemptats. Irene Hernández Velasco és actualment reportera però l’any passat va ser corresponçal a París. L’entrevista a Irene Hernández resulta interessant pel fet que va ser una de les enviades especials que va anar a cobrir els fets però a més havia estat corresponçal a París pocs mesos abans que es produïssin els atemptats.

Com *El Mundo* disposa d’un corresponçal a Beirut, no es va enviar a cap periodista per reforçar la cobertura, en canvi *El Mundo* no només va enviar a Irene Hernández, també a Enric González i a més, aquest diari a París ja comptava amb una corresponçal.

La cobertura de *El Mundo* quan es produeix un atemptat no es planifica. Segons afirma Hernández, “*básicamente se manda a una o dos personas, se decide cuantas personas van a ir más para allá y luego también hay apoyo por supuesto desde la redacción de Madrid*” (I. Hernández, comunicació personal, 17 de maig de 2016). Per confirmar que s’ha produït un atemptat, “*cuando solamente es un rumor y hay indicios, estar pendiente y ver si hay medios que te ofrecen credibilidad, en el caso de Francia puede ser Le Monde*” (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

L’enviada especial considera important respondre algunes preguntes com a dades més importants sobre el que ha passat: “*en el fogonazo inicial creo que son, ¿Quién lo ha*

cometido?, Por qué?, ¿Cuántas víctimas ha habido? Y cuáles han sido las reacciones del gobierno” (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

Hernández com a enviada especial va viure en primera persona tot el que succeïa i afirma que això influeix *“porque al final el que escribe es el que ve cosas que e agitan o que le desequilibran interiormente”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016). L’enviada també senyala que aquesta influencia és positiva alhora d’escriure les cròniques. *“Eso es lo que aporta enviar a alguien sobre el terreno, porque para hacer una crónica séptica y fría eso se puede hacer desde Toledo o desde Guadalajara”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

Les dificultats amb les quals es va trobar van ser principalment en el tema dels desplaçaments, ja que per entrar a París hi havia una gran quantitat de controls a l’aeroport. *“Moverse por la ciudad también era complicado, los teléfonos de las Fuentes que yo tenía no paraban de comunicar... Bueno pues lo que es una situación de estas características pero vamos, cuentas con ello también”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016). Pel que fa als testimonis, Hernández afirma que hi ha diferents reaccions *“Hay gente que esta deseando ser entrevistada y gente muy reacia, a la que te tienes que tratar de ganar y convencer”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

Pel que fa a les diferències que existeixen en el tractament dels atemptats segons la seva llunyania, si realment és l’agenda dels mitjans o el poc interès dels lectors, Hernández té clar que els dos factors hi tenen a veure.

Creo que por un lado efectivamente está el factor de la lejanía y que un atentado en Mali o en Afganistán queda más lejano, y por otro el menor interés de los lectores, yo no creo que solo sea atribuirle a los medios, pero en mi opinión es un error, quiero dejarlo claro. (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

En el cas de *El Mundo*, la publicació de les imatges té en compte el valor informatiu i també la història que explica la imatge. Per aquest atemptat, tal com afirma Hernández, hi havia una gran quantitat d’agències i no es va considerar necessari enviar un fotògraf. El respecte de la privadesa també el té en compte Hernández: *“No agobiar jamás, decidir con educación y preguntar si quieren hablar contigo y si te dicen que no, respetar y dar la media vuelta e irte, no publicar imágenes de ellas o sus nombres si no lo desean”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de 2016).

Hernández, acompanya les seves publicacions acompanyades per un titular però la última decisió *“recae sobre el redactor jefe”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d’abril de

2016). Tot i així afegeix que *“la maqueta a veces te impone hacer un título de estilo más reportaje, otro más puramente informativo, pero el criterio es siempre que sea un título informativo, que enganche al lector y que cumpla con los requisitos éticos”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d'abril de 2016).

La seva opinió sobre els titulars espectacularitzadors és clara: *“Suelen ser repugnantes y cuando se tratan de atentados suelen serlo doblemente”* (I. Hernández, comunicació personal, 28 d'abril de 2016).

7. Conclusions

Després d'analitzar els resultats de les variables, podem extreure diverses conclusions sobre la cobertura dels atemptats de París i Beirut feta pels diaris *El Periódico* i *El Mundo*, per tal de respondre les preguntes d'investigació que vam establir per aquest treball.

Podem concloure que, tot i haver escollit dos diaris amb línies editorials diferents, tant el *El Periódico* com *El Mundo* fan una cobertura durant tota la setmana sobre els atemptats de París. En canvi, pel que fa als atemptats de Beirut es publica molt poca informació i en els anàlisis periodístics i editorials que s'hi fan, en la gran majoria dels casos sempre s'estableix una relació amb els atemptats de París. Per tant, ambdós diaris es centren en la cobertura dels atemptats de París i en fan un seguiment continu durant la setmana posterior als atemptats.

També podem concloure que hi ha molts aspectes similars en la cobertura dels atemptats terroristes però també hem trobat trets diferenciadors. El sensacionalisme i l'espectacularització esta molt present en ambdós diaris, tot i que el nombre de paraules i expressions espectacularitzadores és el doble a *El Mundo* respecte al diari *El Periódico*. Aquesta espectacularització dels fets també dóna lloc, en alguns dels continguts, a no tenir cura del respecte a la privadesa que els mitjans de comunicació han de tenir sobre el que estan informant. Com es tracta de la cobertura d'un atemptat s'ha de tenir molt en compte respectar el dret a la privadesa tant en el text com en les imatges tal com es recull a les recomanacions del CAC, sobretot si es tracta de víctimes.

Ambdós diaris coincideixen a més, amb la denominació dels autors dels atemptats: terroristes, gihadistes i Estat Islàmic. Aquestes són les denominacions més utilitzades pels diaris, però també cal destacar que en algunes ocasions *El Mundo* utilitza paraules com islamistes i Daesh per denominar-los que es podria considerar despectiva. Per tant, el col·lectiu islàmic podria sentir-se ofès en la utilització del primer terme i els autors dels atemptats es podrien veure provocats per la utilització del segon terme.

Tots dos diaris disposen de corresponsals a París i es van enviar també reforços per la cobertura. En aquest aspecte, *El Mundo* tenia un corresposnal a Beirut, el que facilita que es publiqui una crònica dies després de l'atemptat. Moltes de la cobertura que realitzen aquests enviats especials es centra principalment en escriure cròniques. Tal com ens va explicar Carlos en l'entrevista, els enviats especials han d'oferir un contingut diferent, les dades i el tracte proper amb els fets (C. Márquez, comunicació personal. 2016, 28 d'abril).

Tot i així, *El Periódico* es caracteritza per oferir més informació nova i en canvi, *El Mundo* fa més ampliacions.

Al llarg del treball hem pogut comprovar les diferències entre la cobertura dels dos atemptats. Podem concloure que la cobertura de l'atac de París eclipsa per complet l'atac de Beirut durant la setmana posterior als atemptats. Tot i així, el dia 13 de novembre de 2015 que és l'endemà dels atemptats de Beirut, el nombre de notícies i l'espai dedicat a aquest atemptat ja és considerablement més reduït que la cobertura del primer dia després de l'atac de París. Podem concloure també que el tractament que es fa de l'atac de Beirut resulta molt més informatiu i el tractament és molt més ètic que no pas l'atac de París. La gran cobertura mediàtica que es fa dels atemptats de París és espectacularitzadora mentre que en la cobertura de l'atac de Beirut gairebé no es troben d'aquests elements que dramatitzen els fets. Segons les recomanacions del CAC, la cobertura dels atemptats de Beirut seria molt més adequada informativament. Tot i així, pel que fa la cobertura durant la setmana posterior, seria insuficient.

Mitjançant les entrevistes hem pogut veure quina és la perspectiva d'alguns dels periodistes que van participar en la cobertura d'alguns dels dos atemptats. Podem comprovar que ambdós periodistes consideren i fins i tot justifiquen les decisions que prenen els diaris, sobretot pel que fa al tractament dels continguts: es volen mostrar coses diferents del que el lector ja sap i s'ha d'aportar alguna cosa diferent. Els dos enviats especials justifiquen el tractament de titulars sensacionalistes amb idees com que un titular informatiu no tindrà el mateix impacte per a què el lector llegeixi o que es canvia perquè s'ajusti a la maquetació. També trobem que l'enviada especial de *El Mundo* rebutja per complet els titulars espectacularitzadors però la majoria de les publicacions d'aquest diari no tenen un caire informatiu i es troben expressions espectacularitzadores en gairebé totes les publicacions. Cal dir també, que ambdós periodistes creuen injusta la cobertura dels atemptats que es produeixen lluny i que no és només el desinterès dels lectors sinó també part de la culpa és dels mitjans de comunicació.

En resposta a la primera hipòtesi plantejada en aquest treball, podem concloure que la cobertura de l'atac de París és exhaustiva. D'altra banda, amb els atemptats de Beirut veiem que no és un fet que és contemplat gaire en l'agenda dels mitjans. Així doncs podem afirmar que l'*Agenda Setting* influeix en l'establiment dels temes que seran tractats, encara que tots dos fets siguin tràgics i hagin estat realitzats pel mateix grup terrorista.

En resposta a la segona hipòtesi plantejada, podem afirmar que les línies editorials influeixen en la cobertura dels atemptats. *El Mundo* resulta molt més contundent a l'hora

d'expressar el seu rebuig al comportament de l'Estat Islàmic i la necessitat de contraatacar, ja que les accions d'aquest grup posen en risc la seguretat de la població europea. *El Mundo* utilitza les declaracions de l'Estat Islàmic en què es fa constar el seu discurs propagandístic. El diari en aquest sentit, parla de polítiques aplicades per França a Orient pròxim i no parla de bombardejos. El sensacionalisme que es desprèn dels continguts publicats per *El Mundo* fa èmfasi en aquesta línia editorial.

El Periódico en canvi, condemna els fets i la violència que s'aplica per defensar els seus ideals, defensant els principis democràtics i de llibertat. En aquest sentit, el tractament de *El Periódico* posa de relleu la situació en què es desenvolupen les accions de l'Estat Islàmic i també el que els motiva atacar França: els bombardejos que es duen a terme en la zona on el grup terrorista es troba.

En resposta a la tercera hipòtesi plantejada podem comprovar que la proximitat és un aspecte que influeix en la cobertura d'un atemptat. París és una ciutat molt més propera que no pas Beirut, i la cobertura que s'ha fet dels atemptats de París sens dubte quadruplica l'atenció mediàtica que es dedica als atemptats de Beirut.

Així doncs, podem concloure que moltes de les recomanacions del CAC (2001) no s'han tingut en compte en la cobertura dels dos atemptats, sobretot en el de París. Ha prevalgut la descripció del detall mitjançant les cròniques per sobre de la informació que s'exposa en les notícies. També hem pogut comprovar que en diverses ocasions el respecte per la privadesa de les persones durant la cobertura de l'atac de París no s'ha tingut en compte. Ambdós diaris han tingut alguns aspectes bons però també d'altres que fan baixar la qualitat de la cobertura que s'ha realitzat.

També podem concloure que de les opcions que Blázquez (2002) proposava la que més s'ajusta a la cobertura dels atemptats de París per ambdós diaris seria l'opció del lliure flux d'informació. Durant tota la setmana es fa un seguiment exhaustiu dels fets però es té en compte qualsevol tipus d'informació, fins i tot informació que no té rellevància o valor informatiu. Cal destacar però que la cobertura que es fa dels atemptats de Beirut és molt diferent. En aquest últim cas, l'opció que s'ha fet servir ha estat la informació selectiva de qualitat. Tota la informació que es presenta és nova, esta contextualitzada i no s'espectacularitza amb l'atac. Per tant, tot i que la cobertura dels atemptats de París ha sigut un gran seguiment el seu tractament és, segons les recomanacions del CAC (2001) i Blázquez (2002), inadequat en comparació als atemptats de Beirut que tot i que la cobertura ha sigut molt reduïda, la informació era de qualitat.

8. Bibliografia

- Blázquez, N. (2002). Información sobre violencia y terrorismo. En J. Agejas i F. Serrano, *Ética de la Comunicación y de la Información* (pp.193-216). Barcelona: Editorial Ariel.
- Cohen, B. (1963). *The Press and Foreign Policy*. New Jersey: Princeton University Press.
- Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). (2001). *Recomanacions del Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals*. Barcelona.
- El Mundo. (13 novembre 2015). *Cataluña ingobernable*.
- El Mundo. (14 novembre 2015). *Terror en París*.
- El Mundo. (15 novembre 2015). *Un acto de guerra*.
- El Mundo. (16 novembre 2015). *A la caza del terrorista*.
- El Mundo. (17 novembre 2015). «*Tenemos que reformar nuestra Constitución. Estamos en guerra*».
- El Mundo. (18 novembre 2015). *Francia exige a Europa que se implique en la guerra contra el IS*.
- El Mundo. (19 novembre 2015). *El IS planeaba atacar el distrito financiero y el aeropuerto de París*.
- El Mundo. (20 novembre 2015). *Liberté, égalité, fraternité... sécurité*.
- El Mundo. (21 novembre 2015). *El yihadismo escoge un hotel de Mali para atentar de nuevo contra Francia*.
- El Periódico. (13 novembre 2015). *Al borde del precipicio*.
- El Periódico. (14 novembre 2015). *Terror en París*.
- El Periódico. (15 novembre 2015). *Un acto de guerra*.
- El Periódico. (16 novembre 2015). *Alerta sin fronteras*.
- El Periódico. (17 novembre 2015). *La guerra de Hollande*.
- El Periódico. (18 novembre 2015). *¿Más seguridad, menos libertad?*

- El Periódico. (19 novembre 2015). *La guerra de Hollande aleja a Sánchez de Rajoy*.
- El Periódico. (20 novembre 2015). *40 años en paz*.
- El Periódico. (2016). *Quiénes somos*. Recuperat de <http://www.elperiodico.com/es/>
- El Periódico. (21 novembre 2015). *Montoro controlará los pagos de la Generalitat*.
- Federación de Asociaciones de Periodistas de España. (1993). *Código Deontológico*. Recuperat de <http://fape.es/home/codigo-deontologico/>
- Forcada, D. (25 maig 2016). Unidad Editorial cesa a David Jiménez como director de 'El Mundo'. *El Confidencial*. Recuperat de http://www.elconfidencial.com/comunicacion/2016-05-25/unidad-editorial-destituye-david-jimenez-director-el-mundo_1205798/
- Julve, R. (23 novembre 2015). ¿Por qué los gobiernos lo llaman Daesh y no Estado Islámico o ISIS?. *El Periódico*. Recuperat de <http://www.elperiodico.com/es/noticias/internacional/porque-llaman-daesh-estado-islamico-4696368>
- Lippmann, W. (2003). *La opinión pública*. Madrid: Cuadernos de Langre.
- McCombs, M. (2006). *Estableciendo la agenda: El impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica.
- Rodríguez, R. (2004). *Teoría de la Agenda-Setting. Aplicación a la enseñanza universitaria*. Alicante: OBETS Editorial.
- Sábada, T. (2007). *Framing: el encuadre de las noticias. El binomio terrorismo-medios*. Buenos Aires: La Crujía.
- Sabés, F. & Lassa, J. (2009). *La eficacia de lo sencillo: Introducción a la práctica del periodismo*. Sevilla: Comunicación Social ediciones y publicaciones.
- Unidad Editorial. (2016). *Quiénes somos*. Recuperat de <http://www.unidadeditorial.es/>

9. Annex

ANÀLISI EL PERIÒDICO	13/11/2015	13/11/2015	14/11/2015	14/11/2015	14/11/2015	14/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015
Títol notícia	Al menos 40 muertos en un atentado del EI en Beirut	Un atentado doble causa más de 40 muertos en Beirut	Terror en París	Noche de terror en París	Piscinas de sangre	<<Un acto de guerra>>	El ejército del horror	Hollande: <<Es un acto de guerra>>	
Pàgina	Portada	17 Portada	17 Portada	12	13 Portada	4			6
Descripció dels continguts									
Espectacularització	No	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	
Respecte de la privadesa	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	
Denominació dels terroristes	EI	EI, Sui, kam,	gih	terr, ind, gih	terr	EI, terr	Comb, Coma	EI, terr, gih,	
Objetivitat	Si	Si	Si	Si	No	Si	No	Si	
Suposicions de fets, causes i conseqüències	No	No	No	Si	No	No	No	Si	
Estructura	-	NPI	-	PI, CR	CR	-	CR	NPI	
Informació	Nova	Nova	Nova	Nova	Nova	Nova	Amp, sup	Amp	
Lead - respon 3 de 6W	-	No	-	Si	No	-	No	No	
Localització dels fets	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	
Contextualització	-	Si	-	Si	Si	-	Si	Si	
Descripció de la imatge									
Imatges	No	Si	Si	Si	No	Si	Si	Si	
Respecte de la privadesa en les imatges	-	Si	No	No	-	No	No	No	
Enquadre imatges	-	GPG	PG	GPG, PG, PA, GPG (4fotos)	-	PP's	PG i PG	PG, PM, PG i PS	
Relació imatge-text	-	Si	Si	Si	-	No	Si i no	Si	
Accions i actors de les imatges	-	VIL	SE, VIC	SE, VIC, VIL	-	VIL	VIC i HOM	EXE, GOV, VIC, SE	
Posició de la notícia o crònica	LD	PMS	PS	MPS	LD	PS	MPS	PS	
Descripció dels titulars									
Mida titular	P	M	G	G	M	G	G	M	
Contingut del titular	INF	INF	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	
Actors									
Existència de corresponsals	-	No	-	Si	No	-	No	Si	
Fonts informatives	-	inst, MC	-	test, inst	test	-	inst	inst	
Observacions			Respecte a la privadesa, es veuen sabates i peces de roba de les víctimes esteses a terra que podrien ser identificades pels familiars	Respecte a la privadesa en les imatges, es poden identificar les víctimes ferides per la roba i les sabates. Poden ser identificades pels familiars		A la portada s'assenyala que hi ha diversos cròniques a l'interior	"terror, islamista radical". Crònica molt llarga, només utilitza la declaració d'Hollande. No utilitza cap testimoni. La redactora no s'identifica com a corresponsal.	Respecte privadesa: mostren una víctima (es veu la cara) sent traslladada pels SE	

15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	17/11/2015	17/11/2015
La masacre convierte París en una ciudad fantasma	<<Iguual que en Afganistán>>	El Estado Islámico pretende <<purificar>> el mundo con sangre	La fiscalia apunta a tres equipos coordinados	Alerta sin fronteras	A la caza del terrorista	Francia alerta a España	Francia se entrega al recuerdo de sus muertos	La guerra de Hollande	Con el maletín y una rosa	
14	16	18	20	Portada	2	3	6	Portada	5	
Si	No	Si	No	Si	Si	Si	Si	Si	Si	
Si	Si	Si	Si	Si	No	Si	No	Si	Si	
-	EI, Mur, gih	Kam, terr	Kam, terr	gih, EI	gih, terr, EI	terr, kam, ind	kam	EI	-	
No	No	No	Si	Si	Si	Si	No	Si	No	
Si	No	No	Si	No	No	Si	No	No	No	
CR	CR	CR	PI	-	PI	PI	CR	-	CR	
Nova, Sup	Sup	Sup	Amp, Nova	Nova	Nova	Nova	Nova, Amp	Nova	Sup	
No	No	No	Si	-	Si	Si	Si	-	No	
Si	Si	No	No	Si	Si	Si	Si	Si	Si	
Si	No	Si	Si	-	Si	Si	Si	-	Si	
Si	Si	Si	Si	Si	Si (i graf)	Si	Si (i grafisme)	Si	Si	
Si	No	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	
PG	PG	PD i grafisme	PS	PA	PG	PP	PG i GPG	PG	PG	
No	No	No	No	No	Si	Si	Si i No	Si	Si	
HOM	VIC	ALT	SE	SE	SE	SOS	HOM, HOM	GOV	HOM	
PS	PS	PS	MPS	PMS	MPS	LD	LE	PMS	PMI	
M	P	M	M	G	G	P	M	G	M	
NIN	NIN	NIN	INF	NIN	NIN	NIN	INF	NIN	NIN	
Si	Si	No	Si	-	Si	No	Si	-	Si	
test	test, inst	-	inst	-	inst	inst	inst, test	-	-	
		Es menciona Beirut	Senyalen que hi ha un passaport siri entrat per Grecia de forma afirmativa assenyalen que és d'un dels terroristes		Donen dades de Salah Abdeslam del seu aspecte físic	A la noticia fan constar que dels tres morts espanyols que s'assenyalaven finalment dos no s'han vist afectats pels atemptats.				

17/11/2015	18/11/2015	18/11/2015	18/11/2015	18/11/2015	18/11/2015	19/11/2015	19/11/2015	20/11/2015	20/11/2015
Bélgica identifica al cerebro del ataque y Francia halla un arsenal	¿Más seguridad, menos libertad?	Francia emprende la búsqueda de un noveno autor de los atentados	El Gobierno confirma un tercer español fallecido en los ataques	Los explosivos utilizados en París pudieron fabricarse en Bélgica	La guerra de Hollande aleja a Sánchez de Rajoy	Un tipo escurridizo	El cerebro del ataque de París se paseó por la UE	Francia exige más compromiso	Cerveza, hachis y poca religión
6	Portada	6	6	6	Portada	5	Portada	12	13
No	No	No	No	No	-	No	Si	No	Si
Si	Si	No	No	Si	-	Si	Si	Si	Si
terr, kam, gih,	terr, gih, EI	-	terr	terr	-	gih, kam, com, terr	gih, terr	gih, terr	terr
Si	Si	Si	Si	Si	-	Si	Si	Si	Si
No	No	No	No	No	-	Si	No	No	No
PI	PI	PI	PI	PI	-	NPI	PI	PI	CR
Nova	Nova	Nova	Nova	Nova, Amp	-	Amp, sup	Nova	Nova	Sup
Si	Si	Si	Si	Si	-	No	-	Si	No
Si	Si	Si	Si	Si	-	Si	Si	Si	Si
Si	Si	Si	Si	Si	-	Si	-	Si	Si
Si i grafisme	Si	No	No	No	-	Si	No	No	Si
Si	Si	-	-	-	-	Si	-	-	Si
PM	PS	-	-	-	-	PP	-	-	PP
Si	No	-	-	-	-	Si	-	-	Si
SOS	SE, SOS	-	-	-	-	SOS	-	-	SOS
PMS	PMS	PMI	PMI	LD	-	PMS	PMI	LE	LD
M	M	M	P	P	-	M	P	M	P
INF	INF	INF	INF	INF	-	NIN	INF	NIN	NIN
No	Si	No	Si	Si	-	No	-	Si	No
inst	inst, test	inst	inst, MC	inst, MC	-	inst, MC, test	-	inst	test
No es tracten els atemptats de París ni de Beirut	No es tracten els atemptats de París ni de Beirut	No es tracten els atemptats de París ni de Beirut	No es tracten els atemptats de París ni de Beirut	No es tracten els atemptats de París ni de Beirut	No es tracten els atemptats de París ni de Beirut	Una font és la revista de l'EI	Ja no és notícia principal	Ja no és notícia principal	

21/11/2015	21/11/2015	21/11/2015	21/11/2015	21/11/2015	21/11/2015
La ONU llama a combatir el Estado Islámico	París-Bamako-París	La pista del vídeo	El más buscado	El Captación, la droga euforizante e ilegal llamada del "conflicto sirio"	
Portada	2	5	5	5	5
Si	Si	Si	No	No	
Si	Si	Si	Si	Si	
EI	-	terr, com, sui, kam	-	gjh	
Si	No	Si	Si	Si	
No	No	No	Si	No	
-	CR	NPI	NPI	PI	
Nova	Sup, Rep	Amp, Nova	Nova	Nova	
-	No	No	No	Si	
No	Si	Si	Si	Si	
-	Si	Si	Si	No	
No	Si	No	Si	No	
-	Si	-	Si	-	
-	GPG, PM, PG i GPG	-	PP i PP	-	
-	Si	-	Si	-	
-	HOM, HOM, EXE i ALT	-	SOS i SOS	-	
LE	MPS	LD	LD	LD	
P	G	P	P	P	
INF	NIN	NIN	NIN	NIN	
-	Si	No	No	No	
-	fest	inst	age	inst	
No referencia directa amb els atemptats de París. Nou atemptat a Mali. Després de més informació sobre els atemptats del 13-N. Li donen més cobertura que a Beirut, 2 pàgines sense ser	Repeteixen "13-M" en varies ocasions, quan hauria de ser 13-N	Apunten al 13-N en titular i al text parlen del 13-M			

PARIS	14/11/2015	15/11/2015	16/11/2015	17/11/2015	18/11/2015	19/11/2015	20/11/2015	21/11/2015	TOTAL
Descripció del contingut									
Nombre d'expressions espectacularitzadores	6	20	7	3	2	0	2	6	46
Nombre de notícies	1	2	2	1	3	1	1	3	14
Nombre de cròniques	1	4	1	1	0	0	1	1	9
Nombre de portades	1	1	1	1	0	0	1	1	6
Nombre de grafismes	1	1	4	9	0	0	0	2	17
Nombre d'anàlisis periodístics i editorials	0	7	4	2	3	5	2	2	25
Descripció de la imatge									
Nombre d'imatges	5	25	7	3	1	2	2	5	50
Descripció dels titulars									
Nombre de titulars	2	6	3	2	3	2	3	3	24
Actors									
Nombre de corresponsals i enviats especials a París	1	2	1	1	1	0	1	1	2
BEIRUT	13/11/2015	14/11/2015	15/11/2015	16/11/2015	17/11/2015	18/11/2015	19/11/2015	20/11/2015	TOTAL
Descripció del contingut									
Nombre d'anàlisis periodístics i editorials	0	0	3	0	1	1	1	0	6
Nombre de notícies	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Nombre de cròniques	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nombre de portades	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Nombre de grafismes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nombre d'expressions espectacularitzadores	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Descripció de la imatge									
Nombre d'imatges	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Descripció dels titulars									
Nombre de titulars	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Actors									
Nombre de corresponsals i enviats especials a Beirut	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ANÀLISI EL MUNDO	13/11/2015	14/11/2015	14/11/2015	14/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015	15/11/2015
Títol notícia	Primer atentat del IS en Beirut	Terror en París	El terror golpea París en el peor ataque de la Historia de Francia	Un acto de guerra	"Es un acto de guerra"	Un paseo entre sonámbulos	El escondite de Bataïan que salvó la vida a tres españoles	Un apasionado de la energía nuclear que halló su sitio en París		
Pàgina	28	Portada	20	Portada	8	10	12	14		
Descripció dels continguts										
Espectacularització	No	Si	Si	Si	Si	Si	Si	No		
Respecte de la privadesa	Si	Si	Si	No	Si	Si	No	No		
Denominació dels terroristes	El, Sui	-	gh, kam, tir, terr, El	El, terr, com, kam	terr, isl, El, kam, ext	-	terr	terr		
Objetivitat	Si	Si	No	Si	Si	No	Si	Si		
Suposicions de fets, causes i conseqüències	No	No	Si	No	No	No	No	No		
Estructura	PI	NPI	NPI	-	NPI	CR	CR	NPI		
Informació	Nova	Nova	Nova, Amp	Nova	Nova, Amp	Amp, Sup	Amp	Nova		
Lead - respon 3 de 6W	Si	No	No	-	No	No	No	No		
Localització dels fets	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si		
Contextualització	Si	Si	Si	-	Si	Si	Si	Si		
Descripció de la imatge										
Imatges	Si	Si	Si i grafisme	Si	Si	Si	Si i grafismes	Si		
Respecte de la privadesa en les imatges	Si	No	No	Si	Si	Si	No	No		
Enquadre imatges	GPG	PG i PG	PG	PS	PM i PM	PD, PM, PG, GPG i PD	PG	PP i GPG		
Relació imatge-text	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si i No		
Accions i actors de les imatges	VIL	VIC, SE	VIC, SE	HOM	EXE i VIL	ALT, VIL, VIC i SE, HOM i HOM	VIC, SE	VIC i VIC		
Posició de la notícia	PMS	PS	MPS	PS	MPS	MPS	MPS	PMS		
Descripció dels titulars										
Mida titular	M	G	M	G	G	M	M	M		
Contingut del titular	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN		
Actors										
Existència de corresponsals	Si	Si	Si	-	Si	Si	No	No		
Fonts informatives	test	No	test, inst	-	test, inst	No	test	test		
Observacions					S'assenyala que: "fueron cometidos por al menos siete terroristas", un esta vil, és el 8tè?					

15/11/2015	15/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	16/11/2015	17/11/2015
Francia pregunta por dos suicidas a España	Una escalada del terrorismo	A la caza del terrorista	Caza al octavo terrorista	El camino a la yihad de un chaval de suburbio	La pista de pasaporte falso	"Yo me veo y diría que estoy vivo"	La nueva y aterradorra estrategia del IS	Las otras víctimas de París	"Tenemos que reformar nuestra Constitución. Estamos en guerra"	18 Portada
24	26	8	10	10	10	10	12	16	18	
Si	No	Si	Si	Si	Si	No	Si	No	Si	
Si	Si	Si	Si	Si	Si	No	Si	Si	Si	
sui, isl, terr, gih	kam, Dae, Ei, gih.	terr, gih	terr, gih	gih	sui, gih, terr	-	Ei, gih, terr	terr, com, gih, Ei,	Ei, gih	
Si	Si	Si	Si	No	No	Si	Si	Si	Si	
Si	No	No	No	Si	Si	No	No	Si	No	
PI	-	PI	PI	CR	CR	PI	NPI	CR	-	
Nova	Nova	Nova	Nova	Int	Amp, Sup	Nova	Amp	Amp	Nova, Amp	
Si	-	No	No	No	Si	Si	No	No	-	
Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	
Si	-	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	-	
Si	Si	Si	Si	Si i grafisme	Si	Si	grafisme	Si	Si	
Si	Si	Si	Si	Si	No	Si	-	Si	Si	
PS	PG	PP	PP	GPG i PG	PP	PG	-	PD	PG	
Si	No	Si	Si	Si i Si	Si	No	-	No	Si	
SOS, SE	ALT	SE	SOS	ALT i ALT	SOS	HOM	-	ALT	GOV	
LD	PMS	PS	PS	MPS	PMI	PMS	PS	PS	PMS	
M	P	G	G	M	P	M	M	M	G	
INF	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	NIN	
No	No	Si	Si	Si	No	No	Si	No	-	
inst	inst	inst	inst	test, MC	MC	inst, test	inst	inst	-	
"Los islamistas"	En les parts superiors de les pàgines, es fa un breu parlat de cada una de les víctimes. Es mostra: imatge, nom, edat, càrrec i què feien a París.	Parlen d'un 8tè terrorista	Imatge: pasaport fals, no se sap si la persona de la identificació és realment un del sospitosos, ja que pot ser un pasaport fals o robat							

20/11/2015	20/11/2015	21/11/2015	21/11/2015
<<No dejaremos que los fanáticos nos pisoleen>>	El héroe que se enfrentó al suicida de Beirut	El yihadismo escoge un hotel de Mali para atentar de nuevo contra Francia	Dos terroristas llegaron por Grecia
22	26	Portada	22
Si	Si	Si	Si
Si	Si	Si	Si
terr	Sui, El, kam	kam, gih	terr, gih, kam
No	No	Si	No
Si	Si	No	Si
CR	CR	-	PI
Amp, sup	Amp	Amp	Amp, sup
No	No	-	Si
Si	Si	Si	Si
Si	Si	-	Si
Si	Si	Si	Si
Si	Si	Si	Si
Si	Si	Si	Si
PA	PA	PA	PG
Si	Si	Si	No
HOM	HOM	EXE, SE I/VIC	EXE
PMS	PS	PMS	PMS
M	M	G	M
NIN	NIN	NIN	INF
Si	Si	-	Si
test, inst	test	-	inst
		Només un subtítular fa referència als atemptats de París	

PARIS	14/11/2015	15/11/2015	16/11/2015	17/11/2015	18/11/2015	19/11/2015	20/11/2015	21/11/2015	TOTAL
Descripció del contingut									
Nombre d'expressions espectacularitzadores	11	27	23	13	7	3	9	5	98
Nombre de notícies	1	4	3	2	2	1	1	1	15
Nombre de cròniques	0	2	3	1	0	0	1	0	7
Nombre de portades	1	1	1	1	1	1	0	0	6
Nombre de grafismes	1	8	2	0	0	0	0	0	11
Nombre d'anàlisis periodístics i editorials	0	7	6	5	3	6	1	1	29
Descripció de la imatge									
Nombre d'imatges	3	13	7	4	5	1	3	2	38
Descripció dels titulars									
Nombre de titulars	2	7	7	4	3	2	3	2	30
Actors									
Nombre de corresponsals i enviats especials a París	1	3	2	2	1	1	2	1	3
BEIRUT	13/11/2015	14/11/2015	15/11/2015	16/11/2015	17/11/2015	18/11/2015	19/11/2015	20/11/2015	TOTAL
Descripció del contingut									
Nombre d'expressions espectacularitzadores	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Nombre de notícies	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Nombre de cròniques	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Nombre de portades	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nombre de grafismes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nombre d'anàlisis periodístics i editorials	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Descripció de la imatge									
Nombre d'imatges	1	0	0	0	0	0	0	1	2
Descripció dels titulars									
Nombre de titulars	1	0	0	0	0	0	0	1	2
Actors									
Nombre de corresponsals i enviats especials a Beirut	1	0	0	0	0	0	0	1	1

Recomanacions del Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals

Barcelona, 21 de febrer de 2001

Recomanacions adreçades especialment a les autoritats

- 1.** Cal que les autoritats i els cossos professionals d'intervenció en emergències o catàstrofes (policia, protecció civil, rescat, bombers, etc.), davant d'una tragèdia, assumeixin l'assistència als mitjans de comunicació tot assegurant un tracte diligent i igualitari.
- 2.** Les autoritats han d'establir, entre les seves prioritats d'intervenció en emergències, la previsió de les demandes que l'acompliment de la tasca periodística requereix (delimitar espais, facilitar l'accés, subministrar informació sobre les investigacions de les causes o els efectes de la tragèdia, les dades provades, l'estat de les víctimes, les precaucions preses i les recomanacions a divulgar).
- 3.** Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació i la temptació de protagonisme durant la presència en el lloc dels accidents o esdeveniments tràgics. Haurien de renunciar a accions com les declaracions rutinàries o la convocatòria explícita de càmeres.
- 4.** Cal utilitzar amb rigor i contenció les declaracions de "dol oficial" per evitar la sobredimensió de la tragèdia als ulls de la ciutadania.
- 5.** Les autoritats i els mitjans de comunicació han d'informar tota la població

que en qualsevol circumstància, i especialment en situació dolorosa, les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el dret a la intimitat i la privadesa.

Recomanacions adreçades especialment a les empreses audiovisuals

- 1.** Les empreses d'informació audiovisual han de garantir la formació i l'especialització adequades d'aquelles persones en situació laboral que han de fer front a la informació de tragèdies. Cal que les empreses tinguin en compte, a més, que el treball d'informació sobre tragèdies o catàstrofes, exercit des de primera línia, pot afectar emocionalment periodistes, càmeres i altres professionals. Una formació especialitzada i una atenció o un suport adequats poden evitar riscos i millorar la qualitat del treball i del producte informatiu.
- 2.** Les empreses d'informació audiovisual han d'assegurar una divulgació correcta entre els seus professionals dels drets de les víctimes i els seus familiars en relació amb els mitjans de comunicació.
- 3.** Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes, excepte quan una informació constant o continuada sigui garantia de poder evitar l'extensió dels efectes tràgics.
- 4.** El sentit de la mesura i les proporcions és fonamental en la política informativa d'un mitjà davant d'un desastre o una tragèdia. Cal evitar els desplegaments desproporcionats de mitjans, les connexions innecessàries o el seguidisme de les autoritats que visiten el lloc o els afectats. També l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges.
- 5.** Sempre que sigui possible, és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua que no afegeix valor informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats, i substituir-la per intervencions especialitzades de

persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment (en medicina, arquitectura, enginyeria, psicologia, geologia, meteorologia, etc).

Recomanacions adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual

- 1.** Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades, quan no disposen d'una efectiva llibertat d'elecció i decisió, o quan poden veure el seu patiment incrementat per qualsevol via. És imperatiu respectar el dret a la privadesa.
- 2.** Cal evitar, en general i fins on sigui possible, de recórrer a la participació de menors.
- 3.** En el curs de la informació sobre tragèdies convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de pressa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada, és la millor manera d'aconseguir-ho.
- 4.** Resulta recomanable, en el tractament de les tragèdies, evitar qualsevol mena d'efectes i recursos que tenen una funció preferentment espectacularitzadora.
- 5.** Cal procurar que els plans de persones afectades no transgredeixin la seva privadesa. Incrementar pel zoom la sensació de proximitat de la càmera més enllà de la que s'obtindria per l'observació directa sovint pot vulnerar aquella privadesa.
- 6.** No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. En qualsevol cas, mai sense el consentiment explícit.

7. Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments tràgics perquè poden evocar sobtadament situacions de patiment intens a moltes persones. Aquestes imatges d'arxiu, en qualsevol cas, haurien de ser preferentment despersonalitzades i no invocar tragèdies particulars si no és imprescindible.

8. Convé introduir sempre un avís amb prou temps abans de l'emissió d'imatges d'escenes "dures", assenyalant-ne clarament les característiques i proporcionant a l'audiència l'oportunitat efectiva de renunciar a veure-les.

9. La distinció entre la cobertura en directe d'un esdeveniment tràgic, la reconstrucció documental (feta amb imatges i so pregravats) o la recreació per ficció dramatitzada, ha de ser assenyalada de manera inequívoca per no induir l'audiència a error.

10. Convé proporcionar sempre, explícitament, el context de les entrevistes o de les declaracions de testimonis directes o indirectes de les tragèdies que hagin de ser emeses. Cal especificar, per exemple, si es tracta de declaracions autoritzades per qui les realitza, si són sol·licitades per la persona afectada o si s'han obtingut mitjançant alguna altra fórmula d'acord.

11. En determinats casos, cal intervenir sobre les imatges i/o la veu per tal de preservar l'anonimat dels afectats i garantir-ne la privadesa.

12. Resulta fonamental per no suscitar temors innecessaris evitar qualsevol mena d'especulació o conjectura sobre els esdeveniments tràgics, les causes o les conseqüències.

13. En cap cas no es poden aventurar llistes de víctimes fins que no siguin oficials i comprovades. Cal assegurar també que les persones implicades i els familiars són al corrent de la informació abans de difondre-la.

14. Convé extremar la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejutjar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones (conductors, maquinistes, pilots, etc.).

15. En la informació sobre tragèdies cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin i espectacularitzin innecessàriament el relat d'un esdeveniment i puguin atemorir víctimes, familiars o afectats potencials.

16. Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats. En qualsevol cas, en la utilització d'imatges pròpies o de tercers sobre tragèdies que afectin persones, resulta recomanable que les imatges hagin passat per un procés d'edició i que no siguin emeses directament. Tanmateix, la no-edició de les imatges o l'opció pel directe no eximeixen de les responsabilitats a què al·ludeix aquest document.

17. Les imatges de dolor referides a tragèdies produïdes lluny de l'àmbit immediat de referència dels mitjans que les emeten han de ser usades també amb cura especial evitant de causar, mitjançant flagrants diferències de tracte, un efecte de banalització del patiment dels "altres" en contrast amb el patiment de proximitat. Sovint les imatges que reflecteixen la fam, la pobresa o el dolor als països pobres afectats per catàstrofes poden moure a la solidaritat, però en ocasions també poden estereotipar-ne la visió i ocasionar un dany moral.

18. Convé tenir present la dificultat d'assignació ponderada de "gravetat" o d'"interès informatiu" segons el nombre de víctimes, l'estatus, la raça, l'edat, etc. per no establir comparacions implícites discriminatòries o lesives per a algunes víctimes o familiars, o qualsevol segment de la ciutadania.

19. En el cas de tragèdies provocades per grups terroristes, les expressions emprades per designar-los han de ser rigoroses i exactes. Convé evitar els malentesos derivables d'expressions com “terrorisme basc” o “terrorisme islàmic”, les quals per extensió al·ludeixen a tot el poble basc i a tot l'Islam.

Recomanacions finals adreçades a la consideració general

1. En cas de tragèdia, accident o catàstrofe serà sempre prioritària, no tan sols per a les autoritats sinó també per a les empreses i els professionals dels mitjans de comunicació, atenent al seu bon criteri, la realització de tasques d'emergència i d'auxili a les víctimes, així com, evidentment, la difusió d'informacions d'urgència que puguin salvar vides o disminuir el risc de la població potencialment en perill.

2. Cal tractar, sempre, les persones afectades directament o indirectament per alguna tragèdia no tan sols com a persones dignes del major respecte sinó necessitades d'una atenció i un tracte especialment prudent i escrupolós quant als procediments.

3. La notificació prèvia als familiars és un element imprescindible, però no suficient, per fer públics els noms de persones involucrades en tragèdies, la situació personal, el domicili o la població de procedència. Aquesta mena d'informació no sempre és rellevant per a l'audiència i, en ocasions, pot incrementar el patiment. Això hauria de ser tingut en compte tant per les autoritats com per les empreses i els professionals.

4. Cal evitar fins on sigui possible, i com a norma general, el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides. Sovint aquesta mena d'imatges són emprades com a simple il·lustració i de manera reiterativa. Així mateix, cal no difondre les imatges de funerals i de celebracions similars sense comptar amb el consentiment explícit dels familiars. Que un acte d'aquestes

característiques es produeixi en un lloc públic no exigeix de protegir la privadesa de les persones afectades.

5. Finalment, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya considera que resultaria d'utilitat, després d'haver-se produït esdeveniments tràgics, la celebració de sessions de treball entre les autoritats implicades, els col·lectius i les associacions professionals i els mitjans de comunicació, per tal d'avaluar la feina feta, extreure'n conclusions, establir models d'actuació i millorar els procediments.

Transcripció entrevista Carlos Márquez, El Periódico

Quan es produeix un atemptat com es planifica la seva cobertura?

Mes que planificar-se, es fa tot bastant de pressa i corrents, més si es una cosa que ha passat a prop, si es lluny ni t'ho plantejes. Funciones més amb agències o corresponsals, si per exemple hi ha un atemptat a Rússia i no el tenim a Rússia, però a Berlín si ho tenim movem el de Berlín cap a Rússia.

En aquest cas, era un atemptat a París. París està a aproximadament 1000 quilometres de Barcelona (no t'ho puc dir de memòria) i si que tenim una corresponsal a París, però diguem que la magnitud de la tragèdia va fer pensar que valia la pena enviar a algú mes, en aquest cas jo noestic a la secció internacional però em porto molt be amb la gent internacional i jo estava a casa mirant la tele i vaig dir: hòstia!, i vaig trucar al cap internacional i vaig dir-li que si faltava algú pues... Amb la idea que em digues que no, em va dir pues demà ten vas cap a Paris.

Es tan fàcil com això, no tenim un comitè de crisis com alguns diaris americans. Aquí amb els casos inesperats s'ha d'improvisar bastant, també vaig estar al accident de German Wings, també als Alps francesos i va ser tan fàcil com que jo estava al gimnàs donant-me de baixa i em va trucar el meu jefe i em va dir no se que estàs fent però ves cap a casa, fes la maleta i ves als Alps. Allò si que era la meva àrea que és societat, que no es que improvisis, si no que amb els recursos que té el diari, la radio i la tele (parlo per aquest diari no sé com ho faran altres) veus qui tens en el lloc, tens un corresponsal, n'hi ha prou? No, doncs enviem a algú, qui pot anar? Aquest s'ofereix, que vagi ell. Es així de fàcil, i així va ser, vaig agafar l'avió amb els dubtes que hi havien i problemes aeris, i al final vam poder volar. Estàvem la corresponsal i jo. Jo no parlo francès encara que ho entenc una mica parlo angles però francès no, i bueno, t'adaptes.

Com canvien les rutines habituals quan es produeix un atemptat?

Aquí no tenim rutines. Potser la corresponsal si però si ets un enviat especial, des de que t'aixeques fins que ten vas a dormir estàs treballant, no és com aquí que pots tindre una família o aficions, aquí és quan t'envien a algun lloc, estàs tot el dia treballant. Llavors no tens una rutina, et tens que buscar la vida. Quan per exemple, l'accident de German Wings, allà hi havia gent que parlava francès. Si tu estàs per una agència que no parli francès, també li has de justificar perquè t'ha enviat el teu diari. Com ho justifiques? Intentant explicar alguna cosa que no hagi explicat un altre mitja de comunicació. Si jo puc anar davant del Bataclan i veure que passa, o puc anar a la plaça de la república, has d'intentar

sortir-te precisament de la rutina, si tu fas lo que els demás fan no tindrà cap sentit. Has d'oferir al teu diari articles o cròniques que intentin sortir-se de la rutina.

Com decidiu com es tocaran els temes?

Primer hi ha el que es la informació de carril el que s'ha de publicar si o si, quants ferits hi ha, quants morts, que es sap de la investigació policial, això son coses innegables, com quan n'hi ha un partit de futbol o quan passa qualsevol cosa. Quan hi ha un partit de futbol has de saber quants gols n'hi ha agut qui els ha marcat, quin minut, quants corners però a part d'això tu pots explicar el partir duna manera o un altre. Doncs aquí el mateix, hi havia una sèrie de coses de les que nosaltres no podríem sortir, que és la investigació dels fets, els ferits, els morts, l'afectació de la ciutat, la repercussió internacional, però a part d'això tu et crees la teva pròpia agenda i és intentar buscar diferents punts de vista que només tinguis tu si pot ser. També es anar una mica de sobrat pensar que només ho tindràs tu però bueno, si que és el teu repte com a periodista, ja ho diu el nom "*enviado especial*", t'obliga a oferir-li al diari reportatges que ningú mes tindrà, que no vol dir que siguin la hòstia eh? Vol dir que seran diferents, que ja li dona sentit que tu estiguis allà.

Com gestioneu el volum d'informació que hi ha després d'un atemptat?

Allà no ho fas tu, ho fan aquí. Tu allà no gestionen informació, tu vens una idea, et diuen que si o que no (normalment et diuen que si) i tu treballes en aquella idea. Normalment quan estàs allà no tens al cap tota la informació, és el mateix que va passar amb l'accident de German Wings, des d'aquí sabien moltes mes coses que jo, perquè els hi arribava la informació de les agències. Per exemple, veuen per la tele al fiscal de la Marsella que fa unes declaracions (que jo no les veia) però clar, jo estava allà, a 100 metres d'on anaven les famílies. A París igual, a qualsevol redacció tenien mes informació de la que jo tenia, per tant la informació la fan des de la redacció i tu el que et dediques es a fer el teu tema, independentment de si hi ha agut mes morts o mes ferits, o si han tallat la frontera, si allò no es el teu "cometido" tu et dediques a l'història que has venut i a la que t'has de centrar. A no ser que com quan va passar l'últim dia que van fer les detencions a Saint Denis, que llavors ho has de deixar tot i has d'anar cap allà. Però si no hi ha alguna cosa més grossa tu et compromets a fer la teva agenda, perquè si no et disperses i no acabes mai res bé.

Llavors rebeu informació des d'aquí?

Si però jo mirava el mòbil, es mes pràctic. Per Twitter busques informació fiable francesa, però no depens tant de la informació perquè ara mateix la quantitat de xarxes socials que hi ha, la quantitat de diaris digitals, la quantitat d'informació que la gent té... és el que et deia al principi, no es tan important oferir el numero de morts o el dispositiu, perquè la gent ja ho ha

vist a twitter. Llavors el nostre repte es això, intentar oferir al lector alguna cosa que no hagi vist a twitter, fotos que no ha vist a twitter, testimonis que no hagi vist a facebook ni twitter, ni a cap tele, perquè si no li estàs donant una informació que ja ha vist. Per tant si després li dones la mateixa informació dirà que això ja ho ha vist fa 24 hores.

Llavors des d'aquí a la redacció quines fonts utilitzeu per saber que realment sa produït un atemptat? Perquè com tu dius, s'utilitzen molt les xarxes socials però també hi han molts "bulos".

Suposo que sempre son les cadenes de referència amb les que t'acabes enterant, BBC NEWS, una cadena francesa, una cadena de teletips que tenim aquí... Llavors és quan la cosa es comença a moure. Si algú a twitter posa que hi ha hagut un atemptat d'una bomba a paris dius bueno, hòstia vale, et quedes a l'expectativa però no li dones una credibilitat que pot tindre una agència de notícies, o una tele seria o una pagina web de Le Monde, això t'ho tindria que preguntar però suposo que ho van activar quan van veure-ho a una cadena seriosa.

Donat que l'atemptat de paris es va donar cap al vespre, quines fonts vau utilitzar per explicar el que havia passat en tant poc de temps? Perquè suposo que tanqueu el diari de matinada.

Si però també a la web, això que s'ha inventat de "al minuto", i es va fer, posar inputs del terrorisme, com si fos un partit de futbol, minut 51 corner minut 52 gol de fulanito. I les fonts llavors devien ser les agències i el que pogués enviar la corresponsal. Jo encara no havia arribat, suposo que a la corresponsal la van trucar i li dirien aixecat i ves cap al Bataclan i cap al restaurant de la zona on es van fer explotar, i començar a enviar-nos histories. Però bàsicament el primer que t'arriba son els agències i evidentment la tele, perquè la tele porta una càmera i ho veus tot en directe.

Quin son les dades son les que considereu de major rellevància?

Quan hi ha un atemptat d'aquests, si nomes em preguntes dades, i no testimonis, doncs el numero de morts, si hi ha morts del país propi del diari, numero de ferits, xifres sobre quants atemptats diferents hi ha hagut, terroristes implicats, quanta policia s'ha desplegat, quants vols s'han de paralitzar. A nivell de dades ho has de mirar tot, però el més important es l'afectació de vides humanes.

Viure en primera persona l'ambient del lloc creus que influeix alhora d'escriure les cròniques?

Si home i tant! influeix moltíssim. Jo per exemple, quan hi va haver molts atacs de pànic jo

estava allà i evidentment, encara que siguis periodista no ets una pedra i quan comences a veure que tothom comença a córrer, doncs intentes veure que passa però tampoc ets idiota vull dir, et guanyes be la vida però no tant per jugar-te-la. I clar que afecta evidentment, igual que l'accident d'avió, però això passa amb tot. El periodista com millor escriu és quan veu el que està explicant, sigui el que sigui, pot ser un ple de l'Ajuntament de Barcelona, un ple de la Generalitat o un partit de futbol, si tu ho veus i no t'ho expliquen és molt millor.

Quines dificultats et vas trobar per cobrir l'atemptat un cop que estaves a França?

El no conèixer la ciutat suficient, l'idioma i... ja esta, bàsicament això. Perquè anava a cegues, jo d'un dia per l'altre em vaig trobar a París, a una ciutat que he visitat varies vegades però que evidentment no em moc a París com a Barcelona i t'has d'espavilar.

I el fet de que fos a diferents punts de França va dificultar el fet de moure't i saber que passava?

Si, perquè has de prioritzar, diguem que el nucli era el Bataclan i després hi havia restaurants, però jo crec que hi havia algun dels restaurants que per qüestió de temps no vaig anar. París es una ciutat immensa i en aquell moment el més important era el Bataclan i la plaça de la república, que es va convertir una mica en el mausoleu on la gent anava a cantar, a escriure al terra i a posar espelmes.

Al llarg de les publicacions aporteu diversos testimonis, alguns dels quals l'atemptat els va tocar de prop, com es el contacte i l'entrevista amb aquestes persones?

Això sempre es delicat perquè a la gent en aquestes ocasions no els hi agrada massa que els hi preguntis, en aquests casos tens que ser mes persona que periodista, t'has de guanyar a la persona i quan t'has guanyat la confiança de la persona és quan entres a ser periodista. Evidentment et presentes com a periodista però primer pots preguntar-li com està i si ha perdut algun amic, i després li dius: et fa res que et faci unes preguntes i que les apunti? Però en aquestes qüestions tràgiques s'ha d'anar amb molt de tacte. Hi ha gent que va molt "a lo bestia" però en això no hi ha un manual, jo sóc més de fer-ho tranquil·lament amb respecte i confiança, i a la que algú et diu que no ten vas. A París viu molta gent i segur que trobes una persona que no la molestis.

Que utilitzeu normalment per contextualitzar el que expliqueu en les cròniques? En les cròniques us centreu molt en els atemptats, els gihadistes i els morts, i no en altres aspectes.

Si, diem que la matèria no la pots canviar, és a dir, que hi ha hagut un atemptat, x morts , x implicats amb una causa concreta, això és el nucli. Però a partir d'aquí es lo que et deia al

principi, tu li has de saber de donar la volta con un mitjó i saber trobar la persona que esta afectada d'una altra manera, saber trobar com això condiciona la vida d'un barri concret, o com la gent decideix sortir a les terrasses igualment i donar la cara, es a dir, el tema de fons sempre es el mateix, però el repte es buscar-li un enganxament, que la gent no ho hagi llegit en altres plataformes i això es el més difícil, però també és el més apassionant de la nostra professió, perquè si no fariem d'altaveus i no de creatius, que també hem de ser creatius.

Fins el dissabte per el migdia, que va ser quan Hollande va assenyalar a l'Estat Islàmic com l'autor dels fets, com va tractar l'autoria dels fets fins que realment es va confirmar que es tractava de gihadistes?

Això no t'ho se dir, m'ho inventaria si to digues perquè com jo estava volant.. Vull pensar si no teníem confirmació oficial, que es diria que *“se apunta la posibilidad”*, *“una de las hipótesis es”*... és el que es fa normalment, però sense una confirmació oficial dubto que féssim com l'11 M, que va sortir el govern sense tenir massa coneixement de causa i estava acusant a ETA. Igual no ho van fer i m'he de menjar les paraules, però sense confirmació oficial dubto que diguessin que eren uns o altres.

Actualment hi ha un debat obert sobre si en l'àmbit de proximitat es l'Agenda Setting la que marca que es parli d'un atemptat llunyà o el fet de que la llunyania es la que genera poc interès als lectors, i per tant no s'hi aprofundeix. Quin es el teu punt de vista sobre aquest debat?

Jo crec que del tema de terrorisme el que la gent té cada cop més clar, és que això va passar a Paris, i ha passat fa poc a Brussel·les, però es que demà pot passar a Barcelona. No és una banda terrorista com ETA, ni d'una banda terrorista flamenca, es que és una gent que es fa dir a si mateix Estat Islàmic, que no és un Estat evidentment, però que atacar a un país o a un continent com a un altre. Vull dir que, el sentir-se més lluny o mes a prop, evidentment Paris esta a mil quilometres i no a deu mil, i és la capital més propera que tenim després de Madrid i Barcelona, però és aquest pensament que cada cop la gent té més clar que és un tipus de terrorisme que no entén de fronteres, ni de llenguatges ni de colors de pell, per tant, que qualsevol dia pot passar. Ja li va passar a Madrid, va passar a Londres, ja ha passat a París, ja ha passat a Brussel·les, quina es la connexió? Cap ni una. Tampoc es qüestió de fer agafar por al cos de la gent, però bueno penso que la gent te present que es un tipus de terrorisme que no discrimina, que va a per totes, i Barcelona mes d'una vegada ha estat assenyada.

I el fet de que per exemple, hi hagi un atemptat a Beirut i després un a París amb un dia de diferencia?

Es la injustícia d'aquests atemptats. Per exemple, és probable que ahir morissin 75 persones o 80 en un atemptat a Pakistan i que no ens hàgim enterat. Bueno, es un mal endèmic dels mitjans occidentals que tendim a magnificar de el que ens passa a nosaltres i passar d'altres cultures o altres continents, però també ve relacionat amb lo que deies tu de sentir-se mes lluny o mes a prop. La gent no es sent tant seu el conflicte per exemple, d'orient mitja però si se sent mes a prop del que pugui passar a París evidentment, que això justifiqui de perquè no li fem tant cas, això no ho dic, evidentment, tindriem que fer-li mes cas, però el diari te 80 pàgines i no 800.

Es que a vegades s'assenyala a l'Agenda Setting que remarca el que realment interessarà a la gent, però després també es parla de que els lectors no prestaran tanta atenció a un atemptat a Beirut com el que va passar a París.

Es que probablement molta gent no sap ni on esta Beirut, i tothom sap on està París, és així de fàcil. Si ara mateix agafem a deu persones i li preguntem on esta Beirut, ja et dic jo que vuit no sabran on és. No és culpa seva però estem abocats a una cultura, que segurament a Beirut tampoc sabran on esta Barcelona, que t'eduquen en conèixer molt el teu entorn i les teves cultures mes properes (no per rebuig) i no tant les llunyanes. En aquest cas, a la gent si hi ha un atemptat a Beirut o una guerra entre israelians i palestins que cada dia mor gent. Hem arribat a un punt que ja ni ho publiquem, no és que no li fem cas, si no que considerem normal o habitual una cosa que no ho és i deixem de publicar-la, i es injust per que ja t'ho dic, a Paris ja no recordo la xifra de morts, però es que entre els atemptats a París i Brussel·les segurament ha mort la mateixa gent que mor a diari a Pakistan o Afganistan o en molts països d'Orient i no els hi hem fet samarretes de "je suis Kabul" ni res, també hi ha una mica de "postureo" de tot plegat.

Sou l'únic diari que va publicar en portada un atemptat a Beirut, quina valoració hem fas d'això?

Bueno, crec que ha de dir molt sobre la gent internacional, ja et dic jo noestic a internacional però bueno, devien valorar-ho, relacionar una cosa amb un altre, però no t'ho se valorar per que no se quin va ser el motiu. També ves a saber que més hi havia aquell dia (Això ja es tirar-me la pedra...) Des de les universitats tot s'analitza des de el punt de vista periodístic, i a vegades es tan fàcil que "*hostia no hay nada mas pues abrimos con Beirut*". Això si algun dia treballes a un mitja ja ho veuràs, que tot és més fàcil del que us ensenyen a les universitats, que potser per exemple si avui he de fer un breu d'alguna cosa igual resulta que es cau un altre cosa i el meu breu passa a tenir 120 línies, per què? Perquè és més important? No, simplement perquè l'altre s'ha caigut. Vull dir, que a vegades els mitjans som molt més humans i pràctics que el romanticisme que es pretén a les

universitats.

Seguiu algun codi ètic? Que en penses de la seva utilitat?

Jo crec més en un codi ètic, que no se si existeix no estic col·legiat al col·legi de periodistes i segurament existeix, és el codi de cadascú, tu has de conèixer els teus límits i com actues de persona, has d'actuar com a periodista. Després hi ha per exemple una cosa més editorialista, si publiques en portada les fotos de les persones mortes en atemptats o no, alguna vegada s'ha fet i s'ha explicat el perquè, i altres vegades no, a París crec que no ho van fer juraria. Però ja et dic, l'ètica va més lligada a les persones que no als mitjans, tu ets com ets i com ets es com seràs periodista, d'això estic segur.

Que es te en compte a l'hora de publicar o no una imatge d'un atemptat?

Tan parla una foto com un text, no es gratuïta la tria de les imatges. Llavors segurament si poses una imatge molt crua d'un atemptat, en els mitjans grans es sol acompanyar d'una editorial que explica perquè es tria. Jo recordo l'11 M, que *El Periódico* va publicar una foto de cossos en els trens, però s'explicava per què. No recordo la raó, tampoc se si estaria d'acord o no, però no crec que sigui una decisió de vendre mes o menys diaris, en aquest cas jo crec que no som tant animals, si no de voler dir alguna cosa, tu dius algo a traves dels teus editorials, de la tria que fas a les notícies i de les fotos, per que això esta estudiat la quantitat de gent que es llegeix els titulars, la gent que es mira les notícies i la gent que mira les fotos, les fotos les mira tothom. Els editorials potser les mira un 70%, i es llegeix el text un 20%, m'ho invento, són xifres que recordo de la universitat, la tria de les fotos és gairebé tant important com la tria dels textos.

Quines mesures preneu per respectar la privadesa de les víctimes en el text com les imatges?

Primer preguntar-ho, perquè evidentment sempre que parlem amb algú, per els atemptats i per tot, tu li preguntes si pots fer servir el seu nom o cognom, moltes vegades ja et diuen: tu que ets un periodista? No, no vull parlar. Vale no et preocupis, tu explica'm això, no cal ni que em diguis el teu nom. Diga'm com et dius, Pere, doncs al diari posaré Joan, i evidentment ho preguntes, igual que amb els menors, les cares dels nens les tapem, amb la prostitució teníem problemes, si que hi ha un codi ètic amb les prostitutes i l'Ajuntament de Barcelona per exemple, de tapar les cares, però jo crec que això ho respectem bastant. Però és per el que et deia abans, som més persones que periodistes i en aquest sentit no véns més diaris si ets mes salvatge, com a mínim no véns més de El Periódico ni La Vanguardia, potser altres diaris si, però els diaris mes o menys seriosos no. És més, et pot penalitzar si et saltes aquest tipus de coses i hi ha molta gent que té por als periodistes,

llavors es allò que deia de com entrar a les persones si estàs a París, si et guanyes la seva confiança llavors voldran parlar amb tu. Qui no vol parlar de qualsevol manera no parlarà, però si te dubtes i tu entres be i no et veu amb mala intenció i l'hi promets i li perjures que no posaràs el seu nom, normalment la gent accedeix, i si no accedeixen doncs no et poses pesat i ja et dic, hi ha molta gent al carrer i ja trobaràs un altre.

I per les imatges, per exemple he vist unes imatges en els vostres diaris que per exemple sortien els serveis d'emergència evacuant a una persona ferida i se li veu completament la cara. Quina valoració fas d'això, creus que està be per que s'ha de mostrar el que esta passant?

Jo crec que qualsevol de les postures que prenguis està be, vull dir es tant respectable ensenyar la crueltat de la tragèdia, per que això és el que ha passat i la gent ha de ser conscient dels que sens ve a sobre i de "lo cabrons que son aquests tius", com el mitjà que decideixi "no publiquem perquè és un moment íntim, una tragèdia personal i no s'ha de fer" qualsevol de les dues estratègies hem sembla correcte. Quina m'agrada mes a mi? Tampoc crec que sigui important la que m'agrada a mi per que no hem pertany a mi decidir-ho, però jo crec que dependrà molt del cas i de la situació, no es lo mateix una cosa que una altre, per exemple, si comparo la catàstrofe de German Wings i l'atemptat de París, no ensenyaria un mort a l'avió de German Wings, però no veig per què no publicar una foto d'un home que treuen d'un atemptat, perquè trobo que no es el mateix, per molt que les dos siguin causa per una persona (que després es va saber que era el copilot i tot aquella història) jo crec que no es el mateix.

Quin criteris utilitzeu per elaborar els titulars? Perquè n'hi havia pocs d'informatius sobretot els primers dies.

Si, per això que et dic, perquè tota la informació la gent quan compra el diari el dia següent, ja la sap. Jo com hem vaig dedicar molt a fer cròniques i reportatges, no recordo ni un dels titulars, però segurament, amb la manera que soc jo i la manera que tinc d'escriure, si llegeixes els meus titulars no tenies ni idea del que anaven, es molt probable, però bueno això també es una estratègia de que la gent tingui ganes de saber de que va, que la gent es pregunti "aquest noi que esta dient? Si això no te res a veure amb un atemptat" doncs igual l'incites a que llegeixi. És el que et deia de que la gent només mira el titular, la foto i pocs passen d'aquí. A nivell informatiu la tria la fan allà, i en nivell d'atemptats sempre es fan amb bastanta més cura, i a nivell de reportatge es absolutament lliure, tenim total llibertat i poques vegades han dit alguna cosa, perquè moltes vegades tu pots estar escrivint sobre un reportatge sobre un barri de París després dels atemptats, però el meu titular fa referència al futbol, o fa referència a un menjar, o fa referència a una olor, o a qualsevol

cosa que després es justifica dins del text. Tu titules amb el que vulguis, jo sempre que venen becaris aquí els hi dic, no sigueu tan rígids, sortim de la universitat sent periodistes d'agència de notícies, deixat anar perquè l'agència de notícies ja existeix i tu tens que donar-li algo més, i en això hem de ser originals. Originals no vol dir ser frívols, perquè evidentment en un atemptat tampoc et pots passar d'original, però bueno, si que pot ser un títol que tingui que veure amb lo que tu expliquis a dins, però no ho sembli.

També m'he donat compte que realment fins que tu no comences a llegir ben bé el text, tu no saps si es tracta d'una notícia o si realment es tracta d'una crònica, d'un reportatge..

No però això es el format. Normalment el format del diari ja veus què és una notícia i què és un reportatge, el reportatge no te vocació de notícia perquè si tingues vocació de notícia, seria una notícia, si no que té vocació d'explicar-te algo que ha passat i que està vinculat a la notícia. Ningú d'una notícia en farà un reportatge, primer farà la notícia i després farà el reportatge, perquè són gèneres totalment diferents que no tenen res a veure una cosa amb l'altre, jo puc dir "Un ataque al Bataclan le cuesta la vida a 70 personas" i al costat puc fer un reportatge que es digui "La última balada del grup que va cantar al Bataclan", podria dir algo que jo hagués vist aquella nit, que hem donés per el titular, i tingues a veure amb el text. Si hi ha notícia, és format notícia, si es reportatge, es agafar una notícia, exprimir-la i donar-li la volta, i acabar explicant lo mateix però d'una altra manera.

Que penses dels titulars espectacularitzadors quan es tracta d'un atemptat?

En aquests titulars d'una línia de "Guerra total" o coses d'aquestes, en això els mitjans no són gaire originals, però si titulars "Ciento veinte personas mueren en un atentado en París" al dia següent, tu creus que alguna persona no sabrà que cent vint persones van morir ahir?

Per què? Per lo que et deia abans, Twitter, Facebook, Instagram, webs... Per lo tant que has de fer? Fer una portada informativa que ja està totalment desfasada? O intentar buscar un titular que ve a dir el mateix perquè evidentment si no ho poses al títol o poses al subtítol, perquè posar-se s'ha de posar, o un títol que potser no sembli tan frívol, no ho sé, a mi m'agradaria un terme mig, un titular més interpretatiu amb un subtítol que digui "Atentado en paris tantas víctimas" no sé si "Guerra total" o aquestes.. Són reclams per que agafis el diari suposo.

O sigui realment el tema titulars i demás pretén cridar més l'atenció i intentar donar a entendre als lectors que aquí hi ha mes contingut, que no ja lo que coneixen, no? O sigui que no serà mes del mateix.

La gent que compra els diaris grans ja sap que es trobarà algo més que el que li venen les

agències d'informació, per una qüestió de mitjans, perquè no és el mateix una Vanguardia, El Periodico o El Mundo, que un 20 Minutos o uns diaris mes petits (amb tots els respectes), però per una qüestió de mitjans, perquè no tenen mitjans, en 20 Minutos no sé si tenen corresponsal a París i no sé si van enviar-hi algú però ho dubto molt. Per tant jo crec que la gent que consumeix premsa en paper, entre altres coses que per tradició, ho fa per que sap que trobarà algo més, això segur, bueno espero que duri perquè si no estem fotuts.

Quants corresponsals teniu aproximadament repartits pel mon?

Tenim a Itàlia, Alemanya, Regne unit, Rússia, Istanbul, Moscou, Pequín, EEUU tenim dos o tres, també a Mèxic, en devem tenir deu o quinze aproximadament, menys que abans, però bueno les retallades... Per exemple a Àfrica no en tenim cap, abans teníem al Marroc, i també teníem al Caire. Ara tenim una desena de fixos i després tenim col·laboradors.

Quantes persones es va enviar per reforçar la cobertura a part d'enviats especials, fotògrafs..

Només jo. No va anar ni fotògraf, així com als Alps van anar tres, aquí vaig anar jo i la corresponsal, dos. Més que res perquè a nivell gràfic a París hi han mil agències i jo també faig fotos. En el cas de German Wings allà hi havia fotògraf, tot i que també n'hi havien moltes agències, però bueno es va decidir portar un fotògraf, hi anàvem dos redactors i un fotògraf.

Hi va haver un enviat especial pels atemptats de Beirut el tretze de novembre de 2015?

(Ho comprova) No, ho va firmar la col·laboradora de Jerusalem, que crec que aquesta noia també està de corresponsal, però dubto molt que l'enviessin. No crec que enviessin cap ni un.

Transcripció entrevista Irene Hernández, El Mundo

¿Cuando se produce un atentado, como planificáis su cobertura?

Pues es difícil de planificar porque es algo imprevisto, básicamente se manda una o dos personas, se decide cuantas personas van a ir más para allá i luego también hay apoyo por supuesto desde la redacción de Madrid, que hace también temas propios y de colaboradores y se encargan columnas, artículos de opinión...

¿Y como cambian las rutinas habituales cuando se produce un atentado?

Pues cambian enormemente, porque en mi caso, de estar en la redacción y tener una hora mas o menos de entrada y una hora de salida significa desplazarte a un lugar donde a veces ni si quiera tienes fuentes porque no conoces mucha gente, aunque en Paris ya he estado de corresponsal y si tengo fuentes, pero vas a trabajar a destajo básicamente.

¿Como gestionáis el volumen de información que os llega?

Eso ya creo que es más tarea del jefe de sección. Yo lo que hago es que por la mañana en cuanto me levanto, después de leer la prensa local, después de escuchar la radio y ver alguna noticia de televisión de algún informativo, decido las historias que son las más importantes, no solo a nivel informativo si no que también siempre procuro acompañar cada historia informativa con algún reportaje propio o con alguna entrevista propia, algo que te distinga de lo que hacen los demás. Porque creo que a parte de contar los hechos es bueno ir mas allá y hacer cosas distintas.

¿Que fuentes utilizáis para confirmar que se ha producido un atentado?

Cuando solamente es un rumor y hay indicios, estar pendiente y ver si hay medios que te ofrecen credibilidad, en el caso de Francia puede ser Le Monde, o en Bélgica Le Soir, están informando de ello por que ellos son medios importantes y que tienen muchas mas fuentes en el país que tú, y tú también pues a lo mejor llamar al consulado español en Francia, a la embajada, fuentes del gobierno, de exteriores...

El atentado de París se produjo por la tarde/noche, ¿Qué fuentes utilizasteis para explicar lo que había pasado con tan poco tiempo de margen?

Yo allí no hice nada, de echo yo estaba en Berna con otra historia. Me llamaron y me dijeron vete para allá y entonces yo dediqué toda la noche a estudiar vorazmente todo lo que había, y entonces me fui para allá pero bueno, había ya mucha información esa noche, había teletipos, había imágenes, había información de que algo gordo había ocurrido en París.

¿Que datos consideras de mayor relevancia cuando se produce un atentado a la hora

de conocer que hay un atentado?

Los datos mas importantes en el fogonazo inicial creo que son, ¿Quién lo ha cometido?, ¿Por qué?, ¿Cuántas victimas ha habido? Y cuales han sido las reacciones del gobierno en cuanto a medidas de seguridad o si ha decretado estado de alarma...

¿Vivir de primera persona en el entorno donde han ocurrido los hechos, crees que influye en la redacción de las crónicas y las noticias?

Sí, claro que influye porque al final el que escribe es el que ve cosas que le agitan o que le desequilibran interiormente. Creo que eso se transmite a la crónica, pero creo que también es bueno ¿no? Que eso es lo que aporta enviar a alguien sobre el terreno, porque para hacer una crónica séptica y fría eso se puede hacer desde Toledo o desde Guadalajara ¿sabes? Creo que precisamente lo que aporta enviar a la gente a los sitios es poder o tratar de explicar lo que estás viendo con tus ojos y se metan en tu piel.

¿Con que dificultades te encontraste cuando fuiste a Francia para cubrir los atentados?, porque como también fueron en diferentes sitios, supongo que también se complicó.

Claro, las dificultades venían del propio echo de los atentados, de que solo ya entrar a París llevaba mucho tiempo de controles policiales en el aeropuerto. Moverse por la ciudad también era complicado, los teléfonos de las fuentes que yo tenía no paraban de comunicar... Bueno pues lo que es una situación de estas características pero vamos, cuentas con ello también.

En muchas publicaciones establecéis un contacto con los testimonios, que alguno a veces toca un poco de cerca, ¿Cómo es el contacto y la entrevista con estas personas, se dejan entrevistar de buenas a primeras o cuesta un poco?

Pues hay de todo, hay gente que está deseando ser entrevistada y gente muy reacia a ello, a la que te tienes que tratar de ganar y convencer de que lo haces en nombre de tu profesión y que lo vas a hacer con la más absoluta profesionalidad.

Hasta que el sábado día 14 de noviembre cuando Hollande señaló que definitivamente era el estado islámico de manera oficial, como los autores de los atentados, durante este tiempo ¿Qué medidas tomasteis a la hora de señalar la autoría de los hechos?

La verdad es que ni me acuerdo pero supongo que recurriríamos a eufemismos típicos, como las primeras investigaciones apuntan que detrás de los atentados podría haber un grupo de terroristas radicales islámicos, o sea, cuentas lo que hay, no hay más. "Que hay sospechas de...", "Que hay indicios de...", "Se baraja la posibilidad de..."

Existe ahora mismo como un debate si en el ámbito de la proximidad, es la agenda de los medios la que marca que se hable de un atentado lejano, o si el hecho de la lejanía es lo que genera poco interés en los lectores y no se profundiza, ¿Cuál es tu punto de vista sobre esto?

En eso te doy toda la razón y creo que son los dos factores, creo que por un lado efectivamente está el factor de la lejanía y que un atentado en Mali o en Afganistán queda más lejano, y por otro el menor interés de los lectores, yo no creo que solo sea atribuirle a los medios, pero en mi opinión es un error, quiero dejarlo claro.

¿Seguís algún código ético? ¿Qué piensas de su utilidad?

Sigues un código ético siempre, en todo, y claro que me parece que hay que seguirlo.

O sea, ¿Estás a favor de todas las normas éticas del periodismo, las seguís a rajatabla?

Por supuesto, pero cuando informas de un atentado o cuando vas a una rueda de prensa, o sea siempre. No concibo esta profesión sin un código ético.

¿Qué se tiene en cuenta a la hora de publicar o no publicar una imagen a la hora de un atentado?

Pues verás, ahí yo no te puedo ayudar, porque esto es algo que lo decide el redactor jefe con la sección de fotografía pero, imagino que el valor informativo de la imagen, la historia que cuenta la imagen, el valor informativo.

Como corresponsal, ¿Enviabas imágenes o había un fotógrafo?

No, a veces se envían fotógrafos pero en este caso no se envió porque bueno, es decir, todas las agencias del mundo estaban allí y poco más podría aportar un fotógrafo propio, entonces no. Yo no envío fotos, puedo mandar fotos de modo muy esporádico, si me topo con algo fuera de lo común que pueda hacerle una foto, pero vamos no soy una profesional de la fotografía.

¿Qué aspectos consideras que son importantes para respetar la privacidad de las personas cuando se produce un atentado?

No agobiar jamás, decidir con educación y preguntar si quieren hablar contigo y si te dicen que no, respetar y dar la media vuelta e irte, no publicar imágenes de ellas o sus nombres si no lo desean...

¿Qué criterios utilizáis para elaborar los titulares?

Eso también recae sobre el redactor jefe, no sobre el enviado especial. Yo siempre mando un titular orientativo, pero luego también, pues la maqueta a veces te impone hacer un título de estilo más reportaje, otro más puramente informativo, pero el criterio es siempre que sea un título informativo, que enganche al lector y que cumpla con los requisitos éticos.

¿Qué piensas de los titulares sensacionalistas cuando se trata de atentados?

Suelen ser repugnantes y cuando se tratan de atentados suelen serlo doblemente.

¿Cuántos corresponsales tenéis repartidos por el mundo aproximadamente?

Eso te lo debe decir la jefa de sociedad, pero entre corresponsales y colaboradores creo que hay bastantes.

¿Y en Francia sabes si hay alguno fijo?

Sí en Francia tenemos a María, que no tiene el cargo de corresponsal pero es la persona que se ocupa de Francia para El Mundo.

¿Cuántas personas enviaron extras para aportar más?

Dos. Nos mandaron a Enric y a mi.

¿Sabes si hubo algún enviado especial para los atentados de Beirut?

Pues no, no lo sé.